EDITURA RADUGA, MOSCOVA – EDITURA ION CREANGA, BUCUREȘTI 1983

OLGA PEROVSKAIA

NOI ȘI PUII ANIMALELOR

În românește de Anca Irina Ionescu
Copertă de L. Tokmanov
Ilustraţii de V. Vataghin și I. Godin
Titlul ediţiei originale:
ОЛЬГА ПЕРОВСКАЯ
РЕБЯТА И ЗВЕРЯТА
Издательство «Детская литература»
Москва
1967
Lector Carmen Paţac
Tipărit în U.R.S.S.
© Editura Raduga, Moscova, 1983
© Traducere de Editura Ion Creangă, București, 1983 *Dedic aceste amintiri din copilărie memoriei*

luminoase a părinţilor mei.

Olga Perovskaia

DIANKA ŞI TOMCIK

În Asia Centrală, între două râuri mari, se întinde un ţinut roditor. În limba kazahă se numeşte Djetî-Su, iar în limba rusă, Semirecie, ceea ce înseamnă „cele şapte râuri”.

În Semirecie sunt multe păduri, munţi, văi pline de verdeaţă şi livezi. Mai ales unul din oraşe este vestit pentru livezile sale întinse de meri. Oraşul se numeşte Alma-Ata, adică „Tatăl merelor”.

Astăzi acest „Tată al merelor” este renumit nu numai prin merele şi livezile lui. El este capitala bogatei Republici Kazahe, important centru cultural şi industrial. Calea ferată numită Turksib îl leagă de cele mai importante oraşe industriale ale întregii Uniuni Sovietice. Trenurile vin regulat tocmai din Moscova şi opresc în impunătoarea clădire a gării din Alma-Ata.

Edificiile înalte ale academiilor, institutelor, teatrelor şi cinematografelor strălucesc 4 n soare asemeni culmilor înzăpezite ale muntH or. l-ar munţii se înalţă măreţi, în Frinmus-fea lor veşnică. //

Pe străzile largi, asfaltate ale oraşului vezi un furnicar de tramvaie, maşini, camioane, troleibuze. O mulţime de turişti bronzaţi pornesc cu autobuze speciale spre parcurile pitoreşti dinafară oraşului, spre sanatoriile şi casele de odihnă de la munte.

— A-şa arată astăzi oraşul numit „Tatăl merelor”,

târguşorul modest şi tăcut din copilăria mea.

Când eram mică, Alma-Ata se afla la vreo şase sute de kilometri de calea ferată. Oamenii erau puţini la număr şi dacă, o dată pe an, apărea un automobil pe stradă, toţi îşi lăsau treburile baltă şi se repezeau buluc să vadă minunea.

Pe atunci se construiau numai case cu un singur etaj. Păreau nişte ciuperci în fundul grădinilor – la prima vedere nici nu puteai să le distingi. Noi locuiam în Alma-Ata. Aveam o casă mică şi o grădină mare. Iar în grădină creşteau… fireşte, şi meri! Dar lucrul cel mai important este că acolo au crescut, laolaltă cu noi, şi protejaţii noştri: fel de fel de animale domestice şi sălbatice.

Tata ne aducea mereu de la vânătoare tot soiul de pui. Noi îi hrăneam, aveam grijă de ei şi încercam să-i domesticim.

Fiecare dintre noi, copiii, îşi avea un protejat al său: unul avea un pui de vulpe, altul un măgăruş, iar sora cea mai mică avea un cobai. Tata mi-a promis odată:

— Ţie-am să-ţi aduc un pui de lup.

— De luuup? Ei, asta-i cam prea de tot. Cu el nu te descurci aşa de uşor. Mai bine adu-mi altceva.

— Chiar aşa! se sperie mama. Nu cumva s-aduci vreun lup. O să ne muşte şi-o să ne zgârie pe toţi şi după aia o să fugă.

— Ei, fricoaselor! V-aţi şi speriat de-un pui de lup! Păcat! Tocmai, că lupii se domesticesc foarte uşor!

Şi ne-a povestit despre un lup îmblânzit. Acest lup, ca un câine devotat, îşi iubea enorm stăpânul, mergea pe urmele lui, îl apăra de duşmani, îi păzea calul când omul pleca de-acasă. Avea un singur cusur: îi plăcea să bea. Numai ce simţea mirosul de vin că şi începea să caute prin toată casa până găsea sticla. O rostogolea apoi cu labele, o spărgea şi lingea tot până la ultima picătură.

— Şi când se îmbăta, am întrebat noi, nu făcea scandal ca Timka Frolov? Nu spărgea farfuriile? Nu sărea la bătaie?

— Nu, aşa ceva nu făcea niciodată. Se ascundea într-un colţişor şi dormea.

— Ei, şi pe urmă?

— Când se trezea, era din nou înţelept şi la locul lui ca mai înainte.

— Ce s-a întâmplat după aceea cu el?

— După aceea stăpânul lupului a trebuit să plece. A trebuit să plece undeva, departe. Lanceput a mers cu trăsura, mai apoi cu trenul. Şi pe lângă asta, nici nu ştia cum o să se instaleze la noul loc de muncă şi dacă cei de-acolo or să vrea să-l primească cu lup cu tot. Din cauza asta nu s-a putut hotărî să-l ia cu el. L-a dăruit unor prieteni. Dar lupul n-a vrut Sa” stea la ei. Atunci stăpânul l-a dus în pădure. Lupul a găsit uşor calea înapoi şi s-a întors acasă chiar înaintea stăpânului. În cele din urmă n-au mai avut ce face şi s-au hotărât să-l otrăvească: i-au pus otravă în caşă. Lupul a mâncat, a început să se clatine şi s-a întins ţeapăn într-un colţ. Stăpânul, foarte întristat, s-a urcat în căruţa poştei şi-a plecat... Dar după ce-a mers vreo două staţii de poştă, s-a uitat înapoi şi ce să vadă? Săracul lup alerga după el cu limba scoasă. Porţia de otravă fusese prea mică: lupul a dormit şi, de cum s-a trezit, a luat-o la fugă ca să-şi ajungă stăpânul. A făcut apoi tot drumul acela lung, de circa o mie de verste, până la calea ferată, în căruţa poştei. A călătorit cu trenul, pe urmă cu vaporul. Stăpânul spunea peste tot că este câinele lui, iar lupul se purta atât de frumos, încât toţi îl credeau câine. Lupul a trăit lângă stăpânul lui până la adânci bătrâneţi şi nu s-au mai despărţit niciodată.

— O, asta-i grozav! am strigat noi într-un glas. Mai povesteşte-ne ceva despre lupi!

— De ce să vă mai povestesc? Mai bine v-aduc un pui de lup. O să-l creşte-ţi şi-o să-mi povestiţi voi mie fel de fel de lucruri interesante despre el.

De atunci încolo n-a mai fost nicio zi să nu-i amintesc tatii:

— Ei, de ce nu ne-aduci puiul de lup? Dacă ne-ai

promis, trebuie să ni-l aduci.

Într-o dimineaţă cineva strigă tare lângă patul meu:

— Scoală-te, i-au adus!

Am înţeles imediat pe cine aduseseră. Am sărit în sus, mi-am tras rochia pe mine şi-am alergat în curte.

— Du-te repede în fierărie! îmi strigă tata.

În fundul curţii aveam un fel de fierărie părăsită. Acolo aruncam tot soiul de lucruri nefolositoare: o sanie veche, fiare ruginite, farfurii sparte. Uşa fierăriei era închisă bine şi fixată cu o piatră grea. Am tras de uşă spre mine. Uşa cedă puţin, iar eu mă strecurai înăuntru pe o parte. Era întuneric. După lumina strălucitoare de afară, nu distingeam nimic.

Dintr-odată, sub cuptor, acolo unde se face de obicei focul, s-a auzit un foşnet. În întuneric s-au aprins patru scântei verzi. Am tresărit şi m-am speriat. Nu mă temeam deloc de un pui de lup obişnuit, dar de unul cu patru ochi…

— Nu e unul singur! Sunt doi!

Puii de lup mârâiră din nou şi, judecând după zgomot, mi-am dat seama că s-au băgat şi mai în fund, sub cuptor.

Ştiam că nu e chip să câştigi încrederea unui animal decât dacă-l hrăneşti bine. Am fu12

gât la bucătărie, am pus lapte într-o farfurie, am fărâmiţat pâine în ea şi m-am întors la fierărie. Am întredeschis uşa ca să pătrundă puţină lumină, am pus farfuria pe pământ şi m-am dat înapoi spre partea întunecoasă a fierăriei.

Mult timp puii de lup n-au îndrăznit să se apropie de mâncare. Mirosul ei era însă foarte ademenitor, iar ei erau tare flămânzi.

Şi iată că de sub cuptor se ivi un botic cenuşiu. După el, al doilea. Puii de lup ieşiră la lumină târându-se, se uitară cu grijă de jur-împrejur şi se apropiară apoi de farfurie.

Aici uitară de orice teamă. Stând cu picioarele depărtate, hăpăiau grăbiţi, apucau bucăţile, tremurau, se

izbeau unul de altul. Pentru că voiau să şi mănânce şi să şi mârâie în acelaşi timp, se înecau şi tuşeau deasupra farfuriei, iar laptele făcea băşici.

Erau atât de ocupaţi cu mâncarea că nici n-au băgat de seamă când m-am apropiat de ei. Se ciorovăiau mai departe ca şi când ar fi fost nişte căţei şi nimic altceva, şi se frecau unul de altul. Ca şi căţeii, aveau burţi mari şi labe groase. Doar codiţele erau mai subţiri şi mai golaşe, iar urechile ascuţite aveau vârful drept în sus. Mâncarea se terminase, dar puii de lup nu voiau să se despartă de farfurie. Unul chiar intrase cu picioarele în ea şi lingea cu îndârjire ultimele firimituri. Al doilea ridică puţin capul, tresări şi-şi pironi privirea asupra mea. Am văzut că se speriase. I-am zâmbit şi, ca să nu se teamă, am vrut să-l mângâi.

Haţ!

Abia am apucat să-mi trag mâna. Puiul sări şi el într-o parte. Ia te uită la el! Nici n-a făcut bine ochi şi nu te lasă să-l mângâi! mai să-mi reteze degetul! Şi pentru ce mă rog? Pentru că i-am dat pâine şi lapte? Frumos, n-am ce spune!

Nu le-am mai dat nicio atenţie. Dar, ca să spun drept, mi-era ciudă!

În curte copiii se strânseră imediat în jurul meu:

— Ei, cum sunt lupii?

— Sunt grozavi, am răspuns eu fără ezitare, au şi-nceput să se obişnuiască cu mine. Mă ascultă. Numai că trebuie să le găsim nume.

Ne-am aşezat pe nişte bârne, chiar lângă fierărie, şi-am început să ne gândim. Tata zicea că puii de lup sunt pereche, un mascul şi o femelă, aşa că le-am spus Diana şi Tom.

La amiază le-am dus din nou de mâncare şi i-am chemat, plescăind din buze:

— Cuţu, cuţu, cuţu!

Lupii au ieşit şi-au început să mănânce. În timp ce ei mâncau, eu am deschis larg uşa. 14

Imediat au apărut câinii. M-am speriat la gândul c-o să-nceapă să se bată cu puii de lup şi-am vrut să-i gonesc. Dar puii de lup se repeziră în întâmpinarea lor, ridicând codiţele bucuroşi. Se străduiau să-i lingă pe bot, se răsturnau pe spate, dădeau din lăbuţe, într-un cuvânt, se purtau ca nişte căţeluşi. Probabil îşi închipuiaucă au de-a face cu lupii şi tare se mai bucurau.

Câinii mârâiră sever. Farfuria cu mâncare era de o sută de ori mai interesantă pentru ei decât cei doi linguşitori. Adulmecară farfuria, terminară de mâncat ce mai lăsaseră puii de lup şi ieşiră în curte.

Puii de lup erau atât de fericiţi la vederea câinilor că uitară de orice teamă şi prevedere şi ieşiră în fugă după ei. Ajunseseră destul de departe când, deodată, priviră în jur… şi se înspăimântară. În pădure nu mai văzuseră niciodată ceva asemănător.

Au văzut căruţa şi s-au lipit de pământ, arătându-şi colţii. Dar căruţa nu se mişca. Se vede că nu se pregătea să-i atace. Au prins curaj.

Întinzându-şi gâturile şi oprindu-se din când în când de frică, ajunseră până în mijlocul curţii. Câinii fugiseră de mult în cerdac şi puii de lup rămăseseră singuri. Începură să scheaune jalnic, însă câinii nu binevoiră să vină la ei. Atunci lupii se întristară. Din nefericire, trecură prin apropierea hambarului. Sub hambar stătea căţeluşa Liutnea cu puii ei abia născuţi. Liutnea crezu că puii de lup vor să se furişeze lângă puii ei. Se năpusti afară, îl apucă pe Tomcik de ceafă şi-l scutură bine.

Ne-am repezit imediat să-l salvăm pe puiul de lup.

Liutnea îi dădu drumul şi amârxdoi puii de lup, Diana şi Tom, fugiră imediat înapoi în fierărie şi se ascunseră sub cuptor.

Sărăcuţul Tom! A ieşit şi el o dată în lume şi uite ce-a păţit.

Am început să ne foim încurcaţi pe lângă cuptor. Ne uitam pe dedesubt, le vorbeam blând şi încercam să-i ademenim cu fel de fel de bunătăţi.

Ei binevoiau să mănânce tot ce le dădeam, iar ca răspuns la încercările noastre nu făceau decât să mârâie. Dar oricât de mare le fusese supărarea, n-au mai stat mult timp sub cuptor. La început a ieşit Diana. S-a strecurat afară, s-a aşezat şi-a stat puţin, apoi s-a întors la loc. După asta a ieşit şi Tomcik. O ureche îi sângera, era ciufulit, sub ochi avea o zgârietură. Scutura din cap şi-şi apleca urechea rănită spre pământ.

S-au aşezat apoi alături pe pragul fierăriei şi-au început să privească afară, spre curte, trişti şi necăjiţi.

Ziua următoare s-au ascuns la fel, dar în a treia zi de dimineaţă, când am venit să le dau de mâncare, i-am găsit aşteptându-mă lângă uşă.

Dianka ieşi în curte şi se luă pe neobservate după mine, pe treptele cerdacului. Tomcik rămase jos.

Am observat că Dianka era mult mai curajoasă decât frăţiorul ei. Era întotdeauna prima care ieşea când o chemam şi se lingea frumos pe bot când vedea farfuria cu mâncare.

În cerdac ai noştri beau ceai. Au primit-o foarte frumos pe Dianka. Nimeni n-a speriat-o. Dimpotrivă, fiecare i-a dat câte ceva. Îi aruncau fel de fel de bunătăţi. După ce mâncă pe săturate, se duse mulţumită înapoi, lângă frăţiorul ei.

Fricosul de Tomcik începu să-i miroasă boticul şi

înţelese imediat că Dianka a mâncat ceva bun. Iar Dianka era foarte veselă. Ochii îi sticleau ca două mărgele, codiţa îi stătea ca un băţ, în sus, şi nu voia cu niciun chip să stea lipită de corp. Parcă spunea: „Vezi ce bine-i să fii curajos!”

Apoi cei doi pui de lup plecară să cerceteze împrejurimile. De astă dată nu mai păreau aşa de înspăimântaţi. Inspectară cu multă grijă curtea, ocoliră casa şi ajunseră în grădină.

Eu m-am luat tiptil după ei. Grădina le amintea de pădure. Dintr-odată se ridicară în picioare, prinseră curaj şi începură să sară printre tufe. Apoi ieşiră în poieniţă, se jucară un timp şi se ascunseră din nou în fundul grădinii. Miroseau fiecare tufă, voiau să cerceteze fiecare copac. După ce se săturară de joacă, 18

se ascunseră să doarmă în lăstărişul de la poalele vişinului. Acolo i-am lăsat când am plecat. Tot acolo le-am adus şi prânzul. Dar în locul unde adormiseră nu mai era nimeni. Am început să-i strig. I-am strigat îndelung uitându-mă mereu în fundul grădinii: oare nu vin puişorii de lup?

Am lăsat farfuria în iarbă şi m-am aşezat lângă ea, amestecând mâncarea cu un beţişor.

Unde s-o fi ascuns?

Începusem să-mi fac griji. Şi dintr-odată ce să vezi! în tufiş, chiar lângă mine, două boticuri. Lupii se apropiaseră de multă vreme şi se uitau să vadă ce fac eu. Probabil că se gândeau: „Asta-i chiar Surdulea, n-aude nimic şi doar suntem la nasul ei!”

Dar cum să-i auzi când, deşi sunt atât de grăsuţi şi neîndemânatici, merg fără să facă mai mult zgomot decât un fluture?

În timp ce puii de lup se puseră pe mâncat, eu m-am întins în iarbă şi m-am prefăcut că dorm. Nu ştiu dacă numai libertatea şi grădina erau de vină sau dacă într-adevăr ei se obişnuiseră cu mine, fapt este însă că au început să se poarte foarte necuviincios: unul îmi sufla în faţă, altul mă trăgea de rochie, de păr. Dianka îmi fură un

pantof şi-l ascunse în tufişuri. Tomcik se repezi după ea să i-l ia. Iar

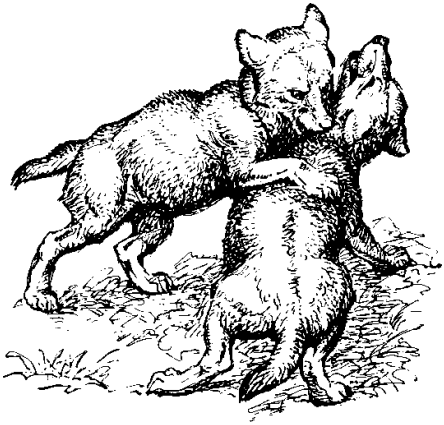

când, în cele din urmă, această nouă jucărie a lor îşi reluă locul în piciorul meu, arăta foarte jalnic. Şi-au petrecut toată ziua în grădină şi rămaseră acolo şi peste noapte.

Şi aşa au trecut câteva zile. Puii de lup se bucurau de cea mai deplină libertate. Eu ştiam una şi bună: să-i hrănesc cât mai bine ca nu cumva să le dea prin cap s-o pornească după pradă.

Prima dată le dădeam să mănânce dimineaţa devreme, pe la ora cinci. Ca să nu-i trezesc 20

pe ceilalţi din casă, încă de cu seară pregăteam mâncarea şi-o ascundeam lângă patul meu. Când răsărea soarele, ieşeam pe geam, mă duceam în grădină, găseam lupii şi le dădeam farfuria. După ce terminau, o luam, intram în cameră pe geam şi mă culcam din nou.

Lupii mă conduceau până la geam, aşa că începură să-l cunoască. Când se întâmpla să dorm mai mult, se ridicau pe labele de dinapoi şi începeau să scheaune.

Patul meu era chiar lângă geam. Mă sculam şi mă uitam la ei, iar lupii, văzând că m-am trezit, săreau în sus de bucurie.

Se îmblânziseră de tot. Şi eu mă obişnuisem foarte mult cu ei şi, dacă nu-i vedeam câteva ore, mi se făcea dor.

Ne jucam deseori şi petreceam mult timp împreună.

Ne tăvăleam prin iarbă şi alergam prin grădină. Dacă veneam cu cartea în grădină, mă descopereau imediat şi începeau să mă necăjească. Odată, plictisindu-se să mă vadă citind, Dianka scoase un căscat zgomotos şi se aşeză pe carte. Am întors-o cu burta în sus şi-am târât-o prin iarbă trăgând-o de picioarele de dinapoi. În timpul ăsta Tom luă cartea şi începu s-o sfâşie în bucăţi cu o plăcere nemaipomenită.

Lupii aveau un obicei foarte caraghios. După ce mâncau, aveau burţile umflate ca nişte tobe. Se culcau atunci pe iarbă şi începeau să se târască, frecându-se cu burta de pământ. E foarte ciudat. Nu ştiau medicină şi totuşi pricepeau că masajul e un lucru folositor.

Odată când mă plimbam prin grădină, mi s-a făcut poftă de prune. De jos n-ajungeam la ele aşa că m-am căţărat în pom. Am început să scutur şi auzeam cum prunele zemoase cad pe pământ. Am scuturat multe. M-am dat jos şi-am început să le caut pe sub pom. Nici urmă de prune. Ciudată întâmplare! M-am urcat din nou, am mai scuturat câteva şi, când am coborât, ce să vezi? Dianka şi Tomcik se întreceau care mai de care să-mi mănânce prunele.

Am aflat astfel că le plăceau fructele foarte mult, că se pricep la ele şi ştiu să aleagă fără greş pe cele mai coapte. Am început să le dau fructe; le scuturam prune, zarzăre şi mere.

Dianka şi Tom scotociseră toate ungherele grădinii. De casă se apropiau însă rar. Erau puţin sociabili şi nu le plăceau oamenii. Mă cunoşteau şi mă iubeau numai pe mine. Pe mine mă aşteptau, îmi ieşeau în întâmpinare, se urcau cu labele din faţă pe pieptul meu, îmi lingeau mâinile şi faţa.

Odată m-am lăudat că lupii îmi cunosc vocea şi ştiu s-o deosebească de-a altora.

Toţi au început să râdă de mine:

— Astea-s invenţii de-ale tale. Nu deosebesc ei nimic, pur şi simplu vin să mănânce. Cum flămânzesc, se apropie

de oricine.

— Nu-i adevărat, o ţineam eu. Hai să încercăm şi-l să vedeţi singuri.

Ne adunaserăm cam opt copii. Şi pe cei mari îi interesa chestiunea. S-au îngrămădit cu toţii la portiţa dinspre grădină.

— Numai să-mi dai farfuria cu mâncare, zise sora mea.

Luă farfuria, intră în grădină şi începu să-i cheme. La chemat mult timp, însă niciunul nu s-a arătat. Şi ea s-a întors ruşinată. S-a dus apoi altul, al doilea, al treilea… Au încercat cu toţii.

Atunci le-am spus:

— Ei, mie nici măcar nu-mi trebuie farfuria. Când o să mă audă, o să vină de îndată la mine. Şi-am intrat în grădină.

Trebuie să recunosc că-mi era tare teamă: dacă Dianka şi Tom o să mă facă de ruşine?

— Dianocika, Tomcik! am început eu să-i strig pe puii de lup. Inima îmi bătea tare de emoţie.

Şi toţi au văzut cum au alergat puii de lup spre mine. Au apărut imediat pentru că erau foarte aproape şi aşteptau numai să-mi audă glasul.

— Vedeţi! Şi mai spuneţi că nu ştiu să ne deosebească!

Vara era pe sfârşite. Puii crescuseră destul de mult. Treaba asta se vedea şi din respectul cu care câinii se uitau acuma la ei. Mai înainte, când puii de lup erau încă foarte mici, câinii nu dădeau nici doi bani pe ei. Acuma veneau din ce în ce mai des în vizită la protejaţii mei.

Odată s-au dus în grădină şi-au început să se plimbe printre copaci, lătrând, scheunând de bucurie şi făcând tumbe. Era o dimineaţă strălucitoare. Pământul era moale, iar frunzele căzute parcă-i ispiteau să le împrăştie cu boturile. Câinii săreau unul peste altul, răscoleau frunzele şi nu puteau să stea nicio clipă locului, de parcă cineva le întorsese înăuntru un arc şi acuma arcul ăsta îi împingea

înainte fără putinţă de împotrivire. Puii de lup erau încântaţi de veselia câinilor şi începură şi ei să se joace. Dianka îl pocni cu laba pe Tom, sări într-o parte, se ghemui şi aşteptă. Parcă spunea: „Ei, Tomcik, hai să le-arătăm noi cum e joaca de-a adevăratelea”.

Şi-atunci a început o asemenea harababură că nu mai ştiai cine cu cine se joacă. Dianka îl apucase pe Zagrai, Liutnea îl trăgea de coadă pe Tom. Iar când Tomcik, întorcându-se, îi dădu o labă şi o doborî la pământ, Liutnea nu se supără. Sări în picioare, se scutură şi se avântă în joacă cu şi mai multă înverşunare.

După aceasta, câinii îşi făcură obiceiul să vină în fiecare zi în grădină. Dianka şi Tom se jucau cu ei şi ieşeau din ce în ce mai des în curte. Câinii şi lupii începuseră să se împrietenească.

O astfel de prietenie între lupi şi câini e un lucru rar. Dar dacă lupul reuşește să se împrietenească cu un câine, prietenia lor este foarte durabilă. Ştiţi ce i s-a întâmplat odată unui iakut, în nord?

Iakutul era cu renii la iernat. În jurul lor pe o distanţă de mai multe verste, nu erau nici case, nici câini. Avea numai o singură căţeluşă care-l ajuta să păzească renii. La un moment dat, iakutul observă că ea fura peştele uscat şi-l ducea undeva în pădure. A încercat s-o urmărească, dar n-a reuşit să descopere nimic, în fiecare zi căţeluşa căra cu regularitate peştele undeva. „Dar de ce nu-l mănâncă aici? Unde-l duce?” se mira iakutul. Iar spre primăvară, căţeluşa a făcut pui, cu totul pe neaşteptate. Stăpânul ei a fost foarte mulţumit. Căţeii sunt o mare bucurie în gospodăria unui crescător de reni. Pentru un câine bun, în nord poţi să capeţi chiar un ren. l-ar aceşti căţei erau deosebit de buni: puternici, rezistenţi şi creşteau ca din apă. Curând iakutul trebui să se mute în tabăra de vară. Îşi împachetă lucrurile, le puse în sanie şi-o porni. Căţeluşa cu puii, după el. Drumul trecea printr-o pădure. Dintr-odată, iakutul se întoarce şi vede că familiei sale de câini i se alăturase un lup. În primul moment puse mâna pe armă şi vru să-l

ucidă. Dar apoi înţelese că lupul era, de fapt, tatăl puilor, iar căţeluşa pentru el furase în timpul iernii peştele uscat.

Nu l-a mai împuşcat, iar lupul s-a mutat împreună cu ei în tabăra de vară.

Când a venit iarna, Dianka şi Tom erau deja mari. Părul le crescuse lung şi gros, aveau cozi stufoase şi moi. Ca înălţime erau cât nişte câini mari, puternici. Cu puţin timp înainte de căderea primei zăpezi, lupii şi-au făcut culcuş. Era aşa de mare încât uneori şi câinii se duceau să se culce împreună cu lupii. Dar prietenia cu câinii a avut urmări neplăcute pentru Dianka şi Tom: au învăţat de la câini să fure găini. Acasă erau pedepsiţi aspru

pentru asta, de aceea săreau gardul şi se duceau să fure de la vecini. Odată vecinul a venit la tata. Ţinea în mâini o curcă sfâşiată. Încerca să-l convingă că e isprava lupilor noştri şi ne cerea să i-o plătim.

— Şi s-aveţi grijă, că dacă îi mai văd pe la mine… eu atât vă spun…

În aceeaşi zi Dianka şi Tom au fost puşi în lanţ. Viaţa nu mai era aşa de uşoară ca până acum.

Într-o zi, la noi în curte a intrat un flaşnetar şi-a cântat un vals. Din spatele magaziei s-a auzit imediat un glas profund şi puţin timp după aceea i s-a alăturat încă unul. Lupii cântau împreună cu flaşneta. Cum au început ei să cânte, toţi cânii din împrejurimi au ieşit de prin

cotloane. Şi-au ridicat boturile şi-au început să cânte pe diverse voci. Concertul era atât de caraghios că flaşnetarul a râs până la lacrimi. Dădu din mână a lehamite, că tot nu-i asculta nimeni valsurile, dar continuă să învârtă manivela flaşnetei de dragul neobişnuiţilor cântăreţi cu blană.

Lupii urlau foarte des. Nu e uşor pentru o fiinţă liberă să stea în lanţ, să trăiască în captivitate! Uneori nici nu apuca să se întunece bine şi ei şi începeau: uuu! Am observat că lupii învăţaseră să latre, iar câinii să urle ca lupii. La început, tatii nu-i venea să creadă, însă după aceea s-a convins singur. Dianka lătra. M-am dus şi l-am chemat pe tata. El a ascultat, s-a mirat şi-a spus că e un lucru foarte rar.

Ca să le mai îndulcim viaţa în captivitate, am început să ducem lupii la câmp, în afara oraşului. Cum aveam o clipă liberă, îi luam de lanţ şi porneam cu ei la plimbare. Lupii ştiau să meargă perfect în lesă. Numai că aici se ivea un necaz: la mers nu ne puteam măsura 28

cu ei. Când nouă ne ieşea limba de-un cot de oboseală, ei abia prindeau gust. Dar mişcarea pe care o făceau tot nu le-ajungea şi de aceea încercau să se smulgă din lanţ. Au învăţat apoi să se dezlege. Strângeau în dinţi una din verigile lanţului şi-l scoteau din zgardă. Când scăpau din lanţ, toţi ai casei veneau fuga să mă caute, fiindcă lupii nu se apropiau decât de mine. Ba din când în când se mai auzea:

— Ei, tu, sora lupilor (aşa îmi spuneau), du-te şi leagă-i pe frumoşii tăi!

Într-o zi, înainte de Anul Nou, am auzit un strigăt:

— Tomcik a scăpat din lanţ şi-a fugit la vecin!

Aşa cum eram, fără palton şi fără căciulă, am ieşit repede în curte. Ca să nu mai ocolesc, am fugit de-a dreptul prin grădină. În grădină nu erau pârtii şi zăpada îmi ajungea până la genunchi.

Am văzut încă de departe cum stătea Tomcik în mijlocul curţii vecinului, iar acesta ieşise în cerdac cu puşca în mână.

— Staţi! am strigat cât mă ţineau puterile. Staţi! Imediat vin să-l leg… Nu tra…

Glasul mi s-a frânt. Am văzut cum vecinul a ridicat arma… apoi s-a auzit împuşcătura. Tom a căzut ca secerat în zăpadă. Am alergat spre el, am aruncat cu lanţul în vecin, l-am apucat de cojoc!

— Ce-aţi făcut!

S-a adunat o mulţime de lume. Toţi strigau, ţipau. Am luat capul lui Tom pe genunchi şi-am început să plâng amarnic. Nu mai ţin minte cum ne-am întors acasă, cum l-am adus pe Tom.

În aceeaşi seară m-am îmbolnăvit rău, am făcut temperatură pentru că răcisem.

Am stat în pat aproape două luni.

Rămasă singură, fără Tom, pe deasupra şi fără mine care eram bolnavă, Dianka s-a întristat foarte tare. În primele zile nici nu voia să

mănânce, scheuna şi se zvârcolea. Toţi credeau c-o să moară.

Eram bolnavă, aiuram, iar când îmi recăpătăm cunoştinţa, îi rugam pe toţi s-o mângâie pe Dianka, să-i dea de mâncare şi să aibă grijă de ea.

— I-au dat de mâncare Diankăi?… Dar Dianka a dormit? întrebam eu de fiecare dată când îmi aduceau supa sau îmi aranjau patul de culcare.

— Dianka e grozavă! Mănâncă de stinge şi de Tomcik nu-şi mai aduce deloc aminte.

Când am început să mă simt mai bine, i-am rugat s-o aducă la mine în cameră. A venit zuruindu-şi lanţul: era o

lupoaică în toată firea! La început nici n-am recunoscut-o, aşa era de mare şi frumoasă. Nici ea nu m-a recunoscut. Numai că eu nu arătam deloc grozav. Eram rasă în cap şi slăbisem îngrozitor, de nu mai rămăsese decât nasul din mine. Dianka privea cu interes în jur, la lucrurile necunoscute. Am chemat-o:

— Dianka, Dianocika!

Atunci şi-a amintit de vocea mea şi s-a repezit spre mine. Am mângâiat-o. A închis ochii de plăcere şi-a rămas nemişcată, dând din coadă… Lângă mine, în pat, şedea tolănit un motan gras. Dianka nu i-a plăcut deloc. Şi-a zis că trebuie să fie vorba de vreun câine obraznic pe care se obişnuise să-l ţină la respect. Fără să stea mult pe gânduri, scuipă şi, jap! o labă Diankăi peste bot. Am încremenit.

Diankăi i se ridică tot părul pe spinare. Deschise botul înfricoşător şi…

— Dianka, Dianocika, draga mea!

M-am agăţat cu toate puterile de ea. Iar ea apucă motanul cu dinţii de ceafă, îl dădu jos din pat, îl aşeză pe podea şi se întoarse la mine.

În fiecare primăvară ne mutam cu toată familia din oraş la pădure. La cincisprezece verste de oraş, în munţi, se afla un mic canton. Pe lângă el curgea voios un pârâiaş de munte. Pe luncă erau o mulţime de flori, iar ceva mai sus, chiar sub crestele acoperite de zăpadă, se aflau taberele kazahilor. Copiii lor erau cei mai buni prieteni ai noştri. Ne plăcea foarte mult cantonul ăsta şi întotdeauna aşteptam cu nerăbdare mutarea de primăvară.

Acum aveam motive în plus să aştept cu nerăbdare ziua mutării: mă gândeam că la munte n-or s-o mai lege pe Dianka în lanţ.

Dar şi acolo a trebuit să stea tot în lanţ: nu departe de canton era o mică aşezare şi locuitorii ei se temeau de lupoaica aceasta care se plimba în libertate.

Într-o zi Dianka a scăpat din lanţ şi-a fugit în sătuc. În cerdacul uneia dintre căsuţe a apărut dintr-odată un mops care, înnebunit de furie, s-a pus să se-arunce asupra

Diankăi. Ce curaj pe el! A ţâşnit din cerdac şi s-a şi repezit la ea. Dar Dianka a apucat căţelul cu dinţii şi i-a sfâşiat beregata într-o clipită.

Din casă au ieşit în goană stăpânii câinelui – care cu biciul, care cu băţul – şi-au înconjurat-o pe Dianka. Văzând că treaba se încurcă, Dianka se ascunse în spatele meu şi se uita vesel la duşmani: „Ca să zicem aşa, aici sunt în siguranţă, n-o să mă lase pradă vouă!” într-adevăr, n-am lăsat-o pe mâna lor. În schimb pe mine m-au ocărit în fel şi chip şi au venit la părinţii mei să se plângă de amândouă.

Au trecut aşa câteva luni. Şi cum adică? Dianka o să stea mereu numai în lanţ? Tata încerca să mă convingă să-i dau drumul de tot. Multă vreme n-am fost de acord.

— Dacă pe tine te-ar ţine cineva în lanţ, crezi c-ar fi plăcut?

Am hotărât să încerc şi o zi întreagă am stat numai lângă Dianka. Apoi m-am dat bătută şi i-am spus tatii s-o ducă în pădure.

Într-o dimineaţă i-am dat de mâncare până

s-a săturat. Tata a încălecat, a luat lanţul în mână şi Dianka a pornit veselă în urma lui. A dus-o departe, în pădure, i-a scos zgarda şi, cât ai clipi din ochi, Dianka s-a ascuns în tufişuri.

„Da, îşi zise tata, lupul tot lup e. Oricât l-ai hrăni, tot la pădure i-e gândul!”

Aşteptă până Dianka se depărtă bine şi apoi se întoarse acasă. A ajuns spre seară.

— Ei, cum e, a plecat?

— A plecat, răspunse tata. Şi chiar a uitat să-ţi

trimită salutări.

— Ei, nu-i nimic, ce să-i faci… Foarte bine.

Am lăsat capul în jos. Oricum îmi venea greu. Nu-i uşor să vezi că prietenul te părăseşte şi pleacă în pădure.

Dar, în aceeaşi clipă, în mână am simţit un bot rece. Dianka! Venise în urma tatii…

Am mai încercat încă o dată s-o ducem de-acasă. Tata a luat-o şi-a plecat cu ea hăt-departe, peste deal.

Au trecut patru zile şi Dianka s-a întors din nou frântă de oboseală, jumulită. Se vede că rătăcise mult timp, dar reuşise să-şi găsească în cele din urmă casa. Nu ştiu cum s-ar fi terminat toate acestea dacă n-ar fi trebuit să ne mutăm în alt oraş. Prima întrebare care s-a pus a fost unde să-i cazăm pe toţi protejaţii noştri.

Evident, cel mai mult mă îngrijora Dianka. Îmi tot revenea în minte povestea aceea cu lupul pe care stăpânul a vrut să-l otrăvească şi mă străduiam să-i găsesc Diankăi un loc în care să se simtă la fel de bine şi fără noi. Şi dintr-odată totul s-a aranjat cum nu se poate mai bine.

În ultimul timp, în orăşelul nostru şi în câteva sate din raion fuseseră nişte furturi. Hoţii furau din curţile oamenilor cai şi vaci şi le ascundeau undeva, într-un loc necunoscut. Imediat au fost aduşi din Rusia, în schimbul unor sume considerabile, nişte câini poliţişti, vestiţi, ca să le vină hoţilor de hac. Odată cu câinii au venit şi oameni care aveau misiunea să lupte împotriva acestei ruşini nemaiauzite până atunci pe aceste meleaguri.

Cu totul întâmplător s-a nimerit să fiu şi eu cu tata pe lângă aceşti câini. Erau foarte bine îngrijiţi. Li se rezervase un lot special cu o bucată mare de grădină. Fiecare câine avea o căsuţă a lui. Erau hrăniţi pe săturate şi nimeni nu avea voie să strige la ei sau să-i bată.

Câinii aceştia semănau foarte mult cu lupii, aşa că dintr-odată mi-a venit ideea: ce-ar fi să-i rog s-o ia şi pe Dianka aici cu ei? I-am spus tatii, iar tata a vorbit cu şeful.

— O lupoaică? Domesticită? strigă şeful încântat. Chiar acum o iau. Asta era visul meu. Exact aşa ceva

căutam şi eu…

Şi iată că Dianka s-a mutat la crescătorie şi s-a instalat în aceeaşi casă cu un câine poliţist, pe nume Wolf.

Până la plecare m-am dus în fiecare zi să văd ce face. Ca şi mai înainte, se alinta pe lângă mine. Arăta sătulă, mulţumită şi veselă. Am plecat liniştită, convinsă c-o să-i meargă bine.

În orăşelul unde ne mutasem, nu mai aveam animale şi ne era urât fără ele. Nu scăpăm niciun prilej să aflu ce face Dianka. În primii doi-trei ani, şeful crescătoriei ne mai scria despre ea. Ne-a anunţat că Dianka şi Wolf au pui. Puii lor se deosebeau de ceilalţi prin robusteţe şi forţă 36

şi – lucrul cel mai important – erau nişte câini de urmărire grozavi.

Apoi n-am mai primit niciun fel de veşti de la crescătoria de câini. Mai târziu am aflat din alte surse că această crescătorie era vestită în întreg Kazahstanul. Câinii ei găseau fără greş orice făptaş. Nu era chip să se ascundă de ei. Băgaseră spaima în hoţi în aşa hal, încât în Alma-Ata aproape că nu mai erau niciun fel de furturi.

Peste câţiva ani ne-am întors din nou la Alma-Ata. Primul lucru pe care l-am făcut a fost să mă duc la crescătorie. Îngrijitorul mi-a spus că Dianka şi Wolf nu mai trăiesc. Muriseră de bătrâneţe.

— Dar puii lor? am întrebat eu. Aş putea să-i văd?

— Acuma toţi câinii-s la hipodrom. Acolo-i o expoziţie şi-un concurs pentru câinii poliţişti.

Am alergat la hipodrom. Pavilioanele uriaşe erau înţesate de lume, ca în zilele de curse. Era grozav de interesant. La început au fost prezentaţi câinii foarte tineri, care abia începuseră să înveţe. Îşi executau numerele cu multă grijă: săreau peste bariere, se urcau pe scări, cărau săculeţe cu proiectile peste un câmp. Erau puşi să caute obiecte ascunse şi să îndeplinească multe alte misiuni.

La un moment dat a venit în fugă casierul strigând că i s-au furat toţi banii din casă.

Oamenii au început să se agite, să-şi pipăie buzunarele ca să vadă dacă mai au toţi banii.

Imediat au dat drumul unui câine să-l caute pe hoţ. Câinele a mirosit casa şi-apoi s-a repezit spre partea unde stătea publicul. A sărit peste un rând, două, trei. În al patrulea rând, chiar la mijloc, era o femeie îmbrăcată luxos. Avea o pălărie mare, cu voaletă, foarte la modă pe vremea aceea. Câinele s-a apropiat alergând de doamnă şi, cât ai bate din palme, i s-a aruncat în spate. Femeia se apără cu mâinile şi începu să protesteze cu un glăscior subţire, caraghios:

— Ce-nseamnă asta? Ce neruşinare! Am să mă plâng…

— Bineînţeles, e-o obrăznicie, se ridicară câteva voci din public. Cum o să se-njosească o doamnă până într-atâta?

— Stă de mult aici, chiar de la-nceput…

— Câinele s-a înşelat. Unde-s îngrijitorii, ce păzesc? Un câine ca ăsta poate să schilodească omul din nimic!

Dar câinele nu înţelegea aceste proteste şi-şi continua treaba. Se repezi la pălăria cea modernă, o apucă cu dinţii, apoi i-o smulse din cap împreună cu părul.

— Vai de mine, ce-i asta? strigă o femeie care şedea lângă mine.

— Ce grozăvie! strigă alta.

Şi atunci am văzut cu toţii că doamna avea sub părul smuls alt păr, tuns scurt, ca la bărbaţi. Ne uitarăm în jos. Câinele sfâşia pălăria şi peruca şi scotea un teanc de bani legaţi cu grijă. Stătu cu ei în dinţi, pironindu-şi ochii asupra doamnei.

Atunci doamna îşi scoase rochia de faţă cu toată lumea. Sub rochie apărură pantaloni, cizme şi o cămaşă de uniformă.

— Păi ăsta-i îngrijitorul! spuse cineva.

Toţi începură să râdă şi să bată din palme. Fiecare ar fi vrut să mângâie câinele acesta înţelept, dar îngrijitorul spuse că străinii n-au voie să mângâie câinii poliţişti.

După această scenă s-au mai prezentat câteva numere. Câinii erau admirabil dresaţi, aveau multă imaginaţie, curaj şi un miros perfect.

După aceea a urmat parada.

În faţa publicului au fost aduşi, unul după altul, cei mai buni câini. Li se spunea numele şi le se prezentau faptele cele mai importante, apoi li se decerneau premii. Orchestra cânta un marş de salut.

— John şi Spy! anunţă solemn organizatorul paradei. Fiii lui Wolf şi ai lupoaicei Diana. Tocmai s-au întors de la expoziţia de la Moscova, unde au primit cele mai importante premii: marile medalii de aur. La acest concurs ei nu participă, pentru că nu mi adversar pe măsură.

Toată lumea a început să bată din palme şi s-a ridicat în picioare ca să-i vadă mai bine. Muzica intonă din nou marşul de salut.

În faţa spectatorilor se aflau doi lupi mari şi frumoşi.

Mă uitam cu admiraţie la ei şi-mi aminteam de Dianka şi de Tom.

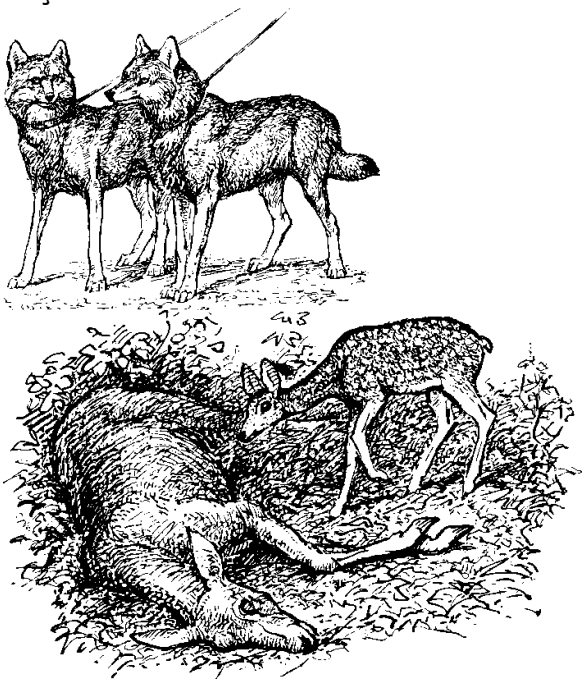

MIŞKA

În căsuţa cantonului toată lumea dormea. La poalele muntelui ropotea pârâul, urnind din loc pietrele grele. Dintr-odată, printre bufnituri, s-au auzit nişte voci care îndemnau caii:

— Hoo! Murgule, haide! ţ Diii!

Căruţa grea urcă dealul abrupt, ajunse la canton şi acolo se opri.

Caii lăsaseră capul în jos şi respirau greu.

Tata înconjură casa şi bătu cu coada biciului în geam.

— Deschid imediat, strigă mama din cameră.

Până se îmbrăcă ea, tata şi tovarăşul lui, Fedot Ivanovici, dezlegară ceva ce stătea întins de-a curmezişul căruţei. Ti aşezară pe pământ cu băgare de seamă şi începură să desfacă sforile.

Murgu, căruia i se făcuse dor de acasă, împinse nerăbdător cu botul în porţile închise, în cele din urmă porţile se deschiseră. Căruţa intră în curte şi se opri în faţa magaziei.

— De ce-aţi zăbovit atâta? întrebă mama în timp ce-i ajuta să-şi descarce lucrurile. Mi-era teamă să nu se fi-ntâmplat ceva.

— Păi s-a şi întâmplat, că de-aia am întârziat două zile. În schimb, ia te uită ce-am adus! E un cadou pentru copii!

Şi arătară spre ceva care, în întuneric, semăna cu un viţel.

— Vai de mine, dar unde l-aţi prins? L-aţi luat aşa de mic! Haideţi, aduceţi-l aici, în magazie. Oare nu trebuie să-i dăm de mâncare? i-o fi foame.

— Nu, acuma oricum n-o să mănânce, e prea speriat. Mai bine să se odihnească şi mâine o să-i dăm lapte.

Tata aşează „cadoul” pe paie, îl înveli cu o pătură şi propti uşa magaziei cu o piatră mare.

— Da’ tu unde te duci? Vino-ncoace, prostuţule! strigă el la un câine lăţos, pe nume Mailik.

Mailik se străduia de mai mult timp să atragă atenţia

asupra lui. Abia li se auziseră glasurile pe lângă munte că el se şi repezise să le iasă în întâmpinare. Îi „sărutase” în bot pe Murgu şi pe Maşka, linsese cizmele stăpânului, alergase de jur-împrejur prin toată curtea cu coada îmbârligată şi capul în sus, într-un cuvânt nu-şi mai încăpea în piele de fericire şi nu mai ştia ce să facă şi cum să-şi arate bucuria şi dragostea faţă de noii veniţi. Iar când tata propti uşa magaziei cu piatra, Mailik o apucă cu labele şi începu s-o tragă înapoi, la locul ei de mai înainte.

— S-a prostit (te-atâta fericire, râse tata. Poate că vrea să intre-n magazie? E-n stare să-l sugrume p-ăla mic…

— Nu, nu-i asta. Vrea să-ţi facă pe plac, să te-ajute. Haide, pleacă, Mailik. Nu-ţi băga nasul unde nu-i treaba ta.

Apoi toţi au urcat în cerdac şi-au intrat în casă. Ne-au trezit, pe Sonia şi pe mine. Am alergat cu găleata spre râu. În cerdac samovarul începuse să sâsâie. Mama se apucase să facă lipii. În timp ce-şi bea ceaiul, tata ne povesti cum rămăsese „cadoul” singur în pădure, lângă mama lui pe care o omorâse cineva.

— Oameni fără suflet! Doar ştiu că primăvara animalele au pui. În perioada asta nu e voie să vâneze. Şi totuşi îi împuşcă. I-au omorî! mama, iar el, săracul, se tot învârtea în jurul ei. Are dreptate, unde să se ducă? Şi să-l omori, ţi-e milă. Aşa c-am hotărât, împreună cu Fedot Ivanovici, să-l luăm cu noi. Să crească şi el odată cu copiii.

Mama era foarte bucuroasă.

Îi plăcuse încă de la prima vedere micul „cadou” şi-şi luase imediat rolul de apărătoare a lui.

Iulia şi Nataşa se treziseră şi ele. Auzind că mama şi tata vorbeau de nu ştiu ce „cadou”, îşi băgară pe uşă capetele somnoroase.

— Mamă, întrebă Nataşa cu vocea îngroşată de somn, cadoul ăsta e de mâncare?

— Nu, răspunse Iulia, e viu.

— Mamă, dar ce e?

— Mamă, l-au adus pentru noi? Da’ unde e? Unde e, mamă?

— La culcare, la culcare! zise mama sever. Mâine o să vedeţi.

Nu era nimic de făcut. Trebuiau să aştepte până dimineaţa.

Mama s-a trezit devreme, când abia răsărise soarele. S-a sculat, ne-a trezit pe Sonia şi pe mine şi-am ieşit în curte.

Caii stătuseră nemâncaţi toată noaptea. Reuşiseră să se usuce de sudoare şi acum le era foame. Cum ne-au văzut, au nechezat uşor. Le-am scos hamurile şi i-am mânat spre râu. Băură pe săturate, se întoarseră în curte şi, oprindu-se lângă ieslea împletită, începură să mestece cu zgomot trifoiul.

Sonia mulse vaca şi-i dădu drumul pe poartă. Vaca o luă spre munte, la păscut.

Iar mama intră în casă, turnă lapte cald într-o găletuşă şi le chemă pe surorile mai mici:

— Ei, somnoroaselor, sculaţi-vă, mergem să dăm de mâncare musafirului nostru.

Iulia sări într-o clipă din pat, îşi trase rochia pe ea şi-şi puse ghetele şi-o porni în fugă după mama.

Tremura toată, mai puţin de frigul dimineţii şi mai mult de emoţie. Uşa magaziei era dată în lături şi Sonia vorbea blând cu cineva:

— Prostuţule, o să-ţi dea acuşi!

Alături de ea, în paie, stătea un pui de ren şi-i sugea degetele.

Iuliei îi pierise glasul de emoţie. Se apropie de ren şi începu să-l mângâie pe bot şi pe picioruşe. îl privea drept în ochi şi punea o mulţime de întrebări:

— De ce-are picioruşele atât de subţiri?... Câţi ani are?... Unde e mama lui? Dar tăticul?...

A venit cu căruţa?... Ia uitaţi-vă, mă linge pe mână. Râse emoţionată. Înseamnă că-i e foame.

Mama îi întinse un deget şi apoi îi trase boticul în găletuşa cu lapte. Renul înţelese, supse degetul şi începu să soarbă laptele.

Înghiţea lacom, se îneca şi fornăia când îi intra laptele în nas. Comentam în şoaptă fiece mişcare de-a lui.

— Ia te uită ce crăcănat stă! Ca să nu cadă!

— Dar tot se îndoaie, mai-mai să se rupă.

— Ba nu, aşa face el ca să înghită mai mult.

— Şi cum loveşte în găleată! Ca viţeii când sug la vacă.

— Adică cum, tu crezi că pentru el găleata e totuna cu vaca? Prostuţul de el!

Eu şi Iulia râdeam de ne prăpădeam. Dar Sonia se uită severă la noi şi zise:

— Bine că sunteţi voi deştepte! Nici măcar nu ştiţi ce e ăsta.

— Ba ştim, e-un pui de ren.

— Reni sunteţi voi! Asta se numeşte maral. E un fel de ren asiatic. Eu ştiu, fiindcă am citit o carte a lui Brehm unde scrie totul despre ei.

După această informaţie am amuţit şi-am început să privim cu mai mult respect la acest animal care se numea „maral”.

Avea picioare lungi cu copite ascuţite, gâtul subţiratic şi capul rotund şi lătăreţ, cu urechi cât frunza de brusture. Le mişca şi le ciulea tot timpul. Avea ochii ca nişte prune imense, fruntea lată şi nasul micuţ, cu nări care se umflau mereu. Ca statură era cam de înălţimea unui mânz nou-născut.

Avea o blăniţă moale, pufoasă, care parcă te îmbia s-o mângâi. Pe spate, de o parte şi de alta, se vedeau pete albe. Coadă n-avea deloc: în locul ei era numai un fel de ciot mic, gros şi în jurul lui, o pată albă, de parcă cineva ar fi atârnat acolo un şerveţel.

— Cum îl cheamă, mamă?

— Îl cheamă Mişka, pentru că l-au prins lângă satul Mihailovka, se grăbi din nou Sonia. Aşa i-au spus aseară, când voi dormeaţi duse.

Nu-ţi venea să crezi cât de mult îi plăcea Soniei să-şi arate cunoştinţele. Până să ne venim noi în fire, ne şi

povestise totul despre Mişka, de parcă ea l-ar fi prins şi l-ar fi adus aici.

Şi în timpul ăsta Mişka îşi bea laptele. Aplecă găletuşa ca să soarbă ultimele picături, mişcă vesel din ciotul lui de coadă şi începu să dea cu capul în găleată.

Lovită puternic, găleata se rostogoli afară din magazie. Mişka se repezi şi el după ea şi din nou îşi băgă capul în găleată, apoi începu să se învârtească în jurul ei, dând-o de-a dura prin curte.

Spera că găleata, ca şi mama lui, o să-i mai dea câteva picături de lapte, dacă o loveşte binişor cu botul.

În cerdac apăru micuţa Nataşa. Tocmai se trezise şi privea somnoroasă prin curte.

Acolo Mişka zornăia cu găleata lui.

Deodată scutură din cap şi sări cu toate patru picioarele într-o parte. Apoi se uită de jur-împrejur, făcu un salt spre Mailik, îşi lăsă capul în jos şi începu să facă tot felul de sărituri care de care mai ciudate.

Mailik se sculă în picioare, deschise ochii uimit, se uită la dansator şi când făcu o dată mârrr! Mişka zbură ca o rachetă şi se ascunse în spatele mamei. Scoase numai puţin capul, se uită la Mailik şi începu să scâncească: iii, iii!

I se umflaseră nările. Îşi ciulise urechile şi i se încreţise pielea pe crupă. De spaimă, şi respiraţia îi era neregulată.

Nataşa începu să râdă gros şi bătu din picioare de bucurie:

— Scânceşte ca un pisoi… Şi Mailik… O să-i arate el lui.

Când samovarul începu să fiarbă şi ne urcarăm cu toţii în cerdac, Mişka veni după noi. În timp ce noi ne beam ceaiul, el bătea din copitele lui mici şi făcea turul camerei, adulmecând tot ce-i ieşea în cale. Îşi băgă botul pe geam, sub pat, mirosi vasele de lut de pe etajeră. Apoi cercetă şi a doua cameră şi, în cele din urmă, alegându-şi un loc comod (tocmai pe prag, în picioarele tuturor), se lăsă în

genunchi şi se culcă.

Alături de el, pe podea, era o foaie de hârtie. Mişka o luă în dinţi şi, fâşâind tare, începu s-o mestece.

Nataşa, care avea numai patru ani, se uită îndelung şi serios cum mănâncă hârtie. Apoi se dădu jos de pe scaun şi, foarte hotărâtă, luă o bucată de pâine şi începu să-i scoată miezul. Sonia îmi făcu semn cu cotul. Iulia îşi ascunse faţa în spatele ziarului, ca să nu se vadă că-i vine să râdă.

— Ce faci? o întrebă mama.

— I-e foame, răspunse Nataşa supărată. Uite, mănâncă hârtie.

— Da’ de unde, mănâncă numai aşa… I-am dat de mâncare, nu mai vrea.

— Ba da, vrea! Dacă mănâncă hârtie, înseamnă că vrea.

Se aşeză lângă Mişka şi-i întinse bucata de pâine. Mişka termină de mestecat hârtie, apoi muşcă din bucata de pâine cu atâta poftă, de parcă n-ar fi mâncat de trei zile.

Nataşa se lumină la faţă.

— Uite cum mănâncă! Şi tu spuneai că n-o să mănânce!

După ceai ne-am dus să ne jucăm în spatele casei, pe pajişte. Mişka rămase cu mama şi se ţinu toată ziua după ea, oriunde se ducea – fie la cămară, fie la magazie, fie la cuptorul ridicat într-un colţ al curţii. Iar când mama începu să pregătească masa, se aşeză cuminte într-un colţ lângă plită, mişcând din urechi.

Nu-i plăcea să rămână singur în curte, se temea şi-i era urât. Traversând curtea în urma mamei, Mişka se lovea de Mailik. Scutura din cap şi bătea cu copita în pământ; se străduia să-i arate că nu uitase cearta de dimineaţă.

La toate, Mailik răspundea foarte clar: mârrr!

La amiază, lui Mişka i se făcu tare foame şi se tot fâţâia pe lângă mama, lovind-o nerăbdător cu botul în burtă: „Să-mi dai lapte, ce mai aştepţi?”

Îşi închipuia probabil că era mama lui care trebuia să-i dea să mănânce.

Mama râse, îl dădu la o parte şi se grăbi să-i pregătească mâncarea.

Când puse găleata pe pământ, Mişka se repezi singur, fără să mai aibă nevoie de degetul mamei, îşi vârî capul în găleată şi începu să bea. De lăcomie, la primele înghiţituri lovi în găleată şi-o răsturnă într-o parte. Tot laptele se vărsă.

— Ah, blestematule, se supără mama. Eu îmi dau atâta silinţă pentru el, iar el se-apucă să răstoarne găleata.

Dar ce să-i faci? Trebuia să-i dea iară lapte, oricât s-ar fi supărat, fiindcă se pregătea s-o împungă din nou cu botul. I-a mai turnat o porţie.

La început, Mişka mergea după mama peste tot, de parcă era legat de ea. Mânca mult şi dormea mult. Nouă, copiilor, nu ne dădea nicio atenţie, deşi ne străduiam în fel şi chip să-i fim pe plac. Ce-i drept, nu refuza să primească din mâinile noastre pâine şi fel de fel de alte lucruri, dar cu atâta dispreţ, de parcă ne-ar fi făcut cine ştie ce favoare.

Aşa au trecut două luni. Mişka se obişnuise între timp şi cu noi şi cu tot ce ne înconjura. Nu se mai temea atât de tare de câini şi se plimba deseori departe de casă.

Petele albe de pe spinare îi dispărură şi începu să năpârlească. Aceste pete albe apar la reni şi la caprele sălbatice, dar numai cât sunt pui. După aceea se şterg fără urmă. În frunte îi crescură două cucuie – îi ieşeau coarnele.

Mama îl hrănea foarte bine şi Mişka creştea repede. Avea blăniţa moale şi netedă. Bea câte o găleată mare de lapte de fiecare dată când i se dădea de mâncare. Mama era desperată:

— Ce mă fac eu cu el? Dac-o duce tot aşa, n-o să ne mai ajungă laptele pentru noi.

Se hotărî să subţieze laptele cu apă. La început punea câte puţin, apoi din ce în ce mai multă apă, iar în cele din urmă, la o găleată întreagă de apă punea numai

câteva căni de lapte. Mişka nu se lăsa impresionat şi bea mai departe foarte încântat. Dar dintr-odată se opri. Parcă pricepuse că laptele era subţiat. Fornăi, răsturnă găleata cu piciorul şi de-atunci nu se mai atinse de lapte, nici dacă era neamestecat.

Copilăria se încheiase. Mişka a trecut pe altă mâncare: mânca tărâţe împreună cu vaca, iar când se dădea ovăz la cai, avea grijă să li se alăture şi el la masă.

Se temea de cai, iar ei, să nu-l vadă cu botul în ieslea lor. Din cauza asta îl şi muşcau destul de des.

În schimb, de vacă nu se temea nici cât negru sub unghie. Se întâmpla ca mama să-i dea vacii de mâncare şi să plece. Imediat, Mişka răsărea ca 52

din pământ, gonea vaca şi se apuca să mănânce el singur. Iar Burenka stătea nefericită într-un colţ şi privea trist la el.

— Ah, nemernicule, ce faci aici? strigă cineva din cei mari văzând jaful.

Luat prin surprindere, Mişka sărea într-o parte, mai ţopăia de câteva ori, apoi trecea gardul şi fugea spre munte.

Pofta de mâncare a lui Mişka era întotdeauna uriaşă. Şi dintre delicatese cel mai mult îi plăceau mucurile de ţigară. Zile întregi se plimba pe sub ferestrele cantonului şi strângea chiştocuri. Pe lângă hârtie, se vede că-i plăceau şi resturile de tutun, pe care le mesteca.

Mişka plesnea de voinic ce era. Avea mereu chef să alerge, să sară, să facă năzbâtii. Mergea ce mergea liniştit prin curte şi, ca din senin, ridica botul, ciulea urechile şi-o zbughea dând ocoluri casei. De-aici ieşea în uliţă, o pornea în jos, spre râu, şi de-acolo înapoi către munte, sărind peste pietre şi buşteni, zvârlind din picioare.

Odată mama a spălat nişte rufe şi le-a atârnat în curte. Mişka se ivi pe dată, alese un cearşaf mai mare şi începu să mestece tacticos un colţ. A rămas mult timp mestecând aşa, după care i-a venit ideea să se ducă în crângul unde ne jucam noi de obicei.

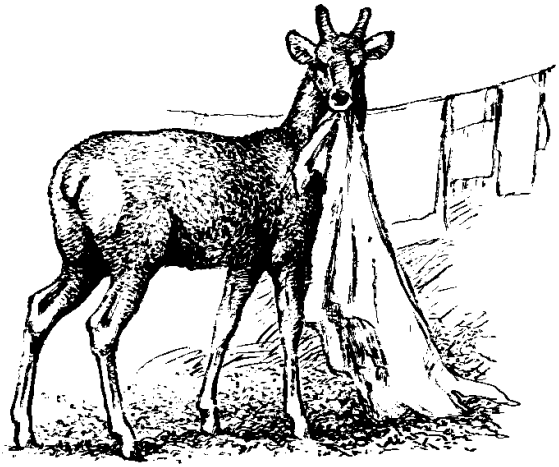

Trase cearşaful de pe frânghie, scutură din cap şi-l aruncă pe spinare şi trecu triumfător pe lângă casă, târând unul din capete pe jos. Bine că l-au văzut şi i-au luat cearşaful! Nu mai aveam ce face: o bucată foarte mare era numai zdrenţe.

Obiceiul acesta de-a mânca orice îi ieşea în cale era lucrul cel mai neplăcut la el şi-avea să ne coste foarte scump. Perdelele de la ferestre, feţele de masă, prosoapele, toate purtau urmele

„Atenţiei” lui Mişka. La cea mai bună rochie a Iuliei, chiar în faţă, Mişka a decupat o gaură imensă, rotundă.

Ce de lacrimi şi plânsete!

Într-o zi tata a avut nevoie de cheia de la dulap. S-a uitat la cuiul unde stătea de obicei – nimic. Au început cu toţii s-o caute.

Au căutat-o o zi întreagă prin curte, prin casă. Cheia dispăruse, n-au putut s-o găsească. Era păcat să strice broasca; o broască frumoasă, englezească şi-avea o cheiţă legată cu o cureluşă subţire.

— Cine să fi luat cheia? Ce obrăznicie! s-a enervat tata.

Îşi pierduseră orice nădejde. Tocmai atunci mama a observat că din botul lui Mişka atârna ceva, ca un fel de cârpă. S-a apropiat de el, a apucat cârpa şi a tras de ea. Era cureluşa de la cheia. Mişka o mâncase pe jumătate şi

înghiţise şi cheia.

— Vai, blestematule!... Ce gusturi poţi să ai! s-a necăjit tata.

Cu toţii credeam că Mişka o să se îmbolnăvească din cauza unei mâncări atât de nepotrivite. Însă se vede treaba că-i plăcuse cheia foarte mult şi a continuat în acelaşi fel.

Odată, am uns hamurile cu gudron şi le-am pus pe sub magazie. Lui Mişka i-a venit ideea să le scoată cu totul. Tata a văzut că mestecă o curea lungă şi albă şi i-a tras-o afară. Mişka luase în gură o curea lungă de vreun metru, care mai avea şi un inel de metal în mijloc. De atâta mestecat, cureaua neagră şi groasă devenise moale ca o cârpă şi se făcuse complet albă. Iar inelul de metal nu-l deranja câtuşi de puţin pe Mişka.

A trecut vara, a trecut toamna şi a venit iarna. Apoi a venit primăvara. Avea deja nouă luni. Era mai mare decât o viţică de un an. Era puternic, deşi avea picioare gingaşe. Îi plăcea să se plimbe prin crâng şi să rupă crenguţele tinere din copaci. Probabil că tocmai de aceea îşi ţinea şi capul atât de sus. Nu era obişnuit să se aplece după iarbă.

Îi creşteau coarnele. La început erau moi, fierbinţi şi umflate. Erau acoperite cu un pufuleţ moale, ca de piersică.

Când stătea în soare, se vedea cum pulsează sângele roşu în coarne. Chinezii preţuiesc sângele acesta la cât face greutatea lui în aur. îl folosesc ca medicament. Ei cresc maralii în crescătorii speciale şi când animalele ajung la vârsta aceasta, le retează coarnele cu ferăstrăul. E o operaţie foarte dureroasă. După operaţie, maralii se îmbolnăvesc şi uneori mor.

Oricum, nimeni nu avea intenţia să-i reteze lui Mişka coarnele. Ne obişnuiserăm cu el şi pentru nimic în lume nu i-am fi făcut vreun rău.

Cât timp coarnele îi erau moi, Mişka era şi el blând şi tandru. Se apropia deseori de oameni şi se freca uşurel cu capul, de parcă te ruga să-l mângâi pe corniţe. Erau fierbinţi şi, probabil, deosebit de sensibile. Era de-ajuns să

le apeşi ceva mai tare cu degetul că Mişka tresărea şi începea să zvârle din copite.

Între timp, ne-mprieteniserăm la cataramă cu Mişka. Ne jucam împreună zile întregi şi când mergeam în pădure sau pe munte, venea şi el după noi.

Era un tablou foarte amuzant: noi, patru fetiţe, prietenii noştri, kazahii din aulul apropiat, cinci-şase câini şi, în mijloc, Mişka. Nici înainte nu-i plăcea să stea singur, însă acuma era atras în mod deosebit de oameni.

Odată Iulia l-a zgândărit cu ceva, iar după aceea s-a prefăcut în glumă că s-a speriat şi-a luat-o la fugă. Mişka s-a repezit după ea. Iulia, râzând în hohote, a sărit în cerdac şi de acolo a scos limba la el. Drept răspuns, Mişka a ridicat capul şi… a scos şi el limba la ea; ba mai mult, a strâmbat din nas şi a început să fornăie. Aşa-ţi trebuie! Rămaserăm muţi de uimire.

Ei, Mişka!

Începuserăm să-l aţâţăm în fel şi chip şi după aceea fugeam de el. Mişka înţelesese admirabil jocul nostru. Se ducea mai încolo şi aştepta: când ne apropiam de el cu mâinile întinse, trecea la atac şi alerga chiar până sub cerdac. Noi ţipam şi ne urcam pe trepte, iar Mişka ridica botul, scotea limba într-o parte şi şuiera. Acesta era lucrul cel mai amuzant din joc. Să fugi de ren în cerdac era tare vesel.

Şi aşa ne-am tot jucat până când lui Mişka i s-au întărit coarnele. Atunci am început să regretăm că-l învăţaserăm pe Mişka să fugă după noi.

Când i se întăriră coarnele, puful de pe ele se făcu mai gros şi începu să se desfacă în fâşii odată cu pieliţa. Mişka se freca cu coarnele de copaci încercând să scape mai repede de învelişul de piele. În cele din urmă coarnele i se curăţară complet. Primele coarne ale lui Mişka nu erau prea mari şi nu aveau niciun fel de ramuri.

În anul următor Mişka şi-a lepădat coarnele vechi. I-au apărut altele noi şi acestea aveau deja două ramuri. Aşa e la reni: în fiecare an numărul ramurilor creşte şi tot aşa

mereu până animalul ajunge la maturitate.

După numărul de ramuri vânătorii pot să spună aproximativ câţi ani are renul.

După ce-i crescură coarnele acestea frumoase, ascuţite, Mişka îşi luă nasul la purtare. Se plimba măreţ prin jurul casei, ţinându-şi sus capul frumos şi mândru. Odată, trecând prin curte, călcă în farfuria lui Mailik şi-o răsturnă.

— Păi sigur! se supără Iulia. Acuma nu ne mai putem uita în jos. Mare încrezut mai eşti!

Iar Mailik, supărat că rămăsese fără mâncare, îşi arătă colţii şi începu să latre la Mişka.

Rezultatul a fost cât se poate de neaşteptat…

În loc să se sperie şi să sară în lături, aşa cum făcuse mereu până acum, Mişka lăsă capul în jos, se aruncă asupra lui Mailik, îl înghesui în peretele magaziei şi, ridicându-se pe picioarele dinapoi, începu să-l frământe cu copitele.

Mailik prinse să urle.

La strigătele Iuliei, oamenii au venit repede şi l-au alungat pe Mişka.

După această întâmplare, câinilor începu să le fie frică de ren ca de foc. Pentru toate necazurile se răzbunau pe el numai primăvara, când îi căddeau coarnele.

Odată Nataşa primi la prânz o bucată de pepene verde şi se duse în grădină să-l servească şi pe Mişka cu coajă de pepene.

Deodată, din curte se auzi un răget urmat de ţipete.

Ne-am repezit cu toţii. În mijlocul curţii, Nataşa stătea în patru labe ţipând ca din gură de şarpe, iar Mişka bătea toba pe spinarea ei cu copitele lui tari ca de oţel. Alături, în praf, era coaja de pepene smulsă din mâinile Nataşei.

Mailik uită ca prin farmec că-i era frică de Mişka. Se aruncă cu furie şi-l apucă pe piciorul din spate. În urma lui, toţi ceilalţi se repeziră s-o salveze pe Nataşa.

Văzând-o pe Sonia care alerga în ajutor, Mişka sări

într-o parte, se înclină în chip de salut, sări peste gard şi-o luă la fugă spre munte.

Când Nataşa se mai linişti, începură s-o întrebe ce s-a întâmplat. Se pare că fusese la mijloc o neînţelegere: Mişka pur şi simplu nu pricepuse ce vrea Nataşa.

Obişnuiam să-l sâcâim în joacă pe Mişka împungându-l cu degetul în bot. Aşa că atunci când Nataşa s-a apropiat cu o bucată de pepene întinsă, Mişka a înţeles că din nou vrea să-i vâre degetele în bot şi s-a supărat.

— Ce obrăznicie! întărâtă animalul şi apoi tot ele se miră că bietul de el se apără! se supără tata. Aşteptaţi să-i crească lui coarnele şi-o să vedeţi voi!

Mişka se întoarse târziu, spre seară. Tata îl mână în grajd şi drept pedeapsă îl închise acolo câteva zile. Dimineaţa Mişka ofta trist, scoţând capul din grajd. Tare-ar fi vrut să alerge, să sară… ba chiar să se şi bată cu cineva. Dar să stai aşa, închis!

După două zile era nervos, nerăbdător şi se plimba prin grajd înainte şi-napoi.

— Sonia, am spus eu, se vede că Mişka e flămând. Ar trebui să-i dăm de mâncare.

— Da’ de unde, abia i-am dat ovăz.

Totuşi mie mi se părea că pe Mişka îl pedepsesc prea rău.

„Am să mă strecor în pod şi-am să-i arunc în grajd o mână de fân!” m-am hotărât eu.

Aşa am şi făcut. Am luat o mână de fân şi-am început să caut printre bârne o gaură mai mare ca să-l pot arunca în jos, în grajd.

Şi cum mergeam aşa prin pod, printr-o gaură mai mare am nimerit deodată, cu fân cu tot, tocmai la Mişka.

Aha! Mişka se bucură răutăcios. Se ridică pe picioarele dinapoi şi mă lovi atât de tare în cap, că era cât pe-aici să mi-l spargă. Noroc c-a venit în fugă Sonia şi l-a atins cu biciul.

După aceasta am întrerupt pentru mai multă vreme relaţiile de prietenie cu Mişka. Iar Mişka, lăsat liber câteva

zile mai târziu, nu s-a îmblânzit deloc. Dimpotrivă, s-a făcut şi mai obraznic.

Nu departe de canton, pe un deal acoperit de brazi, locuia un bătrânel singuratic într-o căsuţă dărăpănată. Avea o mică prisacă, vreo câţiva stupi cu albine. Pentru ca albinele să nu fie nevoite să zboare prea departe după polen, cultivase tot felul de flori în luminişul din faţa stupinei.

Hoinărind pe-acolo, Mişka descoperi această poieniţă şi hotărî să-i facă o vizită bătrânelului. Odată, pe când bătrânul stătea pe o băncuţă şi împletea paşnic un coş, se auzi un zgomot de sticlă spartă. În geam apărură mai întâi coarnele lui Mişka, apoi tot capul.

Bună dimineaţa! Asta ce mai e? Bătrânul începu să şoptească fel de fel de blesteme:

— Piei, piei, diavole!

Dar Mişka scutură din urechi şi nici prin cap nu-i trecea să piară.

Bătrânul privi afară prin uşă şi fu impresionat de statura impunătoare a lui Mişka.

„Aş putea fi ca sfântul acela bătrân dac-aş reuși să îmblânzesc animalul ăsta obraznic, se gândi el, amintindu-şi că, de fapt, Mişka îi spărsese geamul. Dar ce frumos e! Parc-ar fi ieşit din cărţile mele sfinte!”

Scoase o bucată de pâine şi-l îmbie pe Mişka:

— Ei, tu, vino-ncoace!

Mişka îşi scoase capul rămuros din geam, se apropie, mirosi pâinea şi-o mâncă cu plăcere. Bătrânul îi presără cu puţină sare pe bancă. Ooo! Mişka aprecie în mod deosebit sarea, care îi plăcea foarte mult, şi începu s-o lingă cu mare poftă încât lăsă o băltoacă de salivă. Când termină cu linsul, banca arăta de parcă ar fi fost spălată tocmai atunci.

Şi astfel au făcut cei doi cunoştinţă.

Bătrânul era foarte mulţumit şi mândru de sine: „Uite ce om bun sunt eu, dacă până şi animalele sălbatice simt asta şi vin la mine. Dintr-odată se împrietenesc şi nu mai

vor să plece de la mine”.

Tacticos, fără grabă, Mişka inspectă întreaga gospodărie, apoi se lungi pe acoperişul scund, de pământ, al pivniţei şi adormi. Întotdeauna se culca în locurile cele mai incomode.

Iar bătrânelul, înduioşat, continuă să împletească la coşurile lui.

Ziua Mişka fugea în pădure şi seara se întorcea să înnopteze la noul său prieten. Aşa au petrecut ei vreo zece zile. Uneori Mişka venea pentru câteva ore şi la canton, după care pleca din nou. Cei de acasă erau atât de obişnuiţi cu faptul că Mişka mereu hoinăreşte pe undeva că nici nu-şi făceau griji din cauza lui.

Bătrânul prisăcar continua să se poarte bine cu Mişka, deşi, în fundul sufletului, n-ar fi avut nimic împotrivă dacă acest ren „blând” s-ar fi hotărât să plece şi în altă parte.

Problema era că Mişka îi rosese o faţă de masă, un pardesiu, îi mâncase cureaua de piele, stricase florile şi, în cele din urmă, sărind peste îngrăditură, ajunsese la stupi şi călcase totul în picioare. Bătrânul nu zicea nimic, însă treptat începea să-şi piardă răbdarea.

Într-o zi plecă în pădure să strângă vreascuri pentru iarnă. Pentru că-şi avea coliba chiar în inima pădurii, bătrânul nu încuia niciodată când pleca de-acasă. Evident, Mişka ştiu să profite de asta. Numai ce se pierdu silueta bătrânului în adâncul pădurii că Mişka şi intră în colibă şi începu să-şi facă de cap. Pe pereţi erau tablouri de hârtie cu scene din Biblie. Mişka se uită cu atenţie la „Lupta sfântului Gheorghe cu balaurul înaripat”; se vede că i-a plăcut. Apucă un colţ cu buzele şi înghiţi picioarele sfântului şi balaurul în întregime. După aceea trecu la „Potop” şi-i mâncă şi pe credincioşi şi pe păcătoşi fără deosebire. Cât despre „Alungarea lui Adam şi a Evei din rai”, o smulse numai din perete şi-o aruncă pe podea. Când tocmai se îndrepta spre următorul tablou, auzi vocea stăpânului care se întorcea cântând. Mişka înţelese că nici

de data asta n-o să fie mângâiat pentru ceea ce făcuse, aşa cum nu primea mângâieri nici acasă pentru tot ce mânca. Vru să plece cât mai repede. Însă coliba era atât de scundă încât el n-avea cum să se întoarcă: era aproape cât un cal de înalt, ba mai avea şi coarne. Să iasă nu putea decât dacă mergea cu spatele. Iar din spate, din nefericire, se apropia stăpânul. Acesta văzu imediat bucăţelele din tablouri şi-şi dădu seama ce se întâmplase.

— Ah, diavole păros ce eşti! Animal afurisit! exclamă bătrânul furios.

Apucă o creangă uscată zdravănă şi începu să-l altoiască pe renul cel păcătos. Mişka se supără şi fugi.

Câteva zile mai târziu se plimba din nou în jurul colibei. Bătrânul. nu observase că renul e acolo şi-şi vedea de treabă liniştit în stupină. Dându-şi seama că nu fusese observat, Mişka se apropie încet, pe la spate, de bătrânul care

se aplecase deasupra stupilor, se ridică pe picioarele de dinapoi şi, la rândul său, îl croi pe bătrân pe spinare.

Ei, dar răbdarea are şi ea o limită!

Bătrânul blestemă această „fiinţă scârbavnică” şi se puse s-o gonească.

Timpul trecea. Începură îngheţurile. Frunzele cădeau. Se apropia iarna. Odată cu venirea frigului, viaţa la canton parcă amorţise. Pe lângă casa noastră zile întregi nu mai trecea ţipenie de om. Toţi stăteam închişi prin camere.

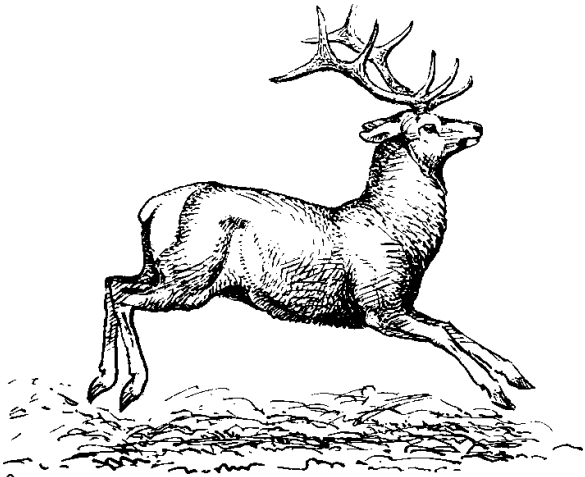

În curând căzu şi prima zăpadă.

Mişka fu foarte bucuros de acest eveniment. Dansă multă vreme în zăpadă – se vede că asta era pentru el ca o baie. Îndoia crengile copacilor şi-şi scutura zăpada în cap, o împrăştia în toate părţile cu picioarele şi, în cele din urmă, încălzit de această joacă, lua zăpada cu botul şi-o mânca.

Abia acum am observat cu toţii ce şubă îi crescuse în spinare pentru iarnă. Mai ales la gât era foarte groasă şi pufoasă, de parcă cineva i-ar fi pus un guler. Nişte franjuri lungi porneau de la picioarele din faţă, pe laturile abdomenului, iar picioarele rămăseseră la fel de subţiri şi de netede, fără niciun fel de puf, cum fuseseră şi vara.

Tocmai prin aceasta se deosebeşte maralul de renul din nord. Renul are picioarele mult mai scurte şi mai groase, şi sunt îmbrăcate în blană deasă, chiar lângă copite. Datorită acestor picioare acoperite cu blană, renul calcă prin zăpadă de parcă ar fi încălţat cu pâslari groşi şi călduroşi. În schimb, maralul şi iarna parcă merge tot pe tocuri înalte.

Mişka îşi petrecu iarna acasă fără niciun fel de întâmplări neobişnuite. Ce e drept, pleca des la plimbare prin pădure sau la munte. Cobora pe drum în jos, spre locul unde se aflau vilele acum pustii. Dar seara venea întotdeauna să se culce acasă, la locul său. Dormea pe

acoperişul fierăriei săpate într-un versant de munte. Se întâmpla uneori ca Mişka, îndreptându-se spre sat, să vină înapoi ca din puşcă, urmărit de zeci de câini de vânătoare.

Aceştia făceau o gălăgie nemaipomenită alergând după maral, iar el fugea parcă zburând prin faţa lor, cu capul ridicat mult şi cu nările umflate.

Ocolind de câteva ori casa, Mişka se oprea lângă cerdac, îşi lăsa coarnele în jos şi se avânta curajos în luptă. Toată haita dădea înapoi lătrând, iar pe cei mai curajoşi Mişka îi bătea cu picioarele sau îi străpungea cu coarnele.

Când a început să sufle vântul cald şi să se topească zăpada, Mişka prinse să tânjească din ce în ce mai des. Pleca în pădure pentru multă vreme.

În februarie a năpârlit din nou.

Şuba lui frumoasă, cenuşie, cădea în smocuri. Îi căzură din nou şi coarnele. Chipul lui căpătă astfel o înfăţişare blândă şi neajutorată.

Apoi se porniră să curgă torentele. Căldura soarelui făcea să înflorească ghioceii şi viorelele. Au înverzit câmpurile şi copacii şi noi am ieşit din nou la aer. Munţii răsunau de strigătele şi chiotele noastre vesele. Începură din nou plimbările de primăvară.

Mişka era nervos, slăbea şi se posomora tot mai tare. Spre sfârşitul primăverii îi apărură din nou coarnele. Sărmanul Mişka suferea cumplit din cauza muştelor şi a tăunilor care veneau ca nişte nori să-i sugă sângele din coarne. Cu coarnele muşcate şi însângerate, se ascundea în fundul magaziei, la întuneric, şi nu mai ieşea cu zilele. Numai spre seară se încumeta să iasă, să se ducă la tufişuri ca să mănânce frunze şi crenguţe verzi.

Mamei îi era milă de Mişka. Încerca să-i ungă coarnele cu un fel de soluţie, ca să nu se mai aşeze muştele. Însă soluţia aceasta puternică nu făcu decât să-i ardă mai tare coarnele delicate.

Pentru ca să-l mai mângâie, mama îl trata deseori pe Mişka cu fel de fel de bunătăţi. Şi Mişka, probabil drept recunoştinţă, o iubea cel mai mult dintre toţi. O asculta

fără cârtire, o urmărea peste tot, îi plăcea să se culce la picioarele ei, când împletea sau cosea ceva în cerdac.

Adesea îşi punea trist botul pe umărul ei, închidea ochii şi se bucura de mângâierea blândă a stăpânei. Dacă făcea vreo poznă, mama era imediat cel mai vajnic apărător al lui.

În ultima vreme era din ce în ce mai îngrijorată ca nu cumva vreunul din vânătorii care cutreierau împrejurimile să-l împuşte pe Mişka, crezând că-i un ren sălbatic.

I-a făcut o zgardă de piele de care a legat două fâşii strălucitoare din stambă roşie şi albastră. Dar, deşi se vedeau de departe, fâşiile astea nu l-au scutit pe Mişka de necaz.

Iată ce s-a întâmplat:

La vreo doi kilometri de canton, în sus, spre trecătoare, s-a aşezat un vânător-naturalist, venit din capitală, după cum se spunea. Îşi 70

Întinsese cortul acolo şi trăia în sânul naturii.

Colinda zile întregi prin munţi şi prin pădure cu aparatul de fotografiat şi strângea pe drum fel de fel de pietre şi ierburi.

Seara se întorcea în cort, îşi pregătea mâncarea, îşi admira îndelung comorile strânse şi le punea în cutii.

Mişka ajunse la cort în absenţa stăpânului. Încercă să-l străpungă, se ridică pe picioarele din spate, alese şi mâncă hârtiile şi mucurile de ţigară care erau aruncate în jurul lui şi trase concluzia că merită să se oprească ceva mai des la cort.

În ziua următoare, spre seară, Mişka ieşi din magazia întunecoasă şi-o porni spre cort. Uşile erau deschise. Mişka, încrezător, îşi băgă nasul curios înăuntru.

Spre nefericirea lui, naturalistul era acasă.

Vai şi-amar! De spaimă, viteazul vânător nu mai observă panglicile de la gâtul lui Mişka şi nu-şi dădu seama că un ren sălbatic n-ar fi venit niciodată aşa de aproape de oameni. Puse mâna pe puşcă şi trase nimerindu-l aproape în mijlocul frunţii.

Mişka căzu.

Auzind împuşcătura, un pădurar, care trecea prin apropiere, se repezi să-i vină în ajutor.

Văzu că Mişka se zbate, cuprins de convulsii şi că fricosul de la oraş stă aplecat asupra lui cu o figură pierdută, privind la panglicile de la zgarda lui.

Pădurarul veni în goană la tata.

— Veniţi repede! Nenorocire! L-au omorât pe Mişka al vostru, strigă el năpustindu-se în curte.

Tata smulse căpăstrul lui Murgu, care stătea legat de un stâlp, puse mâna pe puşca şi, aproape orbit de supărare, se repezi spre locul cu pricina.

Pe mama o cuprinse teama ca nu cumva tata să facă vreo prostie la mânie şi porni în goană după el.

Ti ajunse din urmă exact în momentul în care naturalistul luase cunoştinţă din gura tatii de cea mai sinceră părere a lui cu privire la calităţile lui intelectuale şi, roşu ca o sfeclă, încerca să bâiguie un fel de scuze.

— Ce capete or fi având şi orăşenii ăştia! Unde-au pomenit ei ca un ren sălbatic să-şi bage capul într-un cort! Şi-şi mai zice „naturalist”!

Din fericire, naturalistul era un trăgător atât de îndemânatic încât nici măcar de la distanţa aceea nu reuşise să-l nimerească pe Mişka în frunte, ci trăsese prin corn, care atârna acuma de o bucăţică de piele.

Tata îşi suflecă mânecile şi se apucă de operaţie.

Naturalistul îşi aduse trusa de prim-ajutor, fugi după apă pentru Mişka şi, în general, se străduia în fel şi chip să-şi răscumpere greşeala.

I-au tăiat lui Mişka restul de corn. Ţipa îngrozitor. Sângele ţâşnea cu atâta putere încât împroşcase un copac aflat la vreo patru paşi mai încolo.

În cele din urmă operaţia luă sfârşit. Îi turnară şi un medicament peste rană. Mişka, epuizat, lăsă capul în jos de parcă şi-ar fi pierdut cunoştinţa.

Toată noaptea rămase acolo, în acelaşi loc, acoperit cu o pânză de cort şi gemu încetişor.

În ziua următoare se ridică în picioare şi cu ajutorul tatii, veni acasă. În anul acela coarnele i-au crescut inegale: unul era drept, aşa cum trebuie, celălalt, retezat, mai scurt.

Noi credeam că de acum înainte o să rămână aşa, cu coarnele diferite, dar ne înşelam. În primăvara următoare, Mişka lepădă coarnele mutilate şi în iulie îi crescură altele, frumoase, grele şi rămuroase.

Mişka avea acum cinci ani.

În vara aceea se purtă ciudat. De cum s-au copt fructele în grădinile din jurul vilelor, Mişka a şi dispărut printre ele. Lipsea zile şi săptămâni întregi.

Cobora mult pe drum, spre oraş, şi, admirând locurile, sărea peste gard, prindea câte o creangă în gură şi-o scutura. Merele cădeau ca o grindină. Mişka alegea vreo două-trei şi se ducea la alt copac. Nu mânca cine ştie ce, dar făcea mari stricăciuni.

Dimineaţa, văzând sub pomi fructele încă verzi strivite şi călcate în picioare, grădinarii se înfuriau.

Aflară că renul e al nostru şi începură să vină să se plângă.

— Eu ce pot să fac? spunea tata neputincios. Alungaţi-l voi singuri!

Încercă să-l încuie pe Mişka în spatele casei şi să-l pedepsească sever, dar Mişka iubea libertatea şi captivitatea îl înrăia.

Aşteptam în fiece clipă să auzim veşti noi cu privire la „teatrul acţiunilor lui războinice”, cum numea tata în glumă livezile. Şi într-adevăr, veştile despre faptele de vitejie ale lui Mişka nu întârziară să sosească: ieri a bătut cu copitele nişte copii din nu ştiu ce sătuc, astăzi a smuls şi a mâncat rochia cuiva, a treia zi, dansând pe acoperişul de pământ al unei pivniţe, îl surpă şi căzu cu totul înăuntru, spărgând ulcelele cu lapte.

— Ce ne facem cu tâlharul ăsta? se plângeau mama şi tata.

În cele din urmă, încasând o bătaie zdravănă de la

cineva, Mişka se mai potoli şi începu să stea mai mult pe-acasă.

Am răsuflat uşuraţi, dar nu pentru mult timp. Odată Mişka apăru acasă aducând în coarne şi nişte hăţuri. Probabil că le văzuse lângă vreo căruţă şi-şi înfipsese coarnele în ele. Nu le-a mai putut însă scoate şi, înspăimântat, s-a întors cu ele acasă.

Când a intrat în curte cu această podoabă pe frunte, toţi am izbucnit în râs. I-am dat jos hăţurile. Am anunţat că sunt la noi, dar, nu ştim din ce pricină, proprietarul n-a venit să le ia. Aşa că au rămas la noi şi le-am folosit în gospodărie. Le spuneam „hăţurile lui Mişka” Ceva asemănător s-a petrecut câteva săptămâni mai târziu. De astă dată, Mişka îl vizită din nou pe bătrânul prisăcar şi aduse acasă în coarne şuba acestuia. Lucram pe lângă casă şi dintr-odată vedem tabloul următor: pe cărarea ce duce spre canton păşeşte demn şi mândru Mişka, cu capul sus şi cu şuba grea de blană în coarne; pe lângă el aleargă bătrânul înjurându-l de mama focului.

L-am băgat pe Mişka în curte, i-am luat şuba din coarne şi i-am dat-o înapoi bătrânului. Acesta se uită cu ură la Mişka şi plecă, adresându-i cele mai călduroase urări de a crăpa cât mai repede. Dar lui Mişka nici prin cap nu-i trecea să dea ortul popii.

Creşteam alături şi, cu timpul, nu ne mai temeam de el. Când îşi pierdea coarnele şi era neajutorat, ni se făcea milă de el, îl alintam şi ne simţeam datori să-l protejăm. De aceea, după ce-i apăreau din nou coarnele şi Mişka încerca să ne arate ce forţă are, noi, în loc s-o luăm la sănătoasa, strigam la el:

— Ei, drăgălaşule! Nu mai face pe deşteptul!

În schimb, străinii se temeau de el şi o luau imediat la fugă. Mişka îi ajungea întotdeauna din urmă şi-i scărmăna după bunul lui plac.

Odată a venit la munte, la plimbare, un grup mare de domnişoare şi tineri de la oraş. S-au răspândit cu toţii prin pădure.

O pereche de tineri se aşează la taifas sub un brad. Dintr-odată domnişoara ridică privirea şi îl văzu pe Mişka venind spre ei.

— Vai, o să ne omoare! Vai, uite că vine! Ce ne facem?

Cu un ţipăt deznădăjduit, domnişoara se repezi spre copacul rămuros, se apucă de o crean76

gă mai de jos şi rămase atârnată de ea ca o pară uriaşă. Băiatul se hotărî să se apere pe sine şi pe domnişoara sa. îl ameninţă pe Mişka cu şapca, crezând că el o să se sperie şi-o să plece. Mişka se uită în sus, scoase limba şi începu să şuiere. Curajosul tânăr aruncă în el cu un con de brad. Dar când renul păşi înainte, tânărul se răsuci dintr-odată şi o luă la fugă în jos cât îl ţineau picioarele. Atunci Mişka îşi concentră atenţia asupra fetei. Nefericita, văzând cum fugise apărătorul ei, scăpă înspăimântată creanga din mână şi căzu chiar la picioarele lui Mişka. Acesta făcu unul dintre cele mai ingenioase dansuri în jurul ei. Se pregătea s-o bată cu copitele, când Sonia reuşi să-i vină fetei în ajutor şi-l alungă.

Mişka avea deseori astfel de aventuri în timpul verii. În pauzele dintre ele, Mişka se distra bătându-se cu câinii, se plimba prin munţi sau se scălda în râu. Când făcea baie, se ducea în mijlocul apei şi începea să împroaşte cu picioarele din faţă, ridicând adevărate fântâni arteziene în jurul lui.

Noi, în joacă, ne ascundeam cu o găletuşă de apă pe cerdac şi, când Mişka trecea pe lângă noi, îl udam pe neaşteptate. Eh, ce se mai scutura şi cum mai dansa atunci Mişka!

Avea şase ani când deodată a plecat de-acasă şi-a dispărut două luni întregi. Mama era foarte necăjită. Era convinsă că pe Mişka l-a împuşcat careva.

Dar nici vorbă de-aşa ceva. Odată, întorcându-se acasă din inspecţie, tata văzu o mulţime de vaci strânse în jurul unui lucru. Stăteau înghesuite una într-alta, ca vrăjite, se uitau în mijloc către lucrul acela şi din când în

când mugeau a mirare. În centrul cercului dansa Mişka. Probabil că era foarte încântat de faptul că vacile îl privesc atât de uimite şi se dezlănţuise. Se răsucea, lăsa coarnele în jos, se aşeza în genunchi, se ridică şi îşi cabra picioarele de dinapoi, sărea şi se apleca în toate părţile.

— Vai, bufon caraghios ce eşti! izbucni tata în râs, fericit că-l vede din nou pe Mişka şi nu numai sănătos şi în viaţă, ba încă într-o dispoziţie atât de bună.

Auzind glasul tatii, Mişka tresări, sări peste vaci şi alergă la canton. Câteva zile a fost după aceea deosebit de tandru şi de drăguţ, iar mama nu se mai sătura uitându-se la el. În aceeaşi perioadă tata află că în apropierea cantonului au apărut câţiva marali sălbatici. I-a povestit mamei despre ei şi-a prevenit-o că, probabil, de astă dată Mişka o să plece. 78

Dar mama nu voia să-l creadă. O să se ducă, o să se plimbe şi-apoi o să se-ntoarcă. Dar Mişka plecă de tot. Plecă pentru totdeauna. Ajunsese la vârsta la care era gata să se bată cu lumea întreagă ca să-şi găsească o tovarăşă. Mişka era un maral puternic şi frumos şi ne mângâiam cu gândul că-şi va învinge toţi adversarii. El o să fie cel mai grozav dintre toţi maralii.

Adio, Mişka, să fii sănătos!

IŞKA ŞI MILKA

Mă întorsesem de la şcoală împreună cu sora mea. În casă nu era nimeni. Toţi se duseseră în livadă. Am alergat şi noi într-acolo, cu premiile pe care le primiserăm.

— Ei, bravo! ne lăudă mama. Ia te uită, premiul întâi! Pentru asemenea succes meritaţi să primiţi, de la mine şi de la tata, un cadou! Ei…? Tată, ce zici de asta?

Sonia mă înghionti uşor în şold:

— Spune acuma de…

Eu am tuşit emoţionată şi-am rostit:

— N-avem nevoie de niciun fel de cadou!

— Cum aşa, de ce?

— Adică nu vrem să spunem că nu ne trebuie, dar să ne daţi câte o rublă. De acum înainte o să venim întotdeauna cu premiul întâi. Vrem să strângem bani. Vrem să cumpărăm un catâr.

— Dar când aţi început să strângeţi bani? Şi cât aţi strâns până acuma?

— Am început astă iarnă şi avem deja o rublă şi cincizeci şi cinci, anunţă solemn Nataşa. Pentru că era ordonată şi chibzuită, o numiserăm casieră. O rublă şi cincizeci şi cinci. Pot să vi-i arăt îndată.

— Adică şi tu participi? Că doar tu nu mergi la şcoală şi nu capeţi bani pentru gustarea de dimineaţă.

— Da, dar am găsit lângă poartă cincisprezece copeici.

Tata înfipse lopata într-o grămăjoară de pământ, se îndreptă de spate şi începu să caute prin buzunare.

— După câte văd, e vorba de-o treabă serioasă. Vreau să-mi aduc şi eu contribuţia. Luaţi-mă şi pe mine în asociaţie. Vă dau şi eu cinci ruble – asta e partea mea. Strângeţi şi economiile voastre şi haideţi să mergem la târg.

— Cum, chiar astăzi, acuma?

O jumătate de oră mai târziu lipăiam desculţe prin praful moale şi fierbintea îndreptându-ne spre târgul de vite. În frunte mergea Sonia. Ţinea banii în mână şi era

foarte atentă ca nu cumva să-i scape sau să-i piardă. Eu mergeam alături de ea şi nu-mi luam ochii de la mâinile ei. În urmă, hârjonindu-se şi râzând vesel, alergau surorile mai mici, Iulia şi Nataşa.

Din când în când ne năpădeau îndoielile. Atunci ne opream în mijlocul drumului, Sonia desfăcea pumnul şi ne convingeam încă odată cu toatele că hârtia mototolită şi umedă e într-adevăr o bancnotă de cinci ruble, că e întreagă şi că astăzi o să avem un catâr adevărat, viu.

Târgul era foarte departe şi-a trebuit să traversăm tot oraşul. Drumul trecea şi pe străzi umbroase, răcoroase şi prin pieţe încinse de soare. Praful era atât de fierbinte, încât ne ardea la picioare. După ce străbăteam în fugă astfel de pieţe, ne opream la marginea străzii, lângă arâcul prin care curgea apă şi ne răcoream picioarele arse.

1 Canal de irigaţie săpat pe marginea unui drum (n.t.).

Târgul era aşezat tocmai într-o astfel de piaţă. Auzeam din depărtare mugetul animalelor, pocnetele de bici, ţipetele şi îndemnurile îngrijitorilor. Piaţa era plină de cai, vaci şi oi.

Ne pierduserăm cu firea în vacarmul ăla. Ne-am strâns ciotcă la un loc şi nu aveam curaj să ne urnim de-acolo.

— Ia uitaţi-vă, vecinul nostru, Petka, e şi el aici... Petka! Petka! Petka!

— Ei, ce faceţi aici? Ce, aţi venit cu toatele încoace? întrebă Petka apropiindu-se de noi şi dându-şi chipiul de pe ceafă pe frunte.

Ştia prea bine de ce veniserăm la târg: încă de acasă mersese tiptil în urma noastră, iar acum se făcea că nu ştie nimic.

— Ce faceee? Să cumpăraţi un măgar? Ce v-a venit? ... Nu, frăţioare, la treaba asta e nevoie de-un om priceput. Altfel vă păcălesc.

— Dar tu? Că doar tu te pricepi la catâri, Petka.

Petea atâta aştepta:

— Adică să vă ajut? Important e însă c-aţi plecat şi mie nu mi-aţi spus. Dar aici imediat v-ar jefui dacă rămâneţi singure. V-ar băga pe gât cine ştie ce biet măgar bolnav.

Auzind aceste ameninţări, ne-am împăcat imediat.

— Vai ce bine c-ai ajuns la timp, Petea! De fapt, întotdeauna pici tocmai la ţanc!

Aşa c-am început să hoinărim cu toţii prin târg.

— De vânzare e catârul?

— De vânzare.

— Cât?

— Zece ruble.

— Dă-l cu trei.

— Fugi de-aici, prostule.

Petka se tocmea curajos şi înjurăturile începură să curgă la adresa lui.

— Petka, ia te uită la ăsta negru, mare. Aşa unul am vrea…

— Cu cât îl vinzi?

— Şapte ruble.

— Dar cu şase şi jumăta…

— Dacă te bagi tu, să ştii că eu plec de tot! se supără Petea şi ţipă la Sonia. N-ai decât să te descurci singură dacă vrei!

Sonia îşi muşcă buzele, iar el îi spuse din nou proprietarului:

— Catârul ăsta nu merită mai mult de patru ruble.

— Bine, haide, ia-l.

Sonia, fericită, desfăcu pumnul.

— Stai! mai aşteaptă un pic, Sonia! O să ai timp să te bagi cu banii tăi! Trebuie să-l punem şi la încercare. Poate că nu face nici măcar o copeică.

— Ai dreptate. Ia încalecă pe el, Petea, să vedem dacă ştie să alerge.

Noi ne-am aşezat pe jos, ceva mai departe, iar Petea se urcă pe catâr ca să defileze prin faţa noastră. Animalul era şchiop.

Am început iar să căutăm prin târg. Mie îmi plăcuse un catâr micuţ, cenuşiu. Stătea trist deoparte, sub nişte împletituri uriaşe din ramuri. Erau prinse de şoldurile catârului şi-l acopereau cu totul. Vezi, aşa, o grămadă mare de vreascuri şi de sub ea iese un căpşor cenuşiu cu ochi mari, inteligenţi şi cu urechi moi, de catifea.

— Ia uitaţi-vă ce grozav e! l-a observat şi Iulia.

— Ce modest e, cum stă aici cu coada în jos! strigă Nataşa entuziasmată dintr-odată de catâr.

— Ei, pe ăsta sigur că n-or să vrea să-l vândă.

— Poate că totuşi e de vânzare. Hai să-ntrebăm.

Am întrebat. Şi-am aflat că e de vânzare.

— Dar cu cât?

— Ţi dau cu opt ruble.

Cinci voci au început să-l roage pe stăpân să mai lase din preţ. Ce-l mai rugam, cum mai încercam să-l convingem! Petka îl trase de vreo zece ori de mâinile bătătorite. Nataşa îl privea rugătoare în ochi, iar Sonia repeta întruna:

— Şase şi jumătate, ce zici? Bine?

Şi iată că-i scoaseră catârului hamurile grele şi ni se înmână festiv capătul căpăstrului de funie.

Drumul înapoi ni s-a părut mult mai scurt. Vorbeam tare şi râdeam cu toţii fără niciun motiv.

— L-am adus, l-am adus, strigă Sonia, alergând să deschidă porţile.

Petka mergea în frunte. Eu şi cu Iulia duceam catârul de căpăstru, iar Nataşa stătea călare pe el.

Achiziţia noastră le plăcu tuturor foarte mult. Dar am constatat că, de fapt, cumpăraserăm nu un catâr, ci o catâriţă.

— Cu atât mai bine. Într-o gospodărie Işka e cea mai bună. Şi ce de pui o s-avem de la ea!

Işka era foarte tânără, să fi avut ceva mai mult de-un an. Era cam micuţă – cât un viţel, numai ceva mai lungă. Catârii de Kazahstan sunt, în general, scunzi, n-au mai mult de-un metru.

Işka stătea în faţa cerdacului şi rumega cu plăcere pişcoturile uscate pe care le păstrase Na86

taşa pentru ea încă de la Crăciun. Iar noi ne uitam la ea şi-o tot găteam.

Era cenuşie ca un şoricel. În vârful cozii avea un smoc de păr pufos. De la rădăcina cozii până la urechi avea o dungă neagră care îi străbătea toată spinarea, întretăindu-se cu o altă dungă neagră care era în dreptul umerilor. Avea o coamă mică, creaţă, care stătea în sus, şi urechi lungi, jucăuşe, tot negre. Pe burtă avea o blăniţă moale, ca de mătase, iar nasul şi buzele erau albe.

I-am scos ciulinii şi scaieţii din coadă şi din coamă şi-am pieptănat-o cu peria şi ţesala. Işka se făcu mai arătoasă şi mai drăgălaşă. Pe frunte îi crescuse un fel de breton des şi Işka privea pe sub el de parcă s-ar fi uitat pe sub sprâncene.

Am dus-o în grădină, am ales un loc unde era cea mai bună iarbă şi i-am dat drumul să pască.

Işka smulse puţină iarbă, se uită la noi şi apoi, hotărâtă, se duse în spatele casei. Acolo era un loc foarte puţin atrăgător: groapa de gunoi şi-n ea creşteau nişte urzici înalte, pelin şi scaieţi.

Nedumeriţi, am pornit în urma ei. Oare ce putea să-i placă aici? Dar ea smulse o frunză mare de urzică şi începu s-o mestece.

— Luaţi-o de-aici repede! se înspăimântă Nataşa. O s-o înţepe pe dinăuntru. Săraca Işka! Ne-am repezit spre ea s-o luăm de acolo. Dar Işka s-a supărat, şi-a lăsat urechile pe spate şi a scuturat din cap.

— Staţi puţin!

Sonia alergă la tata să-l întrebe ce se întâmplă cu Jşka. Oare vrea să se otrăvească? Când se întoarse, ne spuse tuturor:

— Lăsaţi animalul să se poarte aşa cum vrea el. Niciodată n-o să mănânce ceva care îi face rău. Catârii trăiesc în ţări foarte calde, unde soarele arde toată iarba, lăsând numai ciulinii ăştia. Şi-apoi, nu sunt deloc răi: sunt

zemoşi şi gustoşi. Despre ţepi să nu vă faceţi griji. Işka n-o să se înţepe.

Sonia dădu toate aceste explicaţii cu atâta importanţă, de parcă ar fi venit de la ea. Lângă noi mai erau mulţi dintre copiii vecinilor şi toţi o ascultau cu gura căscată. N-am mai putut răbda.

— Eşti o lăudăroasă, Sonia! De fapt şi tu abia ai aflat de toate astea şi… şi asta cu ţările calde… Ce fel de ţară caldă e la noi?

Dar în acel moment – probabil de ciudă – mi se făcu atât de cald că am transpirat toată, până la rădăcina părului. Deasupra gropii de gunoi bâzâiau muştele şi bondarii. Işka ridica 88

nori întregi de praf, bălăcindu-se într-o grămadă de murdării.

Sonia nici nu catadicsi să întoarcă privirea spre mine şi-şi continuă lecţia savantă despre catâri.

Spre seară am înjghebat un mic ţarc de scânduri, am pus un coş împletit în loc de iesle, am aşternut paie pe jos şi-am mânat-o pe Işka într-acolo. Noua locuinţă nu i-a plăcut. Noaptea, pe când toţi dormeau, s-a strecurat pe sub o scândură şi-a ieşit în curte gemând.

Lângă magazie caii mâncau trifoi fornăind cu zgomot, în mijlocul curţii stătea o vacă. Prin diverse locuri dormeau câinii, strânşi colac.

Işka începu să se plimbe în jurul lor şi să-i împingă cu botul. Câinii mârâiau somnoroşi, dar Işka nu se lăsă până nu-i făcu să se ridice în picioare. Câinii săriră şi se puseră să-i latre iritaţi drept în nas. Atunci ea îşi strânse urechile pe lângă cap şi începu să rânjească la ei: mă rog, încă nu mă cunoaşteţi, dar să vă măsuraţi lungul nasului!…

Apoi Işka îşi concentră toată atenţia asupra vacii. Se apropie de ea pe la spate şi-o muşcă de coapsă. Vaca zvârli din picior şi se întoarse cu coarnele.

— Dar atunci fiara din Işka ieşi la iveală: îşi adună toate forţele, îşi arătă dinţii şi începu s-o lovească cu copitele pe sărmana grăsană şi s-o muşte, încât biata vacă

dădu din cap neajutorată şi se puse pe fugă. Işka, după ea.

După aceea era de ajuns să mişte Işka puţin din coadă şi amărâta aia de vacă o şi lua la fugă.

Işka asta dorea. Căci, în realitate, ea nu avea niciun fel de arme de luptă: nici colţi, nici gheare, nici coarne, iar loviturile copitelor ei micuţe nu înspăimântau pe nimeni. Şi dacă n-ar fi fost atât de curajoasă şi perseverentă, oricine ar fi putut să-i facă rău. Şi-apoi am observat că Işkăi îi plăcea să fie foarte independentă. Toate animalele îi arătau respect, unele dintre ele chiar se temeau de ea. Şi asta pentru că Işka cea şmecheră îşi lua o înfăţişare atât de ameninţătoare şi se arunca cu atâta străşnicie asupra duşmanului, încât acesta dădea înapoi fără să vrea. Gândeau, probabil, ca în fabula lui Krîlov:

Niciuna, două, că potaia, iată.

Cu elefantul vrea să se şi bată.1

Traducere de Tudor Arghezi din fabula *Elefantul şi javra* (I. A. Krîlov – *Fabule*, Editura tineretului, 1957).

În prima săptămână n-am călărit pe Işka. Încercam s-o obişnuim cu noi. O mângâiam, îi dădeam zahăr şi pâine. Işka învăţă curând să ne deosebească şi-şi arătă preferinţa în mod vădit pentru Iulia şi Nataşa.

Umblau toată ziua cu ea. Fie că-i tundeau coada, fie că-i pieptănau coama, fie că-i curăţau copitele.

Odată, eu cu Sonia făceam baie calului, îl legaserăm de-un stâlp şi-l stropeam cu apă dintr-o găleată. Calului îi plăcea tare mult baia. Ce-i drept, se uita cam bănuitor la găleată când făceam gestul de-a arunc-/apă pe el, dar după aceea, când începeau să-i curgă şiroaiele pe spinare,

fornăia mulţumit, sărea pe loc şi dădea din picioare bălăcindu-se.

Tocmai terminam cu scăldatul când ce să vezi: Iulia şi Nataşa o trăgeau şi ele încoace pe Işka. Au legat-o şi-au început s-o stropească. Işkăi nu i-a plăcut deloc treaba asta. Se smucea şi, de fiecare dată când o udau, zvârlea caraghios din copite.

Aşa udă semăna cu un pui de găină jumulit: gâtul subţire, capul mare, lăţos, iar picioarele drepte ca nişte beţe de chibrituri. Şi burta mare ca un pepene verde…

De câte ori Iulia aducea ligheanul cu apă lângă ea, Işka începea să se zbată şi apa sărea cât colo.

— Nataşa, ad-o-ncoace şi ţine-o. Am s-o ud direct din arâk, porunci Iulia. Păşi apoi cu un picior peste acesta şi umplu ligheanul cu apă. Nataşa, cu o singură mână, pentru că în cealaltă avea o chiflă, o dezlegă pe Işka şi-o aduse mai aproape. Iulia o stropi pe Işka din cap până-n picioare şi se aplecă din nou să umple ligheanul. Dar Işka se înfurie şi se repezi spre ea. Iulia ţipă, scăpă ligheanul în apă, alunecă şi căzu şi ea în lighean. Acesta, împreună cu Iulia, o porniră în jos, duşi de curent. Noi am izbucnit aşa de tare în râs, că până şi calul se sperie şi se smuci într-o parte.

Nataşa se înecă cu chifla, Işka i-o smulse din mână şi fugi repede cu ea în magazie.

Râzând în continuare, ne-am repezit să leajutăm. Am bătut-o pe spinare pe Nataşa ca să scuipe bucata de pâine rămasă în gât, iar pe Iulia, care plutea în lighean, au pescuit-o ceva mai jos copiii vecinului. Era udă până la piele şi se lovise la genunchi. Cum ieşi, însă, din apă, întrebă:

— Da’ unde-i Işka? Vai, ce nepricepute sunteţi!

Işka era pe grămada ei preferată de cenuşă. O scormonise cu copitele, se lungise pe pământ şi se scălda în cenuşă de nu i se mai vedeau decât picioarele. Apoi se ridică şi începu să se scuture.

— Se vede treaba că viaţa în ţările calde nu i-a

obişnuit pe catâri să se scalde, remarcă Sonia gânditoare.

Din mai multe cureluşe şi dintr-o bucată de pâslă groasă am cusut singure pentru Işka un căpăstru şi o şa.

Când toate au fost gata, i-am pus căpăstrul şi şaua şi-am început să călărim.

Alerga foarte bine. Avea un mers uşor, „ca de câine”, şi un galop rapid, săltat. Dar dacă nu era bine dispusă sau dacă nu-i plăcea călăreţul, trecea la un mers mărunt, imposibil şi te zdruncina cumplit. Mersului acesta îi ziceam „trop-ţop”. Foarte curând am atârnat cu grijă şaua şi căpăstrul într-un cui din magazie, de unde nu le-am mai dat niciodată jos, şi-am început să călărim pe Işka fără căpăstru şi fără şa. O mânam cu un beţişor sau numai cu mâna. O băteam uşor cu palma pe partea dreaptă a capului sau a gâtului şi-o lua la stânga; o băteam pe gât pe partea stângă şi-o lua la dreapta. Când trebuia să se oprească, o trăgeam de moţul dintre urechi şi se oprea. Când o trăgeam de părul de pe coaste sau de pe crupă, asta însemna „înainte şi mai repede”. În astfel de cazuri Işka o pornea imediat la galop.

Iulia şi Nataşa ştiau s-o conducă foarte bine pe Işka şi le plăcea tare mult să călărească pe ea. Nici mie, nici Soniei nu ne reuşea la fel de bine. Pe noi Işka nu ne prea asculta. Zvârlea din copite şi ne ducea întotdeauna cu mersul ei mărunt, de ne zdruncina toate măruntaiele.

Odată m-au trimis să caut nişte pui de curcă rătăciţi.

— N-o încaleci corect, zise Iulia. Trebuie să încaleci ceva mai departe de gât, uite-aici. Şi-o bătu pe Işka pe crupă.

Am încălecat aşa cum îmi arătase ea, chiar lângă coadă, şi-am pornit. Beţişorul pe care-l aveam era prea scurt şi nu ajungea. Işka mergea încotro vedea cu ochii şi, parcă dinadins, în galop.

M-am tras puţin mai în faţă, către gât. În acel moment Işka s-a oprit brusc din mers – stop! – şi şi-a lăsat capul în jos. În virtutea inerţiei m-am rostogolit înainte.

Imediat Işka s-a întors acasă, ţopăind prin mijlocul

uliţei. Ţinea capul mândru în sus şi mişca din el când spre stânga, când spre dreapta, ca şi când ar fi avut un volan. În acelaşi timp, striga triumfătoare: „Iha-ha-ha!” ca şi cum ar fi săvârşit o faptă foarte lăudabilă.

Soniei nu-i plăcea deloc să călărească pe Işka.

— Unde-o fi având animalul ăsta şalele? întreba ea privind cu îndoială spinarea perfect dreaptă a Işkăi. La cal cel puţin ştii că trebuie să teaşezi în şale. Dar aici trebuie să călăreşti pe coadă!

Iulia şi Nataşa nu erau preocupate de probleme atât

de ştiinţifice. Ţopăiau pe spinarea Işkăi zile întregi, când una, când alta, când amândouă deodată, ba, uneori, mai luau cu „clasa a treia” încă vreun copil din vecini.

Işka se obişnuise atât de mult cu ele, încât mergea după ele ca un căţel. Era foarte comod să ai întotdeauna la îndemână mijloace de transport. Odată măturam prin curte. M-am dus către Sonia lăsând mătura lângă poartă, la vreo treizeci de paşi.

Nataşa stătea lângă mine. S-a urcat foarte serioasă pe Işka, a venit până la mine şi mi-a adus mătura.

Mama s-a amuzat foarte tare de asta:

— Ei, copii, o să vă dezvăţaţi să mai mergeţi pe jos, pe picioarele voastre.

Odată cu venirea Işkăi la noi s-au schimbat multe lucruri.

Mai înainte, când voia să ne trimită pe vreuna la magazin sau la piaţă, nu eram niciuna prin apropiere. Trebuia să ne strige multă vreme, să ne cheme şi în cele din urmă mama începea să ne roage:

— Lulenka, dacă mă iubeşti…

— Ei, asta nu se ştie, o întrerupea nemulţumită fiica iubitoare. Numai să nu mă trimiţi la piaţă, te rog. Iar la magazin mă duc dacă-mi dai bani să-mi iau şi eu bomboane.

Dar acum lucrurile se petreceau cu totul altfel.

— Mamă, n-ai nevoie de ceva de la piaţă? Mamă, hai să mă duc la magazin… îi propuneau fetele de câteva ori pe zi.

Dacă Iulia primea însărcinarea să se ducă la piaţă după zahăr şi aţă, Nataşa o conducea până la poartă şi spunea:

— Vezi, ai grijă…

Apoi silueta mică, cenuşie a Işkăi şi scufiţa roşie a lulkăi traversau ţopăind întreg oraşul.

Când se întorcea acasă, dădea cumpărăturile. Tocmai atunci se constata că uitase să cumpere şi aţă. În asemenea situaţii Nataşa era mereu gata să se ducă, cu pălăriuţa, nu se ştie de ce, pusă încă dinainte pe cap.

Şi din nou se putea vedea silueta săltăreaţă a catârului şi scufiţa roşie care sălta şi ea.

Odată cu apariţia Işkăi jocurile noastre au devenit mai interesante. Acuma, de exemplu, dacă ne jucam de-a India, imediat o împodobeam pe Işka cu pene, cârpe colorate, cu fâşii de staniol, o acopeream cu un covor, pe covor puneam o pernă şi pe pernă se aşeza Nataşa.

Işka era elefantul, iar Nataşa rajahul.

Când trebuia să evadăm din prizonierat, făceam asta de-adevăratelea, călare pe Işka.

Dar călătoriile Până atunci era numai un caraghioslâc. tot umblai călare pe băţ! Acuma însă imaginea era foarte ademenitoare: puneam pe Işka un cort, provizii şi-o oală pentru fiert cartofii.

În frunte mergea conducătorul de detaşament şi-n spate venea convoiul. Convoiul era Işka, după care urmau toţi ceilalţi călători.

Aşa mergeam prin munţi la cules de mere şi ciuperci şi mai făceam şi multe alte excursii.

Apoi organizam alergări. Sonia sau eu încălecam un buiestraş şi-o provocam pe Işka la întrecere. Alegeam o distanţă nu prea mare, cam 500 de metri. Locuiam în afara oraşului şi în spatele grădinii noastre începea izlazul. Pe acest izlaz organizam întrecerile de alergări.

Adesea Işka ajungea prima. Dar şi asta îi reuşea datorită şireteniei.

Se aliniau alături buiestraşul şi Işka.

— Unu, doi, trei!

Buiestraşul fugea drept, iar Işka îşi strângea coada şi încerca să se bage pe sub botul lui. Dacă reuşea să obţină un loc în faţa botului calului, victoria era a ei. Nu-l mai lăsa să treacă. Bătrânul cal încetinea pasul fără voie şi încerca măcar să-l muşte pe animalul acesta ciudat care tot sărea în faţa lui.

În spatele magaziei, printre fel de fel de lucruri vechi, am dezgropat din pământ osia din faţă a unei căruţe mici. De asemenea, cele două roţi din faţă şi hulubele erau în perfectă stare. Am căutat peste tot celelalte părţi şi, cu ajutorul părinţilor, am meşterit o teleagă cu două roţi.

Işka s-a mirat foarte mult când am înhămat-o. S-a tot uitat la teleagă, dar nu s-a zbătut şi nici n-a protestat. Singurul lucru care nu i-a plăcut a fost că i-am pus frâu şi căpăstru. S-a enervat pe dată, s-a făcut rea şi încăpăţânată şi-a refuzat cu desăvârşire să asculte de căpăstru. Când trăgeam din dreapta, scutura din cap şi se întorcea spre stânga. Aşa c-a trebuit s-o lăsăm să meargă înhămată fără căpăstru, numai cu o nuia lungă de care Işka asculta foarte cuminte.

Într-o zi ne-au trimis în piaţă, după cumpărături. Am hotărât să mergem cu Işka. Am tras teleaga. Iulia a încălecat pe catâriţă, iar eu şi cu Nataşa ne-am urcat în teleagă. Am pornit. Drumul ducea mereu în jos, la vale, Işkăi îi venea uşor. Roţile telegii se învârteau tot mai repede. Iar în urma noastră se ridica un nor de praf ca de la o căruţă adevărată.

Am ajuns la piaţă şi-am luat-o printre tarabe ca să

cumpărăm pepeni verzi şi galbeni. Am

zărit un arbuz mare şi-arp/ început să ne tocmim pentru preţ. În timpul discuţiei am uitat cu desăvârşire de Işka. Dintr-odată, ce să vezi? îşi băgase botul în coşul vânzătorului şi-i mânca strugurii. Am bătut-o pe Iulia pe umăr. Cât ai clipi din ochi, ea a şi atins-o pe Işka cu biciul.

Dar Işka se smuci şi-o răsturnă pe Nataşa. Nataşa ţinea în mână un pepene verde, care căzu pe jos şi se sfărâmă.

Imediat au sărit din toate părţile vânzătorii:

— Să plătiţi pentru pepene! Să plătiţi strugurii!

Şi ne cereau aproape toţi banii pe care-i aveam pentru cumpărături. Încercam să le spunem:

— Păi, pepenele a căzut din greşeală, noi n-am vrut…

Dar ei:

— Ba nu, aţi făcut-o dinadins. Să plătiţi!

Ce era să facem? A trebuit să plătim.

Ne-am întors acasă triste, spăsite. Ne temeam cel mai mult că n-o să ne mai trimită la piaţă. Ba pe deasupra, Işka se mai şi strâmba, se făcea că-i e greusă ne care, făcea mofturi. Se întindea în ham, îşi lăsa capul în jos până aproape de pământ, îşi ciulea urechile, strângându-le pe lângă cap. Asta însemna că-i e greu. M-am ridicat şi-am coborât din teleagă, luând-o pe jos, dar Işka mişca înainte din urechi. Atunci am hotărât s-o păcălim. Pe nesimţite, ne-am dat jos cu toatele din teleagă, dar ea dădea întruna din urechi, lăsându-ne să înţelegem că-i e greu.

Atunci ne-am supărat.

— Mincinoasa! I-e greu să tragă o teleagă goală? Câte necazuri ne-a mai pricinuit şi ce-o să mai păţim şi-acasă… Hai, urcaţi-vă cu toatele, să se trudească şi ea…

Ne-am urcat. În cele din urmă, Işka s-a oprit de tot.

— Ce s-a întâmplat? Chiar nu poate să ne ducă?

Ne-am apropiat de botul Işkăi: Işka se uita jos, iar lângă copita ei strălucea ceva. Ne-am aplecat şi ce să vezi? O monedă de aur de cinci ruble.

— Bravo, Işka!

Am cumpărat tot ce trebuia, am hrănit-o de bucurie şi pe Işka şi-am plecat acasă. Acuma alerga splendid, iar noi am cântat tot drumul.

Iarna mergeam cu Işka înhămată la sanie. Apoi a venit primăvara şi era un noroi atât de cumplit, încât nu se putea merge nici cu sania, nici cu căruţa, nici călare: noroiul îi ajungea Işkăi până la genunchi.

Timp de două luni Işka a şomat. Dar nu se plictisea. Nu departe de noi, la fabrica de cărămizi, erau o mulţime de catâri. Işka s-a împrietenit cu ei şi le făcea vizite în fiecare zi.

De cum s-au zvântat drumurile, am început din nou să hoinărim prin împrejurimi. Evident, Işka era mereu cu noi. Dar într-o zi unul din cei mari ne spuse:

— Să n-o mai alergaţi aşa de tare pe Işka. O să aibă un pui!

— Un pui de catâr?

— Da, o să aibă un copil!

Nataşa se uită la Iulia:

— Aha, nu mă lăsai să călăresc pe Işka. Acuma o să-mi aducă un pui de catâr, e chiar mai bine. Adică tu crezi că ea n-a observat că eram invidioasă?

Toate am fost de acord că Işka observase lucrul acesta, iar Nataşa continuă:

— Asta o să fie catârul meu. Ce mai frumuseţe! N-am să las pe nimeni să călărească pe el. Nici să nu mă rugaţi că oricum nu vă las.

Din acest moment a început să se îngrijească tot

timpul de Işka. Ea îi dădea de mâncare, avea grijă ca nimeni să n-o lovească sau s-o sperie.7 Şi când trebuia să mergem undeva cu Işka, se tocmea întotdeauna foarte mult:

— De ce neapărat cu Işka? Adică ce, nu poţi să te duci şi pe jos? Ia uite cum închide ochii, poate că-i bolnavă.

La început îl aşteptam pe micul catâr în fiecare zi. Nataşa numai ce se trezea dimineaţa, că şi alerga la Işka. Când se întorcea, o întrebam:

— Ei, a venit?

— Încă nu, probabil mâine.

Dar iată că a trecut vara, toamna, a căzut prima zăpadă. Eu şi cu Sonia mergeam de mult la şcoală şi puiul de catâr tot nu venea.

Nataşa avea îndoieli:

— Se vede c-a uitat. Sau poate că s-a supărat de ceva. E aproape-un an de când mi-au promis şi nu se întâmplă nimic.

Încerca să aibă o explicaţie cu Işka, dar puiul de catâr tot nu apărea, aşa că Nataşa se lăsă păgubaşă şi n-o mai vizită.

Spre primăvară, Işka avea o burtă ca un vapor. Nu se mai lega de vaci şi de câini, mergea cu grijă şi stătea mult timp la soare. Se ducea în grădina de zarzavaturi, îşi alegea un locşor mai uscat şi rămânea acolo să se încălzească.

Într-o duminică tata ne spuse:

— Ei, acuma trebuie să fiţi cu ochii pe Işka. Nu mai e mult. Nici n-apucă el să termine şi în cameră se năpusti Iulia:

— Fată, fată… în grădină.

Am alergat cu toţii acolo. Într-un şănţuleţ, în care vara creşteau castraveţi, stătea culcat un pui de catâr negru, minunat. Işka se foia în jurul lui şi se căznea să-l ridice cu botul. Tata vru s-o ajute, dar Işka necheză furioasă şi se năpusti asupra lui. Am observat că puiul stătea nemişcat. Tatii i se păru ciudat lucrul acesta. Luă un

băţ, o alungă pe Işka şi se aplecă deasupra puiului.

Puiul era mort. Tata îl luă în braţe şi porni cu el. Capul puiului de catâr se bălăbănea în toate direcţiile, iar Işka alerga alături de el, îl lingea şi sughiţa neajutorată, de parcă ar fi plâns.

Am văzut că puiul se născuse pe deplin sănătos, dar fusese primul pui şi Işka îl omorâse chiar ea. Poate pentru că s-a speriat, poate din greşeală. După aceea am aflat că lucrul acesta se întâmplă destul de des la animale cu primii pui.

Au dus puiul departe, în câmp, să-l îngroape. Mergeam în tăcere în urma lui. Işka voia să vină şi ea după el, dar am alungat-o şi-am închis poarta. A alergat mult timp încoace şincolo pe lângă gard, plângând şi strigându-şi puiul.

Când ne-am întors acasă, am observat că Nataşa nu era cu noi. Nu fusese cu noi la câmp. Când a înţeles că Işka îşi omorâse singură puiul, a dispărut.

Am început s-o căutăm. M-am uitat în grajd, care era cufundat în semiîntuneric. Nataşa şedea într-un colţ, sub iesle, şi plângea. Lângă ea stătea Işka şi-i lingea lacrimile de pe faţă.

— Pleacă de-aici! o alunga Nataşa. Proasto, ce eşti! Ai înnebunit? Mi-ai omorât puiul de catâr…

Şi se îneca din nou în lacrimi.

A mai trecut încă un an. Proprietarul a vândut casa de la oraş în care locuiam şi ne-am mutat în căsuţa noastră dragă din pădure. Era aşezată pe o înălţime. În apropierea ei nu erau decât iurte ale kazahilor, aşa că ne bucuram de libertate deplină. Caii, vaca şi Işka erau şi ei foarte mulţumiţi. Hoinăreau în libertate zile întregi, păşteau în luncile de pe munte, beau apă limpede de izvor.

Din nou n-aveam voie să călărim pe Işka: în curând urma să aibă iar pui.

Odată, pe când o duceam pe Işka la plimbare pe lângă tabăra unde locuiau păstorii, cam la o jumătate de verstă depărtare de canton, un cioban bătrân, chior, ne

chemă la el, o examină cu o privire de expert pe Işka şi spuse zâmbind şi satisfăcut:

— Curând o să aibă pui.

— Cât de curând?

— Ei, cine ştie, poate azi, poate mâine.

— Lakub, dragul nostru, ajută-ne, să nu-l mai piardă din nou. Işka îşi omoară puiul…

— Daţi-mi trei ruble şi-l îngrijesc.

Ne-am uitat una la alta amărâte:

— N-avem trei ruble, şi ne pregăteam să plecăm.

— Ei, fetiţelor! Veniţi încoace. Bine, am să-l îngrijesc. Numai… să aduceţi zahăr, ceai, tutun, din toate câte puţin.

Înveselite i-am mulţumit cât se poate de călduros lui Iakub şi-am început să tot cărăm.

Iakub o aşează pe Işka lângă iurta lui. Scoase o bucată mare de stambă în faţa iurtei, la soare, o întinse pe un pietroi şi începu să primească fel de fel de daruri de la noi. Fie din întâmplare, fie intenţionat, Iakub se înşelase: nici în noaptea aceea, nici în noaptea imediat următoare puiul nu s-a născut. Ziua Iakub stătea întins pe cârpa lui lângă Işka, iar noi îl răsfăţăm în fel şi chip. Noaptea o lua pe Işka cu el înăuntru, în iurtă.

Zilele astea două au fost zile de sărbătoare. Acasă se făceau plăcinte, dar nu ne-am atins de niciuna. Tot ce primeam, aduceam în mod cinstit şi-i dădeam lui Iakub. Toate comorile noastre erau depuse lângă pietroiul mare, alb, din faţa iurtei.

— Asta ce mai e? întrebă Iakub, învârtind în mâini o păpuşă de celuloid. Asta nu-mi trebuie, mai adu ceva ceai.

Borcanul cu ceai, zahărul şi tutunul fuseseră aduse în condiţii bune. Dar problema s-a ivit atunci când Iakub ne-a poruncit să-i aducem o cămaşă şi-o pereche de pantaloni. Am răscolit toată casa, dar n-am găsit nimic potrivit.

— Mamă, n-avem noi cumva vreo cămaşă sau nişte pantaloni?

— Dar pentru ce?

— Ne trebuie nouă.

— Spuneţi pentru ce vă trebuie şi-am să caut.

Dar Iakub ne interzisese categoric să vorbim cu mama sau cu tata de târgul încheiat cu el, aşa c-am tăcut.

— Oare nu se găseşte în toată casa o cămaşă nefericită şi-o pereche de pantaloni pentru propriii voştri copii? exclamai eu, alegând momentul când nu era decât tata în cameră.

— Dar de ce le trebuie această „nefericită cămaşă" şi pantaloni?

— Din moment ce-o vor, înseamnă că le trebuie.

Tata scotoci în geanta lui de călătorie şi scoase câteva cămăşi.

— Dar pantaloni n-am. Copiii noştri dragi nu s-or putea descurca şi fără pantaloni?

Am luat cămăşile şi ne-am dus la Iakub. Stătea culcat în acelaşi loc, pe bolovanul lui. Lângă bolovan stătea Işka, şi lângă ea, un pui de catâr gingaş, cenuşiu.

Era deja uscat şi deşi nu se ţinea foarte sigur pe picioare, se străduia să se joace şi să se alinte. Işka nu-şi lua ochii de la el. îl lingea, îi dădea să sugă şi-l apăra geloasă de noi cu trupul ei.

— E fetiţă, e-o fetiţă mică, spuse Iakub.

— Tot catâriţă? Ce grozav! Cum să-i spunem? Nu putem să-i spunem tot Işka!

— Milka, draga mea! Ce pufoasă e, ca un puişor de găină! exclamă emoţionată Nataşa, mângâind pe furiş părul moale al puiului.

— Milka, Milocika! am repetat noi în cor.

Iakub o luă pe Işka de funie şi-o duse la canton. Noul născut firav mergea după noi dând din cap şi poticnindu-se/în urma mamei, clătinându-se pe picioruşele încă moi.

— Ei, mulţumesc, Iakub, spuse mama şi-i dădu o rublă.

Iar tata înţelese unde merseseră cămăşile lui şi mai căută şi-o pereche de pantaloni.

Pentru noi, Milka era ca o jucărie. De fapt, era chiar ca o copie fidelă a Işkăi numai micuţă de tot. A doua zi

sărea, ţopăia, îşi întindea boticul spre câini şi zvârlea supărată din picioare dacă o lătrau.

Pândind momentul prielnic după ce Milka supsese din belşug lapte şi se încălzea la soare, am luat-o în braţe şi-am dus-o în casă.

Işka îşi roti privirea, ţipă şi începu să alerge în jurul casei uitându-se pe ferestre. Iar Milka între timp, se plimba fără grijă prin cameră. Îşi freca plină de încredere năsucul de mâinile noastre, dădea din urechi şi cerceta patul, scaunele şi jucăriile.

Dintr-odată, în fereastră apăru capul Işkăi.

— Ihaa, iha-ha! făcu ea, căznindu-se să intre pe geam.

— Hai să-i deschidem uşa, propuse Sonia. Alergă să deschidă uşa şi-o chemă pe Işka. Între timp, noi puneam la cale o festă: am tras o fustă pe Milka, i-am vârât picioarele din faţă în mânecile unei bluze şi-am legat-o la cap cu o basma.

— Ia te uită ce fetiţă!

Milka era nemaipomenit de caraghioasă.

Copitele Işkăi răsunară în cerdac. Se năpusti înăuntru, îşi plimbă privirea prin cameră, o văzu pe Milka la mine în braţe gătită şi ţipă înspăimântată.

„Vai, ce mi-au făcut cu copilul”, părea că spune strigătul ei.

Am lăsat-o jos pe Milka. Încurcându-se caraghioasă în fustă, se apropie de mama ei. Işka se năpusti să-i smulgă fusta de pe ea cu dinţii. Tremura toată şi gâfâia greu, de emoţie:

— Ah, ah, ah!

Am ajutat-o s-o dezbrace pe Milka şi Işka o scoase din odaie.

— Ia să-mi spuneţi şi mie ce animal e ăsta? Seamănă oare cu catârul? întreba mama, împiedicându-se mereu de Milka prin cameră. Probabil că se crede câine, din moment ce se tot încurcă printre picioarele noastre.

Nu ştiu ce credea Milka, dar, ce e drept, îşi petrecea

mai tot timpul nu cu celelalte animale, ci cu noi, în casă, pe lângă casă sau în munţi. O răsfăţaserăm foarte tare astfel încât, atunci când a crescut mare şi-a venit vremea s-o înhămăm şi s-o înşeuăm, s-a dovedit o fiinţă extrem de capricioasă şi neascultătoare.

Avea multă imaginaţie şi era isteaţă. Prindea foarte uşor tot ce ţinea de dresaj. Dar uneori nu voia cu niciun chip să ne-asculte.

— O-nveţi ceva, încerca Iulia s-o convingă pe Nataşa, şi-ai să vezi că pe urmă nu te mai poţi înţelege cu ea.

Dar Nataşa n-avea suficientă tărie. Şi-apoi Milka ştia foarte bine că micuţa ei stăpână are întotdeauna în buzunar o bucăţică de zahăr sau altceva la fel de gustos. Probabil că din acest motiv nu prea lua în serios ameninţările şi pedepsele Nataşei.

Milka alerga chiar mai bine decât Işka şi mai repede. Dar făcea mii şi mii de şiretlicuri, de cădeam mereu de pe ea. Toate preferam să călărim pe Işka: an de an era tot mai blândă. Numai Nataşa era încântată să călărească pe Milka. Îşi freca, ce-i drept, foarte des şoldurile lovite, dar nu-i prea plăcea să vorbească despre asta.

— Aşa am vrut eu, am sărit din mers.

Acuma, cu doi catâri, cutreieram zile-n şir prin pădure şi prin munţi. Uneori, când întreba cineva de noi la canton, tata ieşea în curte şi începea să cerceteze muntele cu binoclul. Undeva sus, departe, pe culmea muntelui sau pe vreun povârniş se caţără, ca nişte capre, doi catâri şi se iţesc prin frunziş rochiţele de stambă viu colorate.

— Uite-le, păcătoasele! Ia te uită unde s-au băgat! mai-mai să-şi rupă gâtul! Ei, mi se pare mie c-am să le cam iau catârii…

— Când o să vină iarna, o să trebuiască să vindem catârii, ne-a spus tata într-o zi.

— Da’ de ce?

— N-avem destul fân ca să-i hrănim pe toţi. Şi-apoi, iarna voi trebuie să vă ţineţi de şcoală, nu de catâri.

— Te rugăm frumos, nu ne trebuie niciun fel de fân

de la tine, o să pregătim noi singure de mâncare pentru Işka şi Milka.

— Chiar aş vrea să văd şi eu cum o să faceţi asta.

— Ai să vezi…

După această discuţie am început să pregătim fânul cu multă hărnicie. Era vorba să le păstrăm pe Milka şi pe Işka.

De cum răsărea soarele, ieşeam cu saci mari şi strângeam iarbă toată ziua. Umpleam sacii până la gură, îi căram acasă şi împrăştiam apoi iarba ca să se usuce pe acoperişul magaziei. După prima săptămână aveam palmele pline de băşici. Era foarte greu să adunăm iarba cu mâinile băşicate. Sonia găsi, nu ştiu pe unde, o seceră veche, prăpădită. Ce de şmecherii a trebuit să facem ca s-o ascuţim fără ştirea părinţilor!

Ca de obicei, am plecat dis-de-dimineaţă pe munte, luându-ne cu noi şi provizii. De data asta mergeam călare. Eu călăream pe buiestraşul murg, Sonia pe o iapă, pe nume Maşka, Nataşa şi Iulia pe catâri.

Ajungând la locul unde voiam să ne oprim, am descălecat şi am împiedicat caii şi ne-am pus pe treabă.

Sonia mânui secera cu pricepere, reteză un mănunchi mare de iarbă şi… o bucată din pingeaua sandalei ei.

În timp ce ne uitam noi la sanda, Iulia apucă secera şi începu să secere. Treaba mergea destul de bine…

— Ia te uită ce îndemânatică e…

Dintr-odată scoase un ţipăt şi aruncă secera cât colo. Toată mâna îi era plină de sânge.

— Ce ne facem acuma?

Am luat sticla cu apă, am udat o batistă şi-am pus-o pe rană. Sângele se opri.

— Ei, acuma, până se mai vindecă tăietura, nu mai poţi să lucrezi. Stai aici, pe dâmbul ăsta, fierbe cartofii şi uită-te spre canton, că poate-or să ne caute. Fiindcă şi ieri ne-au certat că ne-au strigat şi n-am răspuns.

— Bine. Fă focul şi pe urmă o să pun eu singură

vreascuri.

Am făcut focul pe un loc plat, chiar la marginea pădurii, am pus oala deasupra şi-am plecat să strângem iarbă. N-am mai luat secera. Hotărât, nu era bună. Spre prânz umpluserăm un sac şi ne întorceam la tabără să mâncăm. Cartofii fierseseră şi se răciseră.

— E foarte bine. Pe o căldură ca asta nu e deloc plăcut să mănânci cartofi fierbinţi.

Am întins o pânză groasă sub un plop şi ne-am aşezat pe ea. Iulia aduse mâncarea.

Era linişte. La amiază, în munţi e foarte multă linişte. Mirosea a miere de flori şi trifoi, în pădure se întreceau în cântec două păsărele cu voci cristaline, crenguţele trosneau sub picioare şi de jos se auzea surd susurul râului. Iulia ieşi la marginea pădurii să se uite la canton.

— A venit cineva la noi şi toţi au ieşit în întâmpinarea lui!

Ne-am apropiat şi noi. Cantonul era jos, îl vedeam ca-n palmă. Câţiva călăreţi se apropiaseră de cerdac. Pe lângă casă se foiau nişte oameni.

— Hai repede-acasă! comandă Sonia. Poate că ne-au mai adus vreun animal.

M-am repezit să-mi încalec calul. Sonia cobora în zigzaguri precaute. Iulia călărea în urma ei, lovind-o pe Işka peste gât ori de câte ori luneca prea mult spre coama ei.

Ca să câştig timp, am început să cobor direct în jos şi chiar în aceeaşi clipă am alunecat până la urechile calului. Acesta scutură din cap şi mă aruncă la pământ.

Ridicându-mă şi revenindu-mi din uimire, prima mea grijă a fost să văd dacă surorile mele observaseră ceva sau nu. Sonia şi Iulia erau atente la coborâş și nici nu se sinchisiseră de mine. Iar Nataşa era încă în vârf cu Milka. Văzuse totul şi se prăpădea de râs, privind la chipul meu fâstâcit.

Apoi o dezlegă pe Milka, încălecă, iar Milka, refuzând s-o asculte, se repezi direct în jos, ca s-o ajungă din urmă

pe Işka.

Nataşa tăcu şi nu mai râse. Trecu pe lângă mine. Îşi înfipsese cu desperare mâinile în spinarea Milkăi, ferindu-se cât putea să nu cadă.

Şi iată că Milka îi depăşise şi pe Murgu şi pe Işka. Chiar la capătul coborâşului se întoarse brusc, lăsă capul în jos şi zvârli din copite. Şi noi toate văzurăm şorţuleţul roşu şi două picioare goale zburând prin aer.

Nataşa se dădu peste cap şi dispăru în mijlocul unui tufiş înalt. Iar Milka, zvârlind din copite, zbură mai departe, fără călăreţ, spre canton.

Când am ajuns la tufiş, Nataşa, suspinând, stătea lângă un pietroi. Pe faţa plină de praf, se vedeau două dâre lăsate de lacrimi. Se uscaseră şi Nataşa îşi închipuia că n-o să le observăm. Noi, se-nţelege, ne-am prefăcut că n-am văzut nimic pe chipul ei.

— Bravo, Nataşa! zise Sonia. Iar eu mă gândeam în sinea mea că o să înceapă iar să scâncească.

— Afurisiţi mai sunt şi catârii ăştia! zise morocănoasă Nataşa. Mereu cazi de pe spinarea lor.

— Doar ţi-am spus c-o răsfeţi prea tare pe Milka, zise Iulia pe un ton povăţuitor. Ce-i drept, nici Işka nu-i prea ascultătoare, dar oricum… Şi când cazi de pe ea e la fel de dureros, adăugă apoi cu multă sinceritate.

— Dar mai e un lucru pe care nu-l înţeleg, am exclamat eu, doar şi de pe cal se întâmplă să cazi, şi încă cum! Te scuturi puţin şi te scoli, dar aici…

— Pentru că e mai înalt. Când cazi de pe cal, cât timp zbori prin aer, te ţine vântul, în schimb de pe catâr cazi direct în cap.

— Ei, nu prea-i chiar aşa… Asta ar însemna că e mai bine să cazi de pe casă, decât de pe scaun…

— Dar nu despre asta e vorba, ne întrerupse Nataşa, ridicându-se cu greu de jos. Am văzut atunci că, de fapt, căzuse pe o piatră. Nu despre asta e vorba…

Nu ne mai spuse despre ce e vorba şi-o porni şchiopătând spre casă.

Era clar ce voise să spună: „Problema e că Milka are un caracter nesupus, capricios”.

Băşicile din palmă ne-au obligat să amânăm câteva zile strânsul fânului. Răscoleam fânul pus la uscat şi-l aşezam în căpiţe. Aprovizionarea mergea bine în continuare. Aveam deja o căpiţă mare, uscată, şi o altă jumătate de căpiţă era la uscat.

Ne trădaseră mâinile astea nesuferite. Un timp atât de frumos şi să nu poţi face nimic. Timpul era într-adevăr minunat. Era pe la jumătatea lui septembrie, se făcea răcoare, iar seara era chiar frig.

Dinspre gheţari sufla un vânt rece, dar soarele dogorea încă, astfel că în timpul zilei era foarte plăcut. În pădure se simţea prezenţa toamnei. Scoruşul şi păducelul se făcuseră roşii, plopii se îngălbeniseră. Ciorchinii creţi ai hameiului sălbatic se răsuciseră, se încâlciseră şi-acuma stăteau atârnaţi.

Cei de-acasă observaseră că ne foiam de câteva zile prin preajmă fără nicio ocupaţie.

— Ce-ar fi să-mi culegeţi nişte hamei pentru iarnă? ne spuse într-o zi mama. Mâine am să fac plăcinte. Luaţi-le cu voi pentru drum şi-o porniţi.

Am plecat dis-de-dimineaţă. Hameiul creştea de-a lungul râului, în sus. Am hotărât să luăm cu noi şi-un voloc ca să prindem peşte în râu.

— Numai s-aveţi grijă să nu vă spargeţi capul, ne spuseră, ca de obicei, la plecare.

Drumul era pietros şi abrupt. Catârii săreau din piatră-n piatră, noi cântam un cântecel vioi şi mergeam vesele pe cărare. Am avut noroc să găsim un locşor foarte potrivit. Era o mulţime de hamei acolo. Am legat-o pe Işka lăsându-i sfoara destul de lungă ca să poată paşte şi-am început să ne căţărăm în copacii plini de ciorchini frumoşi de hamei.

— Am găsit o tufă grozavă. Vai, ce de hamei e-aici!

— Şi eu! Veniţi încoace! într-o jumătate de oră o să strângem o pungă-ntreagă.

La început am mai schimbat câte un cuvânt, după aceea am tăcut şi neam. văzut de treabă. Hameiul avea un miros puternic, apăsător. Simţeam cum mâinile mi se fac din ce în ce mai leneşe şi aveam impresia că mi-a înfăşurat cineva capul în vată caldă. Am scuturat din mâini şi m-am uitat împrejur. La dreapta şi la stânga surorile mele erau cocoţate pe crengi. Şi mâinile lor se mişcau la fel de nesigur.

Tocmai voiam să le întreb dacă nu simt şi ele ceea ce simţeam eu, când creanga pe care stătea Iulia se îndreptă brusc.

— Lulia a căzut în tufiş! am strigat eu, scuturându-mă greu din starea de somnolenţă. Ne-am dat jos din copaci şi-am alergat spre locul unde căzuse Iulia. Stătea întinsă pe jos, privindu-ne cu ochi somnoroşi.

— Lulia! Iulia! Scoală-te! am scuturat-o noi.

S-a ridicat şi-am scos-o din tufiş.

— Haideţi la locul de popas! Să fugim de aici!

Am străbătut în goană poiana, am coborât spre râu şi-am început să ne dăm cu apă pe faţă.

— Hai să ne scăldăm!

— Da! Ne scăldăm, prindem peşte, facem o ciorbă de peşte şi pe urmă terminăm de strâns hameiul ăsta nesuferit.

— Mă doare capul din cauza lui, zise Iulia şi, aruncându-şi hainele de pe ea, intră în apă.

Am stat în apă până ne-am învineţit. Am străbătut pârâul, alunecând şi căţărându-ne cu picioarele goale pe pietre, am băgat volocul sub pietre şi-n cele din urmă am prins cinci peştișori.

Am făcut un foc pe malul râului şi-am început să fierbem peştele. Ciorba a ieşit foarte gustoasă, cu ceapă şi cartofi. Plescăiam cu lingurile direct din oală şi purtam o discuţie 120

foarte ştiinţifică şi interesantă: De ce, atunci când ţipă, Işka ridică coada?

— Aţi observat? Dacă îi ţii coada cu mâna, tace

imediat şi nu mai ţipă.

— Se vede că n-are destul aer.

— Ar fi interesant de ştiut dacă şi Milka face la fel.

În această clipă s-a auzit un urlet sălbatic. Am sărit ca arse şi-am ascultat. Era Işka!

— S-a întâmplat ceva! Haideţi repede!

Iată ce se întâmplase.

Milka plecase în sus, departe, pe versantul foarte abrupt. Işka era legată. Strigase şi voise să se ducă după Milka, dar se încurcase în sfoară, alunecase, iar funia i se strânsese în jurul gâtului ca un ştreang. Când am ajuns noi, atârna de sfoară şi se sufoca. Scosese limba şi tot botul îi era numai spume. Işka dădea din picioare şi se îneca. Am alergat s-o ajutăm, dar n-am făcut decât să tragem şi mai tare de sfoară.

— Ce ne facem? Ce ne facem?

Sonia ţinea capul Işkăi. Eu şi Iulia ne căzneam din răsputeri s-o dezlegăm. Nu ieşea nimic. Işka se stingea văzând cu ochii în braţele noastre.

Deodată…

Nataşa ţipă aruncându-se spre mine:

— Briceagul… Am un briceag… Uite…

Tăia ceapă l. a locul de popas şi venise în fugă aşa cum era, cu briceagul în mână. După aceea, însă, şi ea şi noi, zăpăcite, uitaserăm de cuţit.

— Dă-l încoace repede! mai repede! Ţine sfoara!

Cu mâinile tremurând de emoţie, începurăm să tăiem sfoara groasă. Cuţitul era bont, nu tăia, mai mult pilea.

— Apasă mai tare! mai tare!

Cuţitul vâjâia, înfigându-se în funie. Iulia şi Nataşa se aplecaseră urmărind cuţitul cu privirea şi mişcau din fălci, de parcă retezau cu dinţii fibrele dure.

În cele din urmă ştreangul de la gâtul Işkăi îşi slăbi strânsoarea. Işka lăsă capul în iarbă şi respiră adânc. Câteva minute rămase nemişcată. Apoi scutură din cap, sări în picioare şi prima ei grijă fu să se uite de jur-împrejur să vadă unde e Milka.

— I-ha-ha-ha! I-ha-ha-ha! strigă Işka cu o voce răguşită, ca de bas, ridicând coada.

— I-ha-ha! I-ha-ha! răspunse Milka.

Şi pe versantul muntelui, într-o cunună de hamei, apăru capul ei poznaş.

— I-ha-ha-ha! răspunse valea pe diferite tonuri.

Şi mie mi-a rămas întipărit pentru totdeauna în amintire sunetul celor două glasuri cristaline care umpluseră valea.

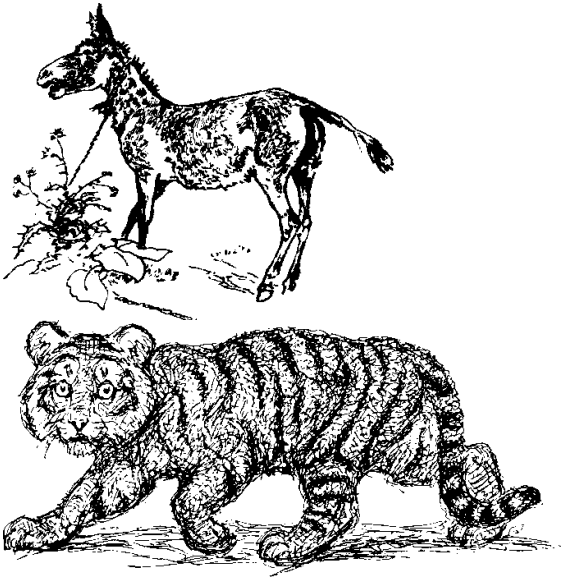

VASKA

Ne jucam în grădina din spatele casei când s-au întors vânătorii. Cineva strigă de pe cerdac:

— Veniţi repede să vedeţi ce-au adus!

Am alergat să vedem despre ce era vorba.

Descriind un rond mare înainte de a se opri în faţa cerdacului, intrau, una după alta, căruţele încărcate cu piei de animale, coarne de ţapi sălbatici şi hălcile din mistreţii pe care-i vânaseră. Tata mergea pe lângă ultima căruţă în care stătea cocoţat, în faţă, un pui de tigru, uitându-se speriat în toate părţile. Da, da, un pui de tigru în carne şi oase. Obosit şi plin de praf, se ţinea cu ghearele de marginea căruţei străbătând în felul acesta întreaga

curte. Şi când calul se opri în faţa cerdacului unde stăteau o mulţime de oameni, puiul de tigru se sperie, se trase înapoi şi se uită pierdut la tata.

— Ei, Vaska, uite c-am ajuns! îi spuse tata.

Luă puiul de tigru în braţe şi-l duse în cerdac.

Puiul de tigru era ceva atât de neobişnuit, încât ne pierdurăm şi noi cu firea.

— Să nu-l aduceţi în cerdac, aci avem jucăriile, strigă Nataşa, cea mai mică dintre noi.

— Tigrii nu mănâncă jucării, spuse Iulia. Apoi se mai gândi şi adăugă: Trebuie să-l hrănim foarte bine, ca să nu înceapă să muşte.

— Sigur că da, că doar nu-i pisoi!

— Şi are nişte ochi mari şi-o coadă… Aţi observat ce coadă are? Se târăşte de-a dreptul pe pământ.

— Ei, pe pământ! întotdeauna exagerezi puţin!

— N-ai decât să te uiţi!

Împingându-ne una pe alta şi călcându-ne pe picioare, ne-am urcat în cerdac.

Puiul de tigru se plimba de-a lungul balustradei şi mirosea cu mare atenţie tot ce întâlnea în cale. După toate scuturăturile drumului, cu siguranţă îi vâjâia capul şi avea impresia că-i fuge pământul de sub picioare. Se clătina de parc-ar fi fost beat, se aşeza des pe coadă şi închidea ochii. Dar cum se simţea ceva mai bine, se apuca din nou să miroasă totul, de parcă l-ar fi obligat cineva să facă asta.

Pe balustradă atârna o scurtă vătuită. Puiul de tigru o trase cu laba de mânecă şi-o dădu jos. Sonia râse tare. Tigrul ridică ochii şi se uită fix la ea.

Acuma puteam să-l privim în voie. Era cam cât un câine Saint-Bernard de şase luni, avea cap mare, ochi rotunzi, verzi, frunte lată şi urechi scurte. Labele din faţă erau groase şi puternice, cele din spate, cu mult mai subţiri. Avea trupul slăbuţ şi suplu şi o coadă lungă, ca un şarpe.

— E-un copil încă, spuse Nataşa serios, într-adevăr, era încă un copil, mititel şi neîndemânatic. Era singur pe

lume. Se lipea de piciorul tatii şi se freca de el, de parc-ar fi vrut să spună: „Eu sunt singur aici, sunt mic, să nu-i laşi să-mi facă vreun rău”.

Până a deshămat tata caii, a pus lucrurile în ordine şi s-a spălat după drum, noi am luat puiul de tigru în braţe, l-am dus în cameră şi l-am pus la loc de cinste, pe divan, aşezându-ne apoi cu toatele în jurul lui. Încercam să desco126

pierim la el ceva deosebit şi-l priveam cu multă atenţie.

Îi puserăm să bea lapte cald, într-o ceaşcă. El se întinse apoi pe divan şi când dădu de lumina lămpii, strânse din ochi. Îi era tare somn, dar n-adormea şi mişca întruna din urechi.

Când am pus masa pentru cină şi tata intră în cameră, puiul de tigru se ridică şi se întinse spre el scoţând un sunet ciudat, ca un fel de mieunat puternic.

— Aţi auzit? Râde de bucuros ce e! se minună Nataşa.

Tata îl mângâie. Puiul de tigru se aşeză la locul lui şi adormi în larma discuţiilor noastre.

La cină am aflat totul despre puiul de tigru, îl chema Vaska. îl prinseseră undeva departe, la patru sute de kilometri de oraşul nostru, în stufăriş, lângă lacul mare şi pustiu, Balhaş. Un vânător kazah, prieten bun cu tata, dăduse de urma a doi tigri. Prin locurile acelea nu erau tigri şi perechea asta se rătăcise venind din Persia. Kazahul i-a dat de veste tatii şi i-a urmărit mai departe pe cei doi tigri. Aşa a văzut el că tigrii nu veniseră să vâneze în acest loc, ci să se ascundă, pentru că în curând tigroaica urma să aibă pui.

Nu peste mult timp tigroaica s-a făcut nevăzută, iar tigrul a plecat prin trecătoare şi nu s-a mai întors.

Vânătorul îl aştepta pe tata să sosească de pe o zi pe alta. Colindase toate împrejurimile, străduindu-se să dea de urma tigroaicei. Şi iată că-ntr-o zi dădu peste nişte urme proaspete care duceau spre râu.

Vânătorul se ascuns Inn tufişuri şi, de acolo se uita cu atenţie la stuful de pe mal. Deodată.

pe malul celălalt, o zări pe tigroaică. Se mişca cu grijă printre tufe şi ducea în gură ceva greu. Apoi aruncă povara, traversă râul înot, trecu pe lângă vânător şi se îndepărtă. Bătrânul vânător pricepu de îndată despre ce era vorba. Lovi uşor căluţul cu palma, dar, în loc să se ia după tigroaică, se grăbi s-ajungă în locul unde îşi lăsase ea povara.

Socotise foarte bine: în stuful des, strâns lipiţi unul de altul, stăteau doi pui de tigru. Vânătorul îi apucă de ceafă, îi băgă într-un sac şi încălecă. Puii de tigru ţipau, se zbăteau şi se căzneau să iasă din sac. Kazahul strângea

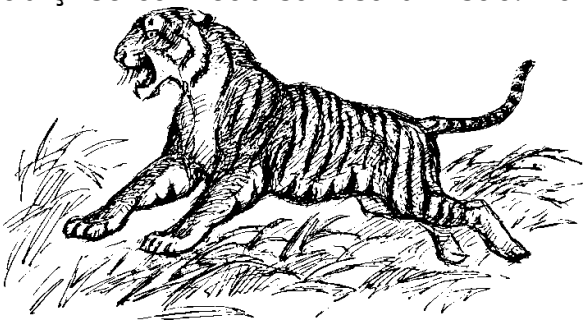

tot mai tare sacul cu picioarele şi dădea bice iepei.

Ştia foarte bine ce primejdie îl paşte dacă tigroaica se aruncă în urmărirea lui. Din câteva salturi ar fi putut să-l ajungă şi să-l omoare. Nici în puşcă nu-şi putea pune el

mari speranţe pentru că era foarte veche şi ruginită. Ţeava se strâmbase şi-o legase cu o cârpă de patul armei.

Şi iată că, pe un cal „superb” şi cu o puşcă la fel, neînfricatul vânător se încumetase să fure puii de tigru de la mama lor.

Ajungând în tabără, kazahul începu să se gândească ce să facă să scape de furia tigroaicei. Între timp tata reuşise să ajungă şi el ca să-i vină în ajutor, împreună cu alţi vânători. Au ascuns puii de tigru într-una din iurte, în jurul taberei au aruncat bucăţi de carne otrăvită şi-au aprins un foc uriaş.

În aceeaşi noapte tigroaica a apărut în tabără. Scoţând răgete înfiorătoare, se plimba furioasă în jurul celor câteva iurte jalnice. Focul le insuflă animalelor o frică grozavă. Astfel încât tigroaica nu s-a încumetat să treacă dincolo de linia de foc.

Turbată de furie, sfâşie un cal şi în zori plecă în stufăriş, pentru ca în noaptea următoare să apară din nou, încă şi mai furioasă şi mai înspăimântătoare.

Se apropie din nou de tabără, unde şi muri: mâncase o bucată de carne otrăvită. Dimineaţa o găsiră moartă.

Când află tata prin ce primejdie uriaşă trecuse prietenul său vânând cu o puşcă proastă, îşi scoase puşca lui de vânătoare splendidă şi i-o dărui tovarăşului său. În culmea fericirii, kazahul îi dădu tatii pielea tigroaicei şi unul din pui.

Până să ajungă la noi acasă, Vaska fu nevoit să suporte o călătorie lungă şi anevoioasă. Aproape o jumătate din drum o străbătură călare pe cămile. Mersul lor legănat îi făcea rău sărmanului Vaska. Vomită, apoi începu să-i curgă sânge din nas. Atunci tata coborî de pe cămilă şi-l duse pe Vaska în braţe.

De aici a şi început prietenia lor deosebită.

— Da. A îndurat multe Vaska în timpul drumului, îşi încheie tata povestirea. Odată m-a speriat rău de tot. Credeam că moare. Stătea culcat, îşi dăduse ochii peste cap, picioarele îi tremurau. „Gata”, mă gândeam. Dar nu,

s-a culcat şi şi-a revenit.

— Asta mai lipsea, să nu-şi fi revenit, după ce-a trebuit să petrecem o săptămână încheiată în sătucul Pescari. L-am îngrijit de parcă era Măria Sa, sultanul turcilor, a spus unul din vânători.

Am râs cu toţii.

— Dar voi de ce nu v-aţi dus la culcare? ne dojeni mama. E ora douăsprezece. Imediat în pat!

La plecare îl mângâiarăm cu respect pe Vaska pe coada care atârna de pe divan. Iar mama şi tata începură să se gândească cum să-l aşeze pe tigru pentru noapte. Pe atunci, mama nu-l cunoştea încă pe Vaska şi se temea să-l lase nelegat. Dar tata spunea că Vaska e mai blând decât un pisoi şi că e de-a dreptul ridicol să te temi de el. La urma urmei, puteau să-nchidă uşa camerei în care stătea.

Aşa au şi făcut. L-au lăsat pe Vaska pe divan, au stins lampa şi-au pus zăvorul la uşă.

Imediat după ce-au plecat ei, Vaska a ridicat capul. Era întuneric, pustiu, linişte…

Şi-atunci tigrul cel „înfricoşător” sări de pe divan, începu să alerge prin cameră împiedicându-se de mobile şi se puse pe plâns: „ba, ba-aa, ba-aa”.

Tata se gândea c-o să mai strige cât o să strige şi-o să se potolească. Dar Vaska nu se liniştea deloc şi, după ce plânsese la început supărat, acuma scâncea din ce în ce mai jalnic. Li s-a făcut milă şi s-au dus la el. Vaska s-a bucurat, s-a aruncat spre tata şi-a-nceput să-i lingă picioarele, mârâind fericit. Evident, în cele din urmă l-au luat cu ei în cameră, l-au legat acolo sub o măsuţă pe care stătea maşina de cusut, i-au aşternut o cârpă groasă şi Vaska s-a culcat pe ea mulţumit.

Cât timp mama s-a pieptănat stând de vorbă cu tata, Vaska a fost cuminte. Dar cum a ieşit tata, puiul de tigru a şi sărit şi-a-nceput să se uite neliniştit în urma lui. Întorcându-se în cameră, tata îl mângâie şi toţi adormiră liniştiţi.

Dimineaţa când ne-am trezit, ne-am ridicat în capul

oaselor. Primele cuvinte ale Nataşei fură:

— A venit ieri un tigrişor, Vaska, sau n-a venit?

Toată noaptea nu visase decât despre tigru şi nu mai putea să facă deosebire între ce fusese aievea şi ce fusese numai în vis.

— Ştiu cu siguranţă c-a fost, răspunse Sonia şi-am plecat în sufragerie ca să verificăm dacă mai e acolo tigrul de ieri.

Când am intrat în sufragerie, nimic. Am alergat la mama. Ea ne-a arătat locul de sub măsuţa de unde Vaska ne privea cu ochii lui caraghioşi.

Am dezlegat imediat lănţişorul şi-am fugit cu tigrul în grădină, ţipând şi chicotind.

Acolo ne-am jucat, am alergat, i-am făcut cunoştinţă lui Vaska cu prietenii noştri, câinii.

Câinii crescuseră împreună cu noi. Şi noi inventam întotdeauna fel de fel de jocuri la care să-i putem lua tovarăşi şi pe ei.

Vaska arăta mare respect faţă de câini, dar aceştia înţeleseră, se vede, foarte repede ce soi de animal este şi, lăsând cozile în jos, o luară la fugă.

Bătrânul câine de vânătoare Zagrai stătea la soare. Vaska se apropie încet de el şi întinse capul. Zagrai se sculă alene, privi chiorâş la Vaska şi plecă grăbit.

Mirosul de tigru îi făcea să tremure pe câinii de vânătoare. Numai câinele de curte, Mailik, foarte tânăr, nu se pricepea deloc la mirosurile vânătorii. Sărea peste Vaska, se lipea de pământ, îl împingea cu laba, dădea din coadă şi, lătrând zgomotos, se hârjonea cu el.

Vaska se prinse şi el în joc şi începu să ţopăie stângaci în urma câinelui.

Tot hârjonindu-se aşa, ajunseră în curtea plină de soare. Acolo vânătorii scoteau şi puneau la uscat blănile şi celelalte trofee. Mama privea din cerdac cum despătureau blana tigroaicei, mama lui Vaska. Blana fusese prelucrată sumar, la repezeală. O puseră în mijlocul curţii şi măturară paiele de pe ea. Inimioara lui Vaska nu mai rezistă: până

atunci privise liniştit la ce făceau oamenii, dar acum uită de toate. Se repezi în spinarea tigroaicei, începu s-o lingă şi să miaune cu glăscior tremurat, subţire.

— Vedeţi, imediat şi-a recunoscut mama, am spus noi, căznindu-ne să-l luăm pe Vaska şi să-l abatem de la amintirile acestea triste.

Într-adevăr, era o privelişte foarte înduioşătoare: blana tigroaicei ucise şi micul tigru care se lipea drăgăstos de ea.

Au luat repede blana de-acolo.

Vaska începu să umble prin curte, caut în –, du-şi mama, însă după aceea se luă cu mâncarea şi joaca şi uită de ea.

După ce-am făcut curat prin camere şi ne-am terminat treburile de dimineaţă, ne-am aşezat la masă. Am hotărât ca lui Vaska să-i dăm a doua masă mai târziu.

Dar n-a fost să fie-aşa… Puiul de tigru sări pe divan, întinse botul şi descoperi că mâncarea de pe masă mirosea tare ispititor. Sări pe genunchii unuia din meseni, adună cu labele farfuriile şi ceştile în faţa lui şi mârâi ameninţător înspre noi.

Ne-am speriat cu toţii şi-am sărit de la locurile noastre. Tata ridică mâna spre Vaska şi strigă:

— Treci la locul tău! Unde-i cureaua?

Dar se vede treaba că-şi găsise naşul, pentru că Vaska, drept răspuns, mârâi şi mai tare.

Nouă, copiilor, ne-a plăcut tare mult: bravo Vaska, nu se teme de nimeni, ştie să-şi ceară drepturile. Am început să-l rugăm pe tata să cedeze şi să dea de mâncare tigrului. Dar cei mari se temeau: dacă cedezi o dată, ţi se urcă-n cap. Tata îl apucă de ceafă pe Vaska şi-l aruncă pe geam.

Uşa dinspre curte era închisă. Vaska începu să izbească în caţ ipând supărat şi ameninţător.

Ţipa şi izbea cu atâta furie încât a trebuit să ne dăm bătuţi; i-am deschis uşa.

Se repezi în cameră, smulse ceaşca în care îi puseserăm nişte ouă crude, îşi băgă botul în ea şi începu

să mănânce cu poftă. Apoi i-am dat lapte. Bău tot, se linse pe bot şi se întinse pe divan. Acuma, când era sătul, privea cu nepăsare cum mănâncă ceilalţi.

După această întâmplare am avut întotdeauna grijă să dăm de mâncare mai întâi tigrului şi numai după aceea să ne aşezăm noi la masă.

În felul acesta Vaska ne-a demonstrat că, deşi era mic, nu era, aşa, fiştecine, ci un tigru de a cărui personalitate trebuia să ţinem seama.

Au trecut câteva zile. Aşa de tare ne-am obişnuit cu Vaska, încât ni se părea că întotdeauna trăise pe lângă noi.

Ce fire minunată avea! Nu necăjea pe nimeni, nu se încurca în picioarele nimănui, nu ne deranja. Se juca zile întregi în grădină sau străbătea cu aer de stăpân curtea, grajdul şi celelalte acareturi. Iar când obosea, venea în sufragerie, se lungea pe divanul lui şi dormea.

Îl hrăneam foarte bine pe Vaska. Ţineam minte cu toţii cât e de rău când i-e foame. Vaska ştia cu precizie ora. mesei. Se întâmpla uneori că numai ce-ncepeam să-i turnăm lapte în ceaşcă sau să-i spargem ouăle că şi apărea pe neaşteptate, răsărind de undeva din grădină.

— Vezi, Nataşa, învaţă şi tu! Vaska ştie cât e ceasul şi tu nici până acuma n-ai învăţat, o necăjeam noi pe surioara noastră.

În afară de ouă şi lapte, Vaska mânca la fel ca toţi ceilalţi ai casei.

Şi cu câtă plăcere mânca supă cu tăiţei sau colţunaşi! Pescuia toţi colţunaşii din supă şi-i aşeza rânduri-rânduri lângă ceaşcă. Sorbea supa grasă şi apoi, ca desert, mânca colţunaşii unul câte unul.

În timpul mesei Vaska era ca nebun. Se întindea pe podea, prindea ceaşca cu amândouă labele din faţă – nu cumva să se apropie cineva de ea! Odată una din surori s-a aplecat să-i aranjeze ceva. Vaska pufni în ceaşcă, se strânse

şi, cu o mişcare puternică, o zgârie pe sora mea pe mână.

Câinii erau mai precauţi decât noi. Se fereau întotdeauna de puiul de tigru atunci când mânca. Numai Mailik, cel care se jucase cu el încă din prima zi, se încumeta să-şi bage botul în farfuria lui, iar tigrul – ce e drept, cu oarecare mârâieli – îi dădea voie.

Nu numai în timp ce mânca, dar şi altfel, dacă îl băteai pe burtă sau îl atingeai pe coadă, Vaska se înfuria şi muşca pe oricine, la nimereală. Considera că burta şi coada lui sunt intangibile.

Odată cineva ne strigă din curte. Ne-am aplecat cu toţii afară pe geam. Vaska îşi puse şi el labele din faţă pe canatul ferestrei şi se uită afară. În înghesuiala aceea, Sonia îl călcă pe coadă. Vaska se întoarse supărat şi-şi înfipse colţii în piciorul ei. Sângele ţâşni în aceeaşi clipă. Sonia se sperie, dar Vaska, imediat ce Sonia îşi luă piciorul de pe coada lui cea preţioasă, uită de supărare şi chiar începu să-i lingă Soniei piciorul rănit, de parcă şi-ar fi cerut scuze.

Se spune că tigrii devin fioroşi dacă simt miros de sânge, dar nu-i adevărat. Era de-ajuns să-l fi văzut pe Vaska al nostru. Nu numai că nici prin gând nu-i trecu să se facă fioros, dar începu să lingă rana pentru că înţelesese că nu e un gest prietenesc să-ţi înfigi colţii în picioarele altuia.

Odată, trecând prin cerdac, Vaska văzu o mătură. Se întinse spre ea şi haţ! o luă în dinţi. Dădu fuga în grădină, scuturând şi rupând mătura. Şi când se întoarse, îi mai

rămăseseră în dinţi numai câteva nuieluşe jalnice.

Am râs de el, apoi am uitat de întâmplarea aceasta. Dar mai târziu, peste vreo două zile, Vaska strică încă o măturăşi tot aşa mereu. Ne-am convins că era un fel de obicei la el. Nu putea nicicum să treacă indiferent pe lângă o măturăcum o zărea, imediat o lua în dinţi şi-o rupea. Aveam chiar impresia că, în timp ce făcea asta, chipul lui lua o înfăţişare fioroasă, de parcă s-ar fi răzbunat pentru ceva.

În cele din urmă am aflat ce era.

Când îl aduseseră pe Vaska din stepă, tata se oprise cu el să se odihnească la unul dintre prietenii lui vânători. Vânătorul avea o nevastă foarte afurisită care-l lovea mereu cu măturape Vaska pentru că lăsa urme de murdărie pe preşurile ei. În felul acesta a luat naştere la Vaska ura faţă de toate măturile din lume.

Tot de aici se trăgea şi amintirea lui despre alte două lucruri foarte interesante: fusta şi cizmele. Când stăpâna furioasă (persoana îmbrăcată în fustă) alerga după el cu măturaîn mână, Vaska îşi găsea salvarea la oamenii din cealaltă categorie, cu cizme, adică tata şi stăpânul casei. Aceştia îl apărau şi de aceea Vaska a nutrit întotdeauna un sentiment de dragoste deosebită fţă de cizme. În schimb suporta foarte greu fustele.

Mama îi dădea lui Vaska de mâncare şi avea multă grijă de el. El reuşea s-o deosebească foarte clar de toate celelalte femei. Însă nu putea să sufere fustele, nici chiar pe-ale ei, astfel 140

Încât aproape toate îşi aflau sfârşitul în ghearele şi colţii puiului de tigru.

Vaska ştia să deosebească foarte bine mirosurile. De exemplu, nu-i plăceau parfumurile şi nici mirosul florilor. Dacă se întâmpla să miroasă vreo floare din grădină, Vaska se strâmba şi strănuta multă vreme. În schimb, mirosul de salam îl recunoştea de departe şi îl considera, probabil, drept unul dintre cele mai fermecătoare din lume.

Imediat ce-l simţea, tigrul se apropia emoţionat şi

începea să ţipe. Cu alte cuvinte, striga ca un pofticios lacom şi capricios ce era: „Unde e salamul? Vreau salam! Daţi-mi salamul meu!”

Odată, într-o seară, mâncam nişte salam. Tigrul, care tocmai îşi primise porţia, era în camera de alături. Se strecură în sufragerie şi se urcă pe masă.

— A, nu, asta nu, spuse tata. Ai mâncat, du-te la culcare. Cu aceste cuvinte, îl răsturnă pe Vaska pe divan şi aşează salamul în dulap, mai sus.

Dar Vaska nu se linişti. Îşi puse labele din faţă pe masă, se convinse că salamul nu mai e acolo şi începu să alerge ca nebun prin cameră, ridicând botul. În cele din urmă descoperi de unde venea mirosul. Se urcă pe geamul deschis, întinse din nou nasul şi se apropie de dulap încercând să sară pe el şi pufnind foarte supărat.

— Ia să vedem, oare – o să reuşească să ia salamul sau o să renunţe?

Vaska se foia în jurul dulapului, zgâria şi muşca colţul. De fiecare dată când începea să sară, cădea înapoi ca un sac cu tărâţe. În cele din urmă, supărându-se, se urcă din nou pe masă şi încercă să sară de pe masă pe dulap. Atunci ne-am speriat c-o să cadă şi-o să se lovească zdravăn.

— Asta e, mai bine să-i dăm salam, am hotărât noi toţi.

Tata tăie o bucată de salam şi strigă:

— Prinde-o, Vaska!

Vaska, în picioare pe masă, deschise larg botul. Bucata de salam căzu direct în fundul gurii şi fu înghiţită în aceeaşi clipă. Vaska făcu ochii mari la noi. Ce mai e şi păcăleala asta? Unde s-a dus salamul?

Îmi amintesc de o duminică plicticoasă. Din zori plouase întruna şi bătuse un vânt rece. Ziua era întunecoasă, de parcă era seară. Ne foiam prin casă şi ne plictiseam.

— Hai să facem focu-n sobă şi să coacem porumb pe cărbuni, propuse Sonia.

Ne-am înviorat cu toţii şi-am început să umblăm de colo-colo. Alergam care după lemne, care să facă surcele, iar eu cu sora mea ne-am dus în cerdac unde ţineam porumbul pus la uscat.

Am adus lemne şi-am început să facem focul. Soba era în dreptul divanului pe care stătea Vaska.

Urmărise cu atenţie cum a izbucnit flacăra chibritului, cum s-au aprins surcelele şi au început apoi să trosnească lemnele. Vaska ciuli urechile şi, uimit, se aşează în patru labe pe divan. „Vai, ce lucru nemaipomenit de interesant!” părea să spună.

În toiul discuţiei, n-am observat că se dăduse jos de pe divan.

Şi dintr-odată s-a auzit un ţipăt: Uuu!

Ne uităm şi ce să vezi: Vaska îşi băgase capul în sobă şi, de frică, începuse să sufle în foc! De la suflatul lui, focul s-a înteţit brusc, iar Vaska, sărmanul de el, încremenise pe loc. Bine că tata nu s-a pierdut cu firea! S-a repezit şi l-a tras înapoi pe Vaska de coadă.

Vaska îşi arsese mustăţile şi sprâncenele, boticul îi era plin de cenuşă. Se înghesuise într-un colţ al divanului şi privea la noi atât de pierdut şi amărât încât aveam impresia că e gata să izbucnească în plâns.

Iată cum se terminase explorarea sobei!

— Copii, copii! ne strigă Iulia râzând. Veniţi repede încoa’!

Am ieşit în fugă pe cerdac.

— Ce s-a întâmplat?

Iulia îşi acoperi gura cu palma şi ameninţă cu degetul:

— Linişte! Ia uitaţi-vă! Vaska al nostru are grijă de copii!

Pe treapta de sus a scării care ducea în grădină stătea un băieţel de patru ani, pe nume Pavlik. Suspina, bombănea necăjit şi-l împingea pe tigru cu mâna. Dar Vaska nu dădea nicio atenţie acestui lucru. Se aşezase pe labele de dinapoi, le pusese pe cele din faţă pe umerii lui

Pavlik şi aşa, sprijinindu-se de el, îl „pieptăna” grijuliu. Era foarte încântat de munca sa, mârâia tot timpul drăgăstos deasupra capului lui Pavlik: „Hm… hm… hm!”

Îl lingea de la ceafă spre frunte. Părul copilului era tot ud de salivă şi se ridicase măciucă în sus. Iar Vaska îşi închipuia, probabil, că e foarte frumos şi-i străluceau ochii de mulţumire.

— Trebuie să-l gonim» imediat. Nu vedeţi că Pavlik e necăjit?

— Ia te uită ce mai frizer s-a făcut: s-a apucat să-i pieptene pe alţii, capul lui nu-i mai ajunge.

— N-are decât să se lingă pe burtă şi pe labe. Ca să nu mai vorbim că nici nu-l linge ca lumea, ci în răspăr!

Sonia alergă şi aduse o bucată de salam pe care i-o dădu lui Vaska s-o miroasă şi-o aruncă în celălalt capăt al cerdacului.

Vaska se repezi după salam, iar noi făcurăm cerc în jurul lui Pavlik.

Iulia turna apă cu cana, eu îi frecam părul năclăit de salivă, iar Nataşa ţinea în mână o prăjitură cu dulceaţă ca să-l răsplătească pentru toate cele îndurate. Apoi îi dădurăm prăjitura, iar el o mâncă şi ni se plânse de Vaska:

— Eu mă jucam şi el s-a apropiat târâş de mine. Apoi mi-a pus labele uite aici, pe spinare – şi arătă spre umeri – şi-a început să mă caute în cap. Apoi m-a scuipat în păr. Eu l-am împins: „Pleacă, Vaska, nu trebuie, nu vreau!” Dar el râdea de miii-ii-ne!

Şi Pavlik începu să smiorcăie din nou, amintindu-şi de „pieptănatul” lui Vaska. Am încercat să-l liniştim cu toatele, dar era atât de caraghios, mic, necăjit, cu părul ciufulit, cu feţişoara boţită de supărare şi mânjită toată de dulceaţă, că nu ne-am putut abţine şi-am izbucnit în râs.

Pavlik, văzând că noi râdem, se opri din plâns şi începu şi el să râdă. Mai târziu, peste câteva luni, lui Pavlik începură chiar să-i placă „pieptănaturile” lui Vaska. Şi nu rareori puteam vedea acelaşi tablou; numai că de astă dată Pavlik nu mai plângea, ci fredona vesel sau stătea de vorbă

cu Vaska, amândoi cu chipurile strălucind de mulţumire.

Vaska încercă apoi să ne pieptene şi pe noi, pe fete, dar nu ieşi nimic din treaba asta: aveam părul lung, împletit întotdeauna în codiţe şi legat cu funde. Şi-apoi, refuzam categoric să ne lăsăm pieptănate de el.

În afară de Pavlik mai era încă o persoană care îi dădea voie lui Vaska să-l pieptene – tata. Adesea, dimineţile, el şi tigrul plecau împreună în grădină, se jucau şi se luptau acolo. Vaska se prindea cu labele de cizma tatii şi se lăsa târât de el. După aceea tata se aşeza pe o bancă, iar Vaska, stând pe labele de dinapoi în spatele lui, îi punea labele din faţă pe umeri şi-i lingea părul…

Vaska nu-l slăbea o clipă pe tata, ba uneori ajungea să-l sâcâie. Dacă se ducea tata în grădină să citească, Vaska îl observa imediat şi se furişa după el.

Abia apuca tata să se aşeze pe băncuţa scundă că Vaska şi făcea o săritură de toată frumuseţea, îi smulgea cartea din mâini, o lua în dinţi şi fugea cu ea în casă.

Ce sărituri formidabile făcea prin curte! însă Vaska nu făcea numai şotii, uneori mai făcea şi câte ceva folositor. Aşa s-a întâmplat într-o zi.

La tata venise un vânzător ambulant şi-l tot bătea la cap să-i vândă fel de fel de lucruri: un pat de campanie, un scăunel pentru scos cizmele, un fel de sac special pentru călătoriile în munţi şi alte lucruri de felul acesta.

Tata se grăbea să termine o lucrare urgentă şi nu ştia cum să se descotorosească mai repede de vânzătorul acesta pisălog. În clipa aceea, Vaska intră cu salturi mari în biroul tatii, îl căutase prin toată casa şi, în cele din urmă, îl găsise.

Vânzătorul, văzându-l pe Vaska, păli şi întrebă cu glas tremurând:

— Da’ ăsta ce mai e?

— Asta e pisica noastră, un tigru, răspunse tata calm.

— Atunci eu… La revedere…

În aceeaşi clipă negustorul îşi strânse „comorile” şi dispăru. În graba lui, îşi uită şi galoşii, iar tata, râzând, îi

spuse lui Vaska:

— Bravo! Ce dibaci m-ai salvat!

Vaska tânji grozav când tata a trebuit să plece, odată, pentru o săptămână, în pădure. Cutreiera toate încăperile, intra în bucătărie, mirosea totul şi asculta mereu cu atenţie.

A şaptea zi, spre seară, când Vaska era legat sub masă, la locul lui, pentru noapte, în curte s-au auzit voci: se întorsese tata. Vaska se năpusti să-l întâmpine. Lanţul se întinse, masa se răsturnă şi totul se izbi cu putere şi zgomot de uşă. Tata se grăbi să ajungă la Vaska. Ce s-a mai bucurat Vaska! îi cuprindea cizmele cu labele, îl lingea şi mârâia fericit, de parc-ar fi râs cu-adevărat.

Nu mai ştiu cine ne-a adus cartea „Coliba unchiului Tom”. Timp de câteva zile am lăsat deoparte toate jucăriile. Ne duceam în grădină şi citeam acolo cu voce tare. Citeam cu rândul – sora mai mare, Sonia, şi cu mine.

Iar surorile mai mici şi copiii vecinilor se aşezau în cerc pe iarbă şi ascultau cu gurile căscate şi respiraţia tăiată. Am ajuns la pasajul cel mai trist, la momentul în care unchiul Tom moare, nemaiapucând eliberarea. Atât cea care citea, cât şi cei care ascultau izbucniră în lacrimi.

Lângă umărul Iuliei, din spate, apăru capul cuiva care suspina din greu. Dintr-odată Na148

taşa, care stătea în faţa Iuliei cu chipul scăldat în lacrimi, izbucneşte în râs!

Am încremenit. Să fi înnebunit oare Nataşa de durere?

Dar ea-i dădea mai departe cu râsul şi-mi făcea semn cu mâna să mă uit la Iulia.

Când ne-am uitat, l-am văzut pe Vaska care îşi pusese capul pe umărul Iuliei, suspina şi chiar închisese ochii, de parcă i-ar fi fost şi lui milă de unchiul Tom. Cititul nostru se duse de râpă. Ne tăvăleam prin iarbă de râs!

Trecuse mai mult de-o lună de când Vaska devenise membru al familiei noastre. Crescuse binişor, căpătase multă putere şi încredere în sine. Mişcările lui erau tot

copilăreşti şi stângace, dar câteodată, mai ales atunci când se furişa, deveneau neobişnuit de rapide şi agile.

Blana îi strălucea şi făcea ape ca o catifea. Era roşcat-aurie cu dungi negre, lucioase. Dungile ajungeau până la burtă, iar burta era de un cenuşiu deschis, fără dungi.

Vaska avea blana lucioasă şi era bine hrănit. Îţi făcea plăcere să te uiţi la el. Se spăla cât era ziulica de lungă şi-şi lingea labele şi burta. În asemenea momente semăna tare mult cu o pisică.

Nu făcea niciodată murdărie în casă. De fapt, s-a întâmplat o dată, dar a fost din vina noastră, pentru că nu l-am scos afară la timp. Iar când ne-am dat seama, în cele din urmă, Vaska, nemulţumit şi fâstâcit, se strâmba şi fornăia.

L-am dezlegat şi-a alergat glonţ în grădină.

În ziua aceea i s-a făcut baie cu deosebită grijă.

Când făcea baie, era un întreg ritual.

Săpaserăm în grădină o groapă rotundă, adâncă şi lată cam de un metru. Un pârâiaş o umpluse până aproape de gură. Mama venea cu un săpun şi cu o perie. Tata aducea o găleată sau o cană mai mare, după care apărea Vaska cu o întreagă suită de copii în urma lui.

Îi plăcea tare mult să facă baie şi în privinţa asta nu semăna câtuşi de puţin cu pisicile.

Îi turnau apă din cană şi-l dădeau cu săpun. Apoi el intra în groapă, se aşeza pe picioarele dindărăt, pe cele din faţă le întindea spre tata şi spălatul începea. Îl frecau cu peria şi cu mâinile, îl limpezeau cu apă, iar el stătea triumfător în mijlocul gropii şi pufăia de plăcere. Când se termina cu spălatul, se ducea pe iarbă, se scutura şi alerga la soare.

Ce de griji şi necazuri aveam cu el! în schimb, însă, ce frumos era!

Vaska nu se temea deloc de oameni. Dimpotrivă, se străduia în fel şi chip să le atragă atenţia.

Dacă se-ntâmpla că ai casei să fie cu toţii ocupaţi şi

să nu dea atenţie puiului de tigru, dacă nimeni nu-l mângâia şi nu-l răsfăţa, Vaska se supăra.

Uneori îi puneam răbdarea la încercare intenţionat.

Ne aşezam, de exemplu, pe jos în cerc şi stăteam de vorbă. Vaska se apropia şi el să asculte. Aştepta ca noi, ca de obicei, să-i spunem: „A-a, Vaska, a venit Vaska!” şi să-l mângâiem.

Dar noi ne prefăceam că nu-l observăm deloc. Asculta ce-asculta, apoi începea să neatingă cu laba, trăgând de un capăt de cordon de la vreun şorţuleţ sau de fundiţele din codiţe. Iar noi ne prefăceam că discutăm şi mai înfocat, dar numai între noi, ca şi cum el nici n-ar fi existat pe lumea asta. Atunci se aşeza şi el în rând cu noi, asculta ce spuneam, ne privea cu ochii lui mari şi din când în când făcea: „Uhu! Uhu!”

Asta însemna că nu mai suportă nicicum să fie lăsat tot singur.

Noi râdeam şi vorbeam despre el, dar, intenţionat, nu-l priveam deloc.

— Ia te uită ce se mai bosumflă! Uitaţi-vă, dar nu-i spuneţi pe nume, pentru c-o să-nţeleagă imediat că-i vorba despre el şi n-o să se mai plictisească.

Aşa îl necăjeam ore întregi.

Încerca să se vâre şi el în vorbă, se juca în fel şi chip. Când vedea că nu mai are nicio nădejde, căsca deschizând botul larg. Şi avea un bot minunat, roşu, cu un fel de franjuri pe margine, şi dinţii erau la fel de frumoşi: mari, albi şi puternici.

Uitam imediat de înţelegerea noastră, ne uitam la gura lui şi ne minunam de dinţii lui. Vaska intra de îndată în cercul nostru. Încercam să-i deschidem botul cu mâna, iar el întorcea capul şi se bucura: reuşise totuşi să ne facă să-i dăm atenţie.

Oamenii veneau din toate părţile să se uite la tigrul nostru: din oraş, din aşezările învecinate, ba chiar şi din munţi. Sunau la poartă, noi alergam şi dădeam deoparte parul care ţinea poarta.

— Am auzit c-aveţi un tigru domesticit. Putem să-l vedem? Dacă e nevoie, plătim!

La început am fi vrut tare mult să primim bani. În felul ăsta am strâns odată două ruble. Dar tata s-a supărat şi nu ne-a dat voie să luăm bani. Ne-a spus să-i lăsăm să-l privească numai 152

de departe, să nu-l mângâie şi, fără încuviinţarea lui, să nu-i dea nimic de mâncare.

Ne făcea plăcere faptul că oamenii mari ne cereau nouă voie.

— Câţi sunteţi? Sunteţi mulţi?... Staţi aici, lângă poartă. O să-l chemăm imediat. Numai s-aveţi grijă să nu-l mângâiaţi, îl priviţi numai şi să nu-i daţi nimic când vine.

— Bine, o să facem cum porunciţi.

Se aşezau aşa cum le arătam noi şi erau cu toţii foarte interesaţi.

După aceea mergeam în grădină, îl chemam pe Vaska şi el ieşea plin de importanţă în întâmpinarea vizitatorilor.

În primul moment, toţi se fereau, iar el se mira şi se uita la noi.

Noi îi linişteam:

— Ei, de ce vă temeţi? Că doar e îmblânzit.

— Nici măcar nu înţelege de ce v-aţi speriat. Vedeţi?

Ti băgăm mâinile în gură, îl mângâiam pe cap, după urechi şi sub bărbie. Îi ridicam laba grea şi le arătam privitorilor pernuţele.

— Ia priviţi, toate ghearele îi sunt strânse, şi n-aveţi de ce să vă temeţi.

Nu se mai săturau privind la Vaska. După aceea le plăcea atât de mult încât voiau cu tot dinadinsul să-l mângâie.

— Nu, spuneam noi, nu-i voie să-l mângâiaţi, altfel, o s-o-ncasăm noi pentru asta.

— Nu, n-o să păţiţi nimic.

— Ba da, cu siguranţă.

Dar insistau atât de mult, până când noi adăugam intenţionat:

— Şi-apoi, cine ştie ce se mai poate întâmpla! E totuşi un tigru… Dacă muşcă pe cineva, ce ne facem?

După asta nu ne mai rugau.

Odată Vaska se plimba prin curte când, deodată, zări o crăpătură în gard. Se băgă printre scânduri şi, dincolo de gard, ce să vadă: o stradă pe care aleargă câini, trec căruţe, copiii se joacă de-a prinselea şi lângă gard câţiva oameni joacă de zor cărţi.

Vaska examină toate astea cu privirea, îşi trase capul înapoi şi, de emoţie, făcu: „Uff!”

După aceea băgă din nou capul. Însă, aşa cum vă spuneam, nu suporta ca oamenii să nu-i dea atenţie. De aceea tot privind, ieşi cu totul afară.

Cei care jucau cărţi se întoarseră şi ziseră:

— Vai, ce arătare!

Iar Vaska le răspunse:

— Uhu!

Se ridicară de jos. Unul dintre ei îi spuse celuilalt:

— Haide, frate Vaska, să mergem, ca să n-aibă de suferit pantalonii noştri. Se vede că-i tigrul pădurarului. Ştii, animalul ăla periculos, vărgat.

Spusese „Haide, Vaska!” şi puiul de tigru înţelesese că e vorba de el, aşa că se apropie. Oamenii se speriară şi-o luară la fugă, iar o femeie chiar scoase un ţipăt de spaimă. Puiul de tigru rămase descumpănit. Se aşeză drept în mijlocul drumului, în praf, şi începu să se scarpine după ureche.

Între timp se apropie şi tata de gard. Când se uită, ce să vadă! Vaska stătea în praf şi se scărpina gânditor după ureche, iar vecinii stăteau adunaţi mai departe, se uitau la el şi râdeau.

Tata sări peste gard vrând să-l ia imediat pe Vaska. Dar vecinii începură cu gura:

— Mai lasă-l puţin, nu-l lua aşa repede! Uite ce nostim e! E ca o pisică!

Tata le povesti despre tigri, apoi îl puse pe Vaska să se lupte şi să se rostogolească. îl lovea în glumă peste bot,

iar Vaska dădea cu laba şi încerca să-l doboare pe tata.

Când tata luă tigrul şi-l aduse acasă, întreaga mulţime îi conduse strigând în urma lor:

— Vaska, Vaska! Mulţumim c-ai venit şi la noi!

Aveam multe găini şi Vaska le privea cu mult interes.

Odată ieşi la plimbare. Curtea era plină de băltoace, pentru că tocmai plouase. Vaska mergea cu grijă, ocolea, băltoacele şi-şi scutura labele, ca un motan.

Dintr-odată zări la soare o cloşcă cu puişori ca nişte ghemuleţe de vată. Vaska îşi lipi urechile de ceafă – ca întotdeauna când se furişa – şi se făcu una cu pământul, ca să sară la pui.

Cloşca simţi primejdia, începu să se agite, îşi adună copiii, îşi înfoie cât putu ea mai ameninţător penele şi, tremurând toată de spaimă în faţa lui Vaska, se aruncă furioasă spre el. Dădea din aripi, sărea peste el şi se căznea să-i scoată ochii.

Vaska se sperie, dădu din cap şi-o luă la goană. Nu mai vedea nici pe unde calcă, cădea direct în băltoace. Stropii zburau în toate părţile. Iar cloşca, după el. îl ataca tot mai înverşunat şi-l ciupea de spate. Abia când Vaska, cu mişcări desperate, sări în cerdac, se întoarse şi ea, bătu din aripi şi se duse mândră la puii ei.

Cea de-a doua ciocnire dintre Vaska şi găini se petrecu în ajunul unei sărbători. Toate animalele erau flămânde în ziua aceea, pentru că, încă de dimineaţă, ai casei erau ocupaţi cu pregătirea mâncărurilor şi, în zăpăceala aceea, uitaseră să le dea de mâncare.

Câinii erau flămânzi, la fel de înfometat era şi Vaska.

La un moment dat Sonia alergă la bucătărie:

— Mamă, vai ce-au făcut câinii!

— Ce s-a întâmplat?

Am văzut că-şi luaseră singuri de mâncare: mâncaseră şunca pregătită pentru sărbătoare. Intraseră în gheţărie şi-o scoseseră de-acolo.

Atunci ne-am amintit că nici Vaska nu mâncase nimic şi ne-am hotărât să-i dăm de mâncare. Dar era prea târziu.

Vaska, flămând şi răutăcios, stătea în mijlocul curţii la soare şi se încrunta la găinile din jur. Încă nu îndrăznea să le atingă pentru că nu uitase, probabil, cum îl ciugulise cloşca.

În acel moment, trecu pe lângă el un nefericit de cocoş schilod care avusese picioarele degerate.

Vaska făcu o săritură şi cocoşul rămase atârnat în dinţii lui încleştaţi. Noi am văzut scena din cerdac şi-am ţipat cu toatele.

Din casă ieşi în fugă tata. Luă primul vreasc care-i căzu în mână, îl arse pe Vaska şi strigă supărat:

— Dă-i drumul imediat! Că de nu, te…

Vaska răcni sălbatic, refuzând să dea drumul victimei. Ochii îi ardeau, era înfricoşător. Tata înţelese că, dacă dădea înapoi în faţa lui de astă dată, nu se mai putea înţelege cu el după aceea. îl lovi o dată şi încă o dată. Vaska răcnea sălbatic şi ţopăia, dar nu lăsa cocoşul din colţi. Atunci tata îl apucă de labele de dinapoi, îl ridică în aer cu cocoş cu tot şi-l izbi cu capul de gard.

E drept, pedeapsa era foarte aspră, însă răsculatul se potoli imediat. Dădu drumul cocoşului, care se sufoca, şi se aşeză, buimăcit şi parcă dintr-odată înmuiat.

Mama îi dădu repede de mâncare după care Vaska, supărat, se duse în grădină.

Multă vreme n-a putut să-i ierte tatii treaba asta. Nu se mai apropia de el, nu se mai freca de picioarele lui şi, în general, „nu mai vorbea cu el”.

Cât despre găini, nu le-a mai atins niciodată. E drept,

se mai întâmpla să sară asupra lor pe neaşteptate din câte o tufă, dar o făcea numai în joacă: dinţii lui nu luau parte la joaca asta. Jocul se termina în clipa când găinile înspăimântate se împrăştiau care încotro cotcodăcind, iar Vaska, speriat de propria lui şotie, se retrăgea deoparte.

Noi, cele patru surori, veniserăm pe lume în aşa fel încât cele patru zile ale noastre erau una după alta.

De ziua de naştere de obicei se făceau plăcinte, invitam musafiri şi toată seara era gălăgie. Bineînţeles era nevoie şi de un cadou. Dacă e să faci un singur cadou, încă nu-i nimic. Dar de patru ori la rând să faci plăcinte, să inviţi patru seri la rând musafiri, asta era cam mult. Mama era întotdeauna obosită şi nervoasă.

Atunci, ce ne-am gândit noi: să unim toate cele patru zile de naştere într-una singură, dar aceasta să fie aşa cum se cuvine: şi cu plăcinte, şi cu musafiri, mă rog, aşa cum scrie la carte.

În ajunul acestei zile festive îi ajutam întotdeauna mamei. Măturam prin curte şi luam asupra noastră răspunderea pentru mâncarea preferată: plăcinta dulce. Eram atât de emoţionate din pricina ei încât tot timpul gustam din amestec până când mama spunea:

— Ai, ajunge cât m-aţi ajutat. De-acum înainte mă descurc eu cumva şi singură.

Şi ne trimitea la culcare.

Mai târziu, după ce adormeam cu toatele, intra încetişor în cameră şi ne punea sub pernă fiecăreia dintre noi câte un dar. După aceea se culca şi ea.

Dimineaţa, de cum deschideam ochii, prima noastră grijă era să ne uităm sub pernă. Şi fiecare dintre noi primea exact ceea ce îşi dorise cel mai mult. Sonia, o carte groasă despre animale a lui Brehm, eu, un teatru de păpuşi, Iulia, o cutie cu culori pentru desen, iar Nataşa, jocul „De-a târgul de vite”.

Am întins imediat jucăriile, am început să ne uităm la ele şi să ne minunăm. Mama se bucura şi ea de bucuria noastră. Veni pentru 160

O clipă ca să ne cheme la masă şi rămase cu noi. De mâncare uitaserăm cu toţii.

Între timp a venit un musafir. Uşa dinspre terasă era deschisă şi nimeni n-a auzit când a intrat în sufragerie. Era un coleg de-al tatii. Se apropie de masa pusă şi citi pe plăcinta noastră: „La mulţi ani, copii!”

„A, deci aşa stau lucrurile! Astăzi au o sărbătoare!” îşi spuse el şi începu să se plimbe prin cameră, fredonând.

Musafirul era un om mic de statură, nu mai înalt decât un băiat de zece ani, în schimb îşi dădea mare importanţă, nu-i ajungeai cu prăjina la nas. Când dădea mâna cu copiii, le întindea numai două degete şi-şi ridica ochelarii. Nu-l iubeam şi râdeam de el pe ascuns. Plimbându-se prin cameră, la un moment dat scoase din buzunar o batistă şi începu să-şi şteargă mustaţa. Batista răspândea un miros puternic de parfum. Deodată, foarte aproape de el, cineva pufni scârbit:

— Pff!

Musafirul se uită în jur: „Ce să fie asta?” Era Vaska. Trăsese pe nări parfum şi strănutase din cauza lui. După aceea se aşează pe divanul pe care dormea de obicei şi adulmecă încă o dată: „Vai, ce porcărie!” Botul i se strâmbase, limba-i ieşise din gură şi pielea în jurul năsucului i se încreţise. Sărmanul musafir îşi pierdu capul de tot. Orice s-ar spune, nu-i de glumă: la mai puţin de doi paşi de tine stă un animal, care nu e nici pasăre, nici măcar câine, ci un tigru adevărat, care te priveşte şi se strâmbă la tine!

Vaska strănută din nou şi dădu din cap. Un animal sălbatic nu înţelege niciodată de ce trebuie oamenii să miroasă atât de puternic. Animalele, dimpotrivă, se străduiesc să miroasă cât mai puţin, ca să nu le simtă duşmanii.

Musafirul, înfrigurat, nu ştia ce să născocească ca să se înţeleagă cu el cu binişorul. Se uita cu jind la uşă, dar nu îndrăznea să mişte nici măcar un deget.

Iar Vaska între timp începea să priceapă că, probabil,

„băieţelul” acesta vrea să se joace cu el. Coborî de pe divan, se apropie de el şi mârâi ca şi când ar fi vrut să spună: „Foarte bine. Atunci înseamnă că ne jucăm, nu-i aşa?” Musafirul tresări. Vaska se încordă. Începeau să-l roadă şi pe el îndoielile. Omuleţul acesta se purta foarte ciudat, mirosea puternic, tresărea, nu stătea de vorbă cu el ca toţi ceilalţi, ciudat comportament!…

Tigrul îşi trase înapoi o labă, apoi pe cealaltă. Se duse spre uşă şi se opri în prag.

— Pişi, pişi, draga mea! se bâlbâi musafirul. Pleacă, dragă, pleacă!

Şi scuturâ batista spre el. Vaska strănută din nou puternic. Musafirul se ascunse în spatele mesei.

Ei, în sfârşit, „băieţelul” încetase să se mai zburlească şi se hotărâse să se joace cu el. Puiul de tigru sări vesel în urma lui. Musafirul se căţără pe divan. Vaska, după el. Musafirul sări de pe divan pe masă şi se aşeză pe plăcinta noastră, printre farfurii. Pentru o clipă, Vaska îl pierdu din ochi.

Ia te uită! Ce frumos începuseră să se joace şi, dintr-odată, „băieţelul” dispăruse undeva.

Vaska se ridică pe picioarele din spate, le puse pe cele din faţă pe marginea mesei şi-l văzu. A, iată unde era! Stă pe masă şi-l aşteaptă pe Vaska.

De bucurie, puiul de tigru începu să facă nişte salturi atât de năstruşnice încât sărmanului om i se făcu părul măciucă de frică. Îşi pierdu tot aerul important şi, desperat, ca un om care se îneacă, începu să strige:

— Ajutooor! Ajutooor! Salvaţi-mă!

Din când în când, Vaska se oprea, se ridica iar şi se uita la masă. Musafirul, văzând botul tigrului atât de aproape şi ochii care îi ardeau în cap, îşi făcea vânt cu batista parfumată şi gemea:

— Salvaţi-mă!… Ajutooor!

Ne-am speriat cumplit când am auzit gemetele şi-am alergat în ajutorul lui. Ne-am năpustit grămadă în sufragerie şi-am rămas încremenite. Pe masa festivă, chiar

pe prăjitura noastră preferată, şedea musafirul, verde la faţă de frică. Îngrozit, îşi rotea privirile spre podea, ca şi când de acolo se aştepta să fie atacat de monstrul dezlănţuit. Iar acolo şedea Vaska, zbârlindu-şi voios mustăţile.

Am izbucnit în râs. Musafirul se căzni şi el să zâmbească, dar tot nu-i venea să coboare de pe masă şi privea temător spre Vaska.

Atunci a intrat tata. Ti dădu jos pe musafir de pe masă, îi aranjă costumul şi începu să se scuze pentru comportarea lui Vaska. îl lovi chiar supărat pe puiul de tigru cu piciorul şi nouă ne porunci foarte sever:

— Terminaţi odată! Nu-i nimic de râs! Luaţi imediat fiara asta de-aici!

Noi am luat „fiara" de labele din faţă, am dus-o în grădină şi-am râs mai departe în voie.

Toată primăvara, vara şi toamna l-am îngrijit şi l-am răsfăţat pe Vaska. Şi când au început să cadă frunzele din copaci şi grădina a 164

rămas pustie, am observat că Vaska se făcuse mare. Începea să înlocuiască treptat jocurile copilăreşti cu alte preocupări: pânda, lupta, săriturile.

Instinctele lui de tigru adevărat se făceau simţite şi mai înainte: îi plăcea foarte mult să se furişeze târându-se, să fugărească diverse păsări şi alte animale. Cu vârsta, aceste instincte au devenit din ce în ce mai clare şi mai puternice.

După atacul nereuşit asupra cloştii şi mai ales după ce o încasase din cauza cocoşului, Vaska nu s-a mai atins niciodată de găini. Dar se vede treaba că-i plăcuse foarte mult senzaţia lăsată în gură de penele de găină şi trupul cocoşului.

Aşa încât a născocit un joc nou.

Când nu era nimeni în camera noastră, a copiilor, se strecura aici şi se juca. Îi plăcea în mod deosebit să tragă pernele jos din pat, să le muşte de-un colţ şi-apoi să le dea cu laba: penele şi fulgii zburau în toate părţile şi-atunci

putea să strângă perna în dinţi cu toată puterea şi să urle. Avea impresia că într-adevăr vânează păsări sălbatice.

Noi ne adunam repede la strigătul lui Vaska şi-l prindeam asupra faptului: perna pe jos, Vaska pe ea, botul fioros plin tot de pene.

— Ai mâncărici, nu-i aşa? îl dojeneam noi, încercând să salvăm din calea lui diverse obiecte. Nu poate să stea deloc liniştit. Trebuie să ia totul în colţ şi să sfâşie!

Astfel încât am fost nevoiţi să căutăm o ieşire.

I-am făcut cadou lui Vaska o jucărie: un pâslar vechi. Trăgeam pâslarul cu o sfoară şi tigrul îl prindea aşa cum face pisica cu şoarecele. Când terminamcu joaca, îi lăsam pâslarul, şi astfel îi astupam gura. Având pâslarul în dinţi, Vaska nu mai strica alte lucruri. Cu pâslarul în bot se îndrepta plin de importanţă spre gard. Îi plăcea foarte mult să se uite la cai şi ziua, când dădeam drumul calului într-un loc anume împrejmuit din grădină, el se ascundea undeva, în tufişuri şi stătea ceasuri întregi lângă el.

Dar jocul nostru preferat cu el era următorul:

Ne puneam păpuşile în nişte cărucioare de jucărie şi mergeam prin tufele de liliac spre o poieniţă, unde „locuiau” aceste păpuşi.

Sonia, Iulia şi Nataşa trăgeau cărucioarele pe cărăruia îngustă. Eu călăream alături, pe un băţ. Era calul meu preferat şi-avea un nume grozav: Vifor.

Pe drum povesteam cum în „aceste locuri

oamenii paşnici sunt atacaţi adesea de animale sălbatice”.

Iar printre tufe licăreau ochii lui Vaska. Se furişa

după cărucioare ca o pisică, gata să sară în orice clipă.

Iată, poiana e aproape. Mai rămânea. de străbătut numai o potecă, cea mai primejdioasă, pentru că era plină de tufe. O cotitură, încă una. Cărucioarele dispăreau după colţ, unul, apoi altul...

Şi. În acest moment, ca o vijelie, se năpustea asupra caravanei un tigru. În strigătele desperate ale „locuitorilor paşnici", fura păpuşa din cărucior şi fugea cu ea în fundul grădinii. În astfel de momente nici grădina nu mai era grădină, ci junglă. Ne înarmam înfrigurate cu „carabine" (carabinele erau nişte beţe cu cartofi înfipţi în vârf) şi ne repezeam să salvăm „femeia" răpită. Se întâmpla adesea ca după luptă, când Vaska dădea înapoi sub ploaia de gloanţe-cartofi, sărmana „femeie" să rămână cu burta sfâşiată şi fără perucă. Peruca şi pălăria rămâneau în botul lui Vaska.

Vaska mai descoperise o distracţie: să sară în copaci. În faţa casei creştea un copac bătrân, rămuros. Am agăţat o bucată de pâslă în copac şi-l admiram pe Vaska cum se urca după ea. Atârna destul de sus, o dată şi jumătate cât un stat de om. Vaska se lipea de pământ, ochea şi-apoi se-arunca spre ea. O clipă şi Vaska, cu dinţii şi labele înfipte în bucata de pâslă, se legăna sus, deasupra pământului.

Câtă forţă şi elasticitate erau în corpul lui mlădios, de felină, când sărea aşa în crengi!

După ce se sătura de legănat, sărea înapoi pe pământ. Călcând fără zgomot, înconjura de câteva ori copacul şi-apoi îşi pironea iar privirea pe bucata de pâslă. Ochii i se aprindeau ca nişte tăciuni, mustăţile i se îndreptau înainte, iar coada lovea fără încetare în şoldurile netede.

Divanul devenise neîncăpător pentru el, când se întindea cât era de lung.

Noi ne jucam ca şi mai înainte, fără niciun fel de grijă cu prietenul nostru, dar cei mari se gândeau din ce în ce mai des că e timpul ca viaţa lui Vaska să se schimbe.

Odată, pe când era în vizită la primarul oraşului, o

femeie mai fricoasă începu să se vaiete şi să se plângă de Vaska al nostru:

— Ah, cum e posibil! în oraş, absolut liber, să se plimbe un tigru. Ah, mi-e teamă să mă şi gândesc! Că doar te poţi aştepta la orice de la el… De ce să riscăm? De ce să ne facem în mod inutil probleme?

După aceste discuţii, primarul l-a chemat pe tata şi i-a comunicat că nu mai are voie să-l ţină pe Vaska în libertate şi că trebuie să-l pună în cuşcă. Şi până va fi gata cuşca, să-l ţină legat în lanţ.

Trebuia să facem tot ce ni se ordonase.

La început Vaska nu s-a putut împăca deloc cu captivitatea şi plângea cu vocea lui tristă de bas.

Avea o mutrişoară atât de amărâtă încât, deşi aveam dispoziţie să nu-i dăm drumul, îl dezlegam câteodată (ferindu-ne de cei vârstnici care, la rândul lor, îl dezlegau şi ei ferindu-se de noi).

Şi-atunci, Vaska alerga ca mai înainte prin grădină, stătea pe divan, sărea în copac după bucata lui de pâslă şi se străduia să-şi dezmorţească în fel şi fel muşchii.

„Zilele treceau una după alta şi cuşca nu mai apărea. Ca să comandăm o cuşcă mare, solidă, nu aveam destui bani, iar să comandăm o cuşcă mică şi înghesuită nu avea sens: oricum i-am fi dat drumul lui Vaska din ea.

Tata se aştepta să aibă alte neplăceri din partea primarului şi mergea tot timpul îmbufnat şi supărat. Şi-atunci, ca la comandă, apăru un negustor:

— Vindeţi-l, vindeţi-mi-l mie… Am să-l hrănesc bine, am să-i fac o cuşcă imensă. O să se simtă minunat cu mine.

Tata şi mama s-au ţinut tari multă vreme: nu le venea deloc să se despartă de Vaska. Dar întreţinerea tigrului costa foarte scump, apoi mai era şi nemulţumirea vecinilor care începuseră să se plângă de Vaska. Diverse alte motive încă i-au făcut să înceapă să se gândească.

Şi parcă înadins, Vaska mai făcu o boacănă.

Într-o zi, pe la ora douăsprezece la amiază, tata auzi nişte ţipete îngrozitoare. Ieşi repede în curte. Pe lângă

cerdac se agita mama şi arăta cu mâna spre gard.

Acolo, lângă gard, era un ţap sălbatic micuţ-Ţipa exact ca un copil şi peste el, înfigându-i 170

ghearele în coaste şi rostogolindu-şi ochii, stătea ticălosul de Vaska. Când ne-am apropiat de el, a sărit de pe ţap şi-a luat-o la sănătoasa. Tot era bine că după întâmplarea memorabilă cu cocoşul Vaska se temea de tata. Şi cu toate astea, înainte să fugă, îşi înfipse dinţii în cizma lui.

După asta ni s-a interzis cu desăvârşire să-i mai dăm drumul lui Vaska din lanţ. Acuma stătea legat zile întregi.

Trecură încă zece zile şi Vaska făcu o nouă ispravă. Reuşi să se dezlege singur şi înhăţă un mânz. Ce-i drept, fu prins şi de astă dată, dar Vaska muşcă pe cineva destul de serios. Atunci cei mari au hotărât că trebuie să ne despărţim definitiv de el.

L-au chemat pe negustor (reprezentant al unei grădini zoologice) şi punându-l să-şi dea cuvântul că se va purta frumos cu Vaska şi că nu-l va duce la menajerie, s-au înţeles să-l vândă.

La început nu ne-a venit să credem că, în curând, ni-l vor lua pe Vaska. După aceea am făcut atâta gălăgie, încât părinţii ne-au alungat în grădină. Acolo, în grădină, a venit după noi şi negustorul cel şmecher. Începu să ne dea bomboane, ne invită la grădina lui zoologică şi ne spuse că iubeşte foarte mult animalele.

Pe lângă asta, ne mai rugă să-i povestim despre toate obiceiurile lui Vaska şi să-l învăţăm cum trebuie să se poarte cu puiul de tigru.

La început nici n-am vrut să stăm de vorbă cu el, dar pe urmă, încet-încet, am început să-l învăţăm cum trebuie să-i dea de mâncare, cum să-l spele şi cum să aibă grijă de Vaska. Şi tot timpul îl priveam cu neîncredere şi-l puneam să jure în fel şi chip c-o să-l iubească pe Vaska.

— Da, de altfel, are foarte multă nevoie de dragostea dumneavoastră, adăugam noi nepoliticoase şi plecam să ne plângem amarul în linişte.

Şi iată că veni şi ziua cea tristă.

Într-o seară de toamnă, când cârdurile de stăncuţe ţipau sub cerul gol, în curte a intrat scârţâind o căruţă. În căruţă era o cuşcă de fier.

Tata o lua peste picior pe mama, das şi lui îi tremurau mâinile când îl dezlegă pe Vaska. Vaska, lipindu-se speriat de picioarele lui, intră în cuşcă după el, suindu-se pe o scândură. Iar când tata ieşi şi Vaska rămase singur, tigrul începu să ţipe şi să se zbată. Apoi, scâncind jalnic, îşi vârî labele printre zăbrelele de fier şi le întinse spre tata. Toţi ai casei stăteau în jurul lui în tăcere, mişcaţi de desperarea lui Vaska.

Vestea că îl iau pe Vaska ajunse şi până la noi. Am aruncat toate jucăriile şi-am alergat în curte. Am oprit căruţa, care tocmai se pusese în mişcare, şi ne-am lipit obrajii de zăbrelele cuştii.

— Vaska, dragă Vaska! strigam noi cu glasul tremurând, iar Vaska în cuşcă scâncea şi repeta mereu:

— Ufff, ufff!

Mama avea ochii plini de lacrimi. Iar noi, cum se puse căruţa în mişcare, ne luarăm paltoanele şi pornirăm să-l petrecem pe Vaska spre noua lui locuinţă. Am rămas acolo până seara târziu şi-am ajutat la amenajarea cuştii mari pentru Vaska. După aceea i-am făcut un culcuş moale din fân, l-am mângâiat de rămas bun şi-am spus:

— Mâine dis-de-dimineaţă, cum s-o lumina de ziuă, venim din nou la tine, Vaska.

Am plecat. Puiul de tigru, rămas singur, pentru prima oară fără noi, scâncea şi se zbătea.

A doua zi de dimineaţă ne-am dus la Vaska. L-am trezit din somn pe paznic şi l-am rugat să ne dea drumul.

— N-am venit ca să vedem animalele dumneavoastră, spuneam noi pazniculuicare nu voia să ne lase înăuntru, am venit pur şi simplu la Vaska. Înţelegeţi? La tigrul nostru. E-al nostru, avem dreptul ăsta.

Am trecut cu forţa pe lângă paznic şi-am pornit atât de repede pe cărare încât el s-a mulţumit să dea din mină

în urma noastră.

Aveam senzaţia că în noaptea petrecută fără noi lui Vaska trebuie neapărat să i se fi întâmplat ceva. La capătul aleii se vedea cuşca. Puiul de tigru, vioi şi sănătos, privea fix în lungul cărării. Ne auzise când ne certam la poartă şi sărise în sus ca să ne iasă în întâmpinare.

Sonia alergă şi-ajunse prima la el, strigând:

— Ce mai faci, Vaska?

Vaska îşi strâmbă mustăţile într-un zâmbet şi răspunse:

— Ufff, ufff…

Întinse laba printre gratii şi noi i-o strânserăm toate pe rând.

Am spălat podeaua cuştii şi-am şters-o cu cârpe uscate, apoi am scuturat paiele şi-am spus să i se spele vasul de apă mai des, de câteva ori pe zi, pentru că Vaska e pretenţios şi n-o să vrea să bea dintr-un vas murdar. Am verificat cu foarte multă grijă tot ce i-au adus după aceea de mâncare. Am povestit apoi acasă cum se simte puiul de tigru şi, în prima zi liberă, tata şi mama veniră şi ei împreună cu noi.

Ce bucurie pe Vaska! Tata deschise imediat cuşca şi-l lăsă pe Vaska să alerge prin grădina uriaşă. Vaska sărea, se tăvălea prin iarbă şi. mai ales, se freca de picioarele tatii. Îi lingea mâinile, îl îmbrăţişa şi nu-şi lua ochii de la el. Parcă zâmbea tot timpul pe sub mustăţi, aşa de mult semăna scâncetul lui cu un râs scurt.

După ce ne-am săturat de joacă, a venit şi momentul să plecăm. Vaska intră liniştit şi încrezător în cuşcă în urma tatii. Tata se strecură repede afară şi uşa se închise cu zgomot. Vaska se împăcase chiar şi cu asta. Torcea mai departe, deşi fusese închis în cuşcă, şi se freca de gratii. Dar asta numai atâta timp cât ne-a văzut mergând pe cărarea care ducea spre ieşire. Când ne-a pierdut din ochi, Vaska s-a aruncat în pereţii cuştii şi-a strigat desperat în urma noastră, un strigăt atât de trist…

Noul stăpân al lui Vaska se străduia, în măsura

posibilităţilor, să-l înconjoare pe tigru cu aceeaşi atenţie de care era înconjurat la noi, dar nu iubea animalele şi le privea ca pe o sursă de venituri. În plus, se şi temea de Vaska.

Din fericire, kazahul Ismail, care locuise înainte la noi şi-l iubea şi-l răsfăţa foarte mult pe Vaska, se declară de acord să meargă la noul stăpân al lui Vaska special pentru ca să aibă grijă de tigru. Asta i-a uşurat foarte mult soarta lui Vaska.

Alături de Ismail, Vaska nu mai tânjea atâta după casă. În general, se simţea bine. îl hrăneau de parcă ar fi vrut să-l ducă la tăiere.

Treptat ne-am obişnuit cu toţii cu ideea că Vaska nu locuieşte acasă, ci cu câteva cartiere mai departe. Începuse şcoala şi acuma mergeam la Vaska numai duminica. De fiecare dată când îl vedeam pe Vaska, eram uimite de rapiditatea cu care creştea. Într-un răstimp de câteva luni devenise un tigru puternic, imens.

Odată, stăpânul lui Vaska veni alergând la tata. Era foarte emoţionat şi mult timp nu putu să lege două vorbe. Din exclamaţiile şi frânturile lui de frază tata înţelese că se întâmplase ceva cu Vaska. Îşi luă şapca şi se repezi în ajutorul lui Vaska.

Când se apropie de cuşca lui Vaska, văzu că era deschisă cu uşa în lături şi în cuşcă nu era nimeni. Între timp, se apropie de el Ismail şi-i spuse că Vaska e culcat în casă.

Stăpânul lui Vaska, auzind aceasta, alergă după veterinar, iar tata se duse la Vaska.

Stătea culcat, cât era de lung, pe podea şi respira greu. Nu avea zgardă. Tata se aplecă deasupra lui, îl mângâie şi îl strigă pe nume. Dar Vaska nu-i răspunse. Era în agonie. Nu mai putea fi ajutat cu nimic.

Au mai trecut câteva minute. Vaska respiră adânc şi-şi dădu duhul.

Tata, foarte amărât, începu să-l descoasă pe Ismail ce se întâmplase:

— Nu cumva l-a lovit cineva? Sau poate l-aţi otrăvit cu ceva?

— Nu, nu, totul a început mai demult. În ultima vreme nu mai voia să se joace, era plictisit şi somnoros, nu mai voia să alerge, se grăbea să se culce. Astăzi de dimineaţă, când m-am dus la cuşca lui, nici n-a ridicat capul. Am încercat să-l scot din amorţeală, dar mi-am dat seama că respira foarte greu. Atunci l-am trimis pe stăpân la dumneavoastră, iar eu l-am adus aici, în casă. Mă gândeam că poate aici o să-şi revină. Eh, săracul Vaska!

Tata şi veterinarul făcură o autopsie şi descoperiră că Vaska murise… de prea multă grăsime în jurul inimii.

Îl pierduse faptul că începuseră să-l hrănească cu carne. Îi dădeau foarte multă carne grasă şi apă, în timp ce mai înainte Vaska mânca supă, ouă, lapte, iar carne i se dădea mult mai puţin. Pe de altă parte, nu-l lăsaseră să alerge destul.

Când s-a întors acasă, tata nu ştia cum să ne spună de moartea lui Vaska.

L-am plâns cu lacrimi amare pe favoritul nostru promiţând solemn că nu-l vom uita niciodată şi că vom povesti mereu despre el copiilor.

Promisiunea noastră fu auzită numai de cuşca goală şi de stăpânul lui Vaska; tocmai se întorsese. Acesta a mai auzit în plus şi ceva despre „anumiţi oameni care habar n-au cum să se poarte cu animalele, totuşi se bagă peste tot”.

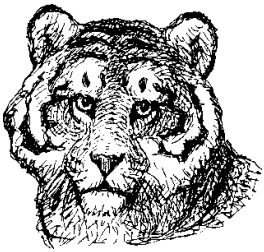

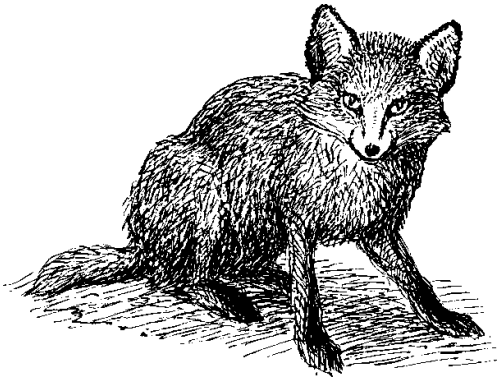

FRANTIK

— Staţi puţin, copii, zise Sonia, uitându-se în ochii trişti ai puiului de vulpe. Decât să-l plictisim cu discuţiile noastre, hai mai bine să-i dăm de mâncare.

Puiul de vulpe şedea ghemuit într-un colţ, după pat. Ochişorii îi străluceau ca şi când ar fi fost plini de lacrimi.

Era tare micuţ şi părea făcut din puf. Avea urechi mici, ascuţite, care stăteau tot timpul în sus.

Cu câteva ore în urmă, pădurarul Fedot Ivanovici venise până la noi în cerdac şi ne chemase afară. Am ieşit cu toatele în fugă. Atunci a desfăcut sacul la gură şi-a scos de-acolo un ghemuleţ care tremura tot. Am avut impresia că era un pisoi gri.

— Pune mâna pe el, Sonia, spuse Fedot Ivanovici, du-l înăuntru şi ai grijă să nu se sperie mai tare. Vezi doar cum tremură.

Sonia duse puiul de vulpe în cameră. Când îl lăsă pe podea, puiul, dând repede din lăbuţe, fugi după pat şi se vârî acolo, într-un colţ, cât mai departe.

I-ar noi, văzând că-i e frică, ne aşezarăm în semicerc pe podea şi începurăm să vorbim în şoaptă:

— Ce frumos e! zise Nataşa încet, uitându-se după pat.

Încercă să-l mângâie, dar numai ce întinse mâna că puiul de vulpe şi bătu din picioare pe loc şi-şi arcui ameninţător spinarea cu un lătrat scurt, nespus de caraghios.

— Cah, cah, cah!

Parcă tuşea şi-avea ceva care-i hârâia în gât.

— Da’ ce mănâncă vulpile? întrebă Nataşa, ducându-şi mâinile la spate. Găini, nu-i aşa?

— Mda, răspunse Sonia. Dar nu putem să tăiem pui de dragul lui. Chiar tu ai să te superi 180

dacă ţi-o tăiem pe Moţata sau pe Coadă-scurtă. Şi-apoi, e încă foarte mic şi trebuie să bea lapte. Fugi în cămară şi-adu nişte lapte-ntr-o farfurioară.

Nataşa ţopăi într-un picior până la cămară, iar Sonia luă puiul de vulpe şi se aşeză cu el pe podea.

— Vulpe, vulpiţă, frumoasa mea, draga mea… repeta ea întruna.

Dar puiul de vulpe se încorda şi-o împingea cu lăbuţele.

Sonia îl luă pe genunchi şi începu să-l mângâie cu grijă după ureche. Asta se vede că-i plăcu puiului, că se destinse şi nu se mai zbătu deloc. Se uită pieziş la Sonia, apoi o cercetă cum se cuvine şi, în cele din urmă, căpătând încredere, îşi lipi căpşorul pufos de ea. Când se întoarse Nataşa, puiului de vulpe nici prin gând nu-i trecu să fugă de ea în colţul în care stătuse mai înainte, ci se vârî mai adânc sub cotul Soniei.

Nataşa puse jos farfuria cu lapte, iar Sonia îl duse mai aproape. El trase aer pe nări, sări de pe genunchii ei şi începu să se învârtă în jurul farfuriei, lătrând caraghios:

— Cah, cah, cah!

Apoi se opri deasupra farfurioarei şi-şi încordă spinarea ferind mâncarea de privirile noastre. Se uita bănuitor la noi, de parcă s-ar fi temut să nu-i furăm laptele.

— Hai să ne dăm mai la o parte, zisei eu. I-e teamă şi nu mănâncă.

Ne-am ascuns cu toatele care în pat, care pe sobă. Lângă el rămase numai Sonia.

Puiul de vulpe se uită încă o dată pieziş şi temător la ea, apoi începu să lipăie laptele. Avea o limbuţă lungă şi ascuţită, cu un fel de cârlig năstruşnic la capăt. Lipăia cu grijă ca o pisică şi grăbit ca un căţel. Se vede că fusese

flămând rău, pentru că acuma pe toată mutrişoara lui se vedea o mare fericire. Sub mustăţi îi mijea un zâmbet, ochii îi străluceau blând şi picioruşele de dinainte, încălţate parcă în ciorăpei de culoare închisă, tremurau de nerăbdare.

Era cât o pisică micuţă. Avea labele destul de puternice, dar trupul mic era firav şi foarte uşor. Gâtul îi era subţire, însă părea gros din cauza blăniţei foarte pufoase. Capul era mare, cu nasul ascuţit şi cu urechile drept în sus. Avea ochi veseli, rotunzi ca nişte nasturi, şi vârful nasului foarte mobil, negru şi umed. Blăniţa era cenuşiu-gălbuie cu pete mai închise în vârful urechilor şi pe lăbuţe. Fălcile, gâtul şi burta le avea albe. Când termină de mâncat, puiul de vulpe scoase din farfurie o bucăţică de pâine, o linse de lapte, o luă în dinţi şi fugi cu ea spre sobă. Lăsă bucăţica pe podea şi mirosi nisipul pe care-l ţineam acolo ca să ascuţim cuţitele. Nu-i plăcu. Îşi luă bucăţica şi începu să colinde preocupat prin toate colţurile.

— Oare ce caută?

Ne-am aplecat şi l-am urmărit cu atenţie. După ce înconjură toate colţurile, se întoarse la sobă şi, cu pâinea în dinţi, începu să scurme repede-repede cu labele din faţă. Făcu o gropiţă în care puse pâinea şi-o potrivi grijuliu cu botul. Apoi, tot cu botul, răscoli tot nisipul şi acoperi „comoara”. După ce termină, se întoarse brusc şi-şi făcu nevoile pe locul unde îşi îngropase mâncarea.

— A, nu, asta-i prea de tot! spuse Sonia cu voce tare.

Puiul de vulpe tresări surprins, se uită în jur, dădu din coadă şi se trase puţin înapoi. Parc-ar fi vrut să ne explice că şi la ei, la vulpi, se obişnuieşte la fel ca şi la oameni, să zicem, să se pună mâncarea în dulap.

Deşi nu înţelesesem chiar foarte bine explicaţia lui, am spus totuşi:

— Aha! Bine, atunci!

Între timp, se auziră paşii mamei. Am strâns repede şi-am făcut curat în urma puiului de vulpe, aşa că ea nici n-a observat că el şi făcuse o boroboaţă.

Până seara, puiul de vulpe adulmecă şi cercetă toate obiectele care se aflau în casă şi trase un pui de somn în aşternutul pregătit pentru el într-un colţ.

Cât a dormit el, Nataşa a stat pe o ladă de lângă uşă cu o vărguţă în mână şi i-a păzit somnul. Acuma puiul se trezise. Ea-l ţinea pe genunchi şi pescuia bucăţi de carne fiartă din farfurie ca să i le dea.

— Lasă-l jos, spuse tata, văzând ce face Nataşa. Lasă că nu moare el de foame şi fără tine. Stai la masă cum trebuie!

În timp ce ne beam ceaiul, mama scoase o bucată de zahăr din zaharniţă şi-o întinse puiului de vulpe. El se înveseli foarte tare. Sfărâmă zahărul în mai multe bucăţele şi apoi, fără grabă, luă câte o fărâmiţă desfătându-se cu ea.

— Cum să-i spunem, unchiule Fedot? am întrebat noi, înconjurându-l din toate părţile pe prietenul nostru. Dumneavoastră l-aţi adus şinseamnă că tot dumneavoastră trebuie să-i daţi şi numele.

— Asta-i o chestiune foarte serioasă, răspunse în glumă Fedot Ivanovici. Nu-i vorba pur şi simplu să-i găsim un nume, trebuie să fie-un nume interesant. Uite, de pildă, un vecin de-al meu are – un câine subţirel, alb şi-l cheamă Gip. Hai să-i spunem Gip.

— Ei, de ce Gip? Mai bine să-i spunem Frânt, protestă Nataşa.

— Frânt... Frantik... hm, da, în fond chiar se potriveşte mai bine, au fost de acord şi ceilalţi. Bine, hai să-i zicem Frânt.

Între timp Frantik dăduse ocol camerei şi făcuse o descoperire foarte interesantă: sub laviţa de lângă sobă dăduse de coşul cu ouă. Se ridică pe labele de dinapoi şi privi în coş. O, ce de ouă erau acolo! Asta l-a cam neliniştit: cum o să se descurce el, un pui de vulpe aşa de mic, cu atâta amar de ouă? Dar pe urmă se hotărî probabil să facă un efort, atât cât îi stătea lui în putere.

Fără să mai piardă timpul, scoase un ou din coş şi-l duse în altă cameră. Sări pe patul scund, desfăcu păturile

cu labele, vârî oul sub pernă, o aranjă la loc şi porni după al doilea ou.

Cu acesta se foi mai mult prin cameră până când, în cele din urmă, îşi opri alegerea asupra unui pâslar. îl adulmecă, băgă oul înăuntru şi-l împinse cât mai departe, chiar în vârf, apoi alergă după următorul.

Atunci Fedot Ivanovici se uită şi-l văzu cu oul în gură.

— Ei, Frantik, eşti cam neastâmpărat, exclamă el şi mută coşul mai sus, pe bancă.

Prins asupra faptului, Frantik încercă să se ascundă în spatele lăzii. Sonia se aplecă spre el. Atunci, văzând că oricum nu mai poate să ascundă oul, Frantik se decise să-i facă o gaură în coajă. îl bău şi-apoi se linse pe bot. E drept că nu-i era foame, dar cum era să lase oul să se piardă?

Frânt nu mai era deloc sălbatic şi mutrişoara lui devenise veselă şi foarte drăgălaşă. Ochişorii îi sclipeau jucăuş, de-atâta mâncare burtica i se umflase ca o minge de cauciuc.

Se făcu ghem pe genunchii Soniei şi urmărea cu atenţie fluturii şi bondarii care se roteau în jurul lămpii.

Seara târziu, înainte să mergem la culcare, l-am aşezat pe Frantik să doarmă într-o cămăruţă goală.

Făcând paturile, mama găsi sub perna Nataşei oul ascuns de Frantik.

— Vai, râse ea. Ia uitaţi-vă, Nataşa a făcut un ou!

Toţi am pufnit în râs, Nataşa s-a fâstâcit, a început să se scuze şi-a izbucnit în plâns. Văzând aşa, n-am mai necăjit-o şi i-am spus că era isprava lui Frantik.

— Vezi, mamă, zise Nataşa cu reproş, şi tu ziceai că eu.

Pe toţi ne distrase atât de mult această întâmplare, încât am uitat să ne mai supărăm pe Frantik. În schimb, când tata vru să-şi încalţe pâslarii, se supără foarte tare pe el: oul se sparse murdărind şi piciorul şi pâslarul, iar tata, supărat, îl făcu pe Frantik „fiinţă fără ruşine”.

La început l-am ţinut pe Frantik în casă. Când ieşeam cu toţii în grădină sau în curte, puiul de vulpe se plictisea

şi asta se întâmpla foarte des. Atunci încerca timid să iasă pe cerdac.

Se obişnuise foarte bine cu oamenii. Ti nelinişteau doar câinii şi iedul care apărea destul de des în pragul uşii deschise.

Într-o dimineaţă, Frantik ieşi pe cerdac şi se făcu colac la soare. Dintr-odată, pe trepte se auzi zgomot de copite şi pe terasă apăru alergând iedul Stepan.

Frânt, înspăimântat, sări în sus şi vru să se întoarcă în casă, dar Stepan îi tăiase calea. Ce să facă? Lui Frantik îi tremurau mădularele de frică.

Se lipi de pământ, cu ochii aţintiţi la ied. Stepan se uita şi el. Fornăi şi se năpusti din senin la puiul de vulpe, cu coarnele lăsate în jos.

Deşi iedul nu era din cale afară de primejdios – avea numai şase săptămâni – Frantik se sperie îngrozitor. Găsind un moment prielnic, sări ca o pisică pe lângă Stiopka şi se repezi în casă, unde se ascunse sub pat.

Stepan ţopăi în urma lui Frantik şi-şi vârî capul sub capătul cuverturii care atârna de pe pat.

A, nu! Aici, sub pat, Frantik se simţea la el acasă! Ca şi când ar fi fost în propria sa vizuină! Pe cerdac era altceva. Se iţi de sub cuvertură şi lătră ascuţit:

— Cah, cah, hrrr!

Stepan îşi pierdu cumpătul şi dădu să se retragă. Cum făcu iedul un pas înapoi, Frantik prinse curaj şi se îndreptă spre el, fără să-i tacă gura deloc. Ridică boticul spre el şi-şi lipi supărat urechile de ceafă. De data aceasta, agresorul Stepan era într-o situaţie critică.

Între timp, am auzit lătratul lui Frânt şi-am sărit în ajutorul lui.

Stiopka înţelese că nu era deloc o treabă pentru iezi să hăituiască puii de vulpe. Sări pe uşă, dădu din cap şăgalnic spre Sonia, care intra în goană, şi fugi în grădină.

Iar Frantik, mişcând fericit din coadă, alergă în întâmpinarea noastră.

— Sărăcuţul, ce s-a mai speriat! Ia uitaţi-vă cum îi

bate inimioara!

L-am mângâiat şi i-am dat o bucată de zahăr drept consolare.

După această întâmplare multă vreme n-a mai îndrăznit să scoată nasul din casă şi ne privea de la geam.

Când începeam să ne jucăm de-a prinselea, Frânt se aşeza pe pervaz şi se uita la noi cu multă atenţie. Stătea ca o pisică, încolăcindu-şi coada stufoasă pe lângă labele din faţă.

Frantik se ataşa din ce în ce mai mult de stăpâni şi se domesticea. Mânca absolut orice: lapte, pâine, ouă, zahăr, dulceaţă, legume, fructe şi iarbă. Avea gusturi ciudate. De exemplu, după ce gusta din dulceaţă, scotea de undeva, de pe unde le îngropase, nişte maţe fierte şi le mesteca cu multă plăcere.

Mânca puţin şi des. Nu arunca niciodată resturile de mâncare. Le îngropa undeva şi le punea un semn, aşa cum făcuse prima dată cu bucăţica de pâine.

Nu s-ar putea spune că acest obicei ne încânta prea tare. Găseam bucăţele de carne ascunse în cele mai nepotrivite locuri. În camera lui Frantik, deşi geamurile erau deschise în permanenţă, zi şi noapte, stăruia un miros greu, de vulpe. Câinii, ori de câte ori intrau în casă, adulmecau bănuitor. Iar Frantik, cu lătratul lui zgomotos care semăna a tuse, se refugia undeva, mai sus.

Apoi câinii s-au obişnuit cu Frânt şi nu l-au mai sâcâit. Dar nu s-au împrietenit niciodată prea tare cu el. Nici Frânt nu întreprinse niciun fel de încercări de-a se împrieteni cu vreun câine sau cu vreo pisică. Se ignorau reciproc. Iar când n-o făceau, lucrul acesta era în defavoarea lui Frânt.

Probabil că totul se explica simplu: câinii de vânătoare nu puteau înţelege de ce acest „vânat” nu se ascunde de ei, nu fuge de ei, ci dimpotrivă, li se foieşte pe sub nas.

— Pfui, ce neobrăzare, se supără mama, scoţând din pălăria mea o bucăţică de brânză mucegăită, ascunsă acolo

de Frânt. Nesuferitul ăsta de vulpoi o să ne-aducă pe cap o droaie de şoareci.

— Nu, mamă, nu mai spune-aşa! sări Sonia în apărarea lui Frânt. E drept că s-ar putea să se înmulţească din cauza lui, dar tot el o să-i şi prindă.

Şi-avea dreptate, aşa că mama nu găsi ce să răspundă. Lui Frânt îi plăcea foarte mult să prindă şoareci. Uneori umbla ceasuri întregi prin casă oprindu-se din loc în loc şi adulmecând crăpăturile din pereţi.

Îşi lipea nasul de crăpătură, fornăia preocupat şi dădea din cap. Sau păşea tiptil prin cameră şi la un moment dat îşi ciulea urechile, privea fix într-un anumit punct din podea şi-apoi sărea drept în sus, cu toate patru labele, în momentul acela pe sub podea trecuse un şoarece!

Odată Frantik reuşi să prindă unul. Ce fericit şi mândru era!

L-a purtat mult timp în gură şi s-a jucat cu el, exact ca o pisică, rostogolindu-l cu laba. Dar această plăcere se termină cam neplăcut pentru Frantik. În toiul jocului, când Frantik lăsase şoarecele pe jumătate mort în mijlocul camerei şi se depărtase într-un colţ de unde se pregătea să sară din nou la el, de pe dulap ţâşni pisica, apucă şoarecele în dinţi şi-o tuli afară cu el.

Frânt începu să se agite prin odaie, dar nu mai era nimic de făcut.

— Vezi, Frantik? De ce nu l-ai mâncat de la-nceput? zise Nataşa. Ai vrut să-l chinuieşti? Ei, acuma n-ai decât să te chinuieşti tu.

A trecut cam o lună. Deşi prindea şoareci şi era o fire foarte blândă şi plăcută, Frantik, stând în casă, făcea fel de fel de boroboaţe. Am hotărât să-l mutăm în curte. Odată, într-o dimineaţă, mama a închis uşa dinspre casă şi, deschizând uşa de la cămară, îl pofti pe Frantik să iasă în curte. Ieşi pe cerdac, dar nu vru cu niciun chip să coboare în curte. Privea nerăbdător spre uşa închisă.

— Haide, du-te, du-te, fricosule!

Sonia îl luă de pe cerdac şi-l puse jos. Frânt se simţea pierdut. Fugi sub cerdac şi hotărî să se ascundă acolo.

Din nefericire, tocmai atunci unul din cocoşii noştri găsise nişte grăunţe lângă cerdac. Începu să scurme grijuliu cu ghearele în nisip şi strigă din toţi rărunchii chemându-şi găinile. Pe loc Frantik uită de orice teamă, făcu o săritură, apucă cocoşul în dinţi, îl sugrumă şi-l trase grăbit într-un colţ al curţii. Aruncând priviri pe furiş în toate părţile, făcu o groapă, băgă victima în groapă şi-o acoperi cu pământ.

Frânt îşi închipuia că izbutise să ascundă foarte bine cocoşul, dar, în realitate, se vedea destul de uşor de sub stratul subţire de pământ, iar picioarele împungeau aerul în sus.

Nataşa mătura prin curte şi se împiedică de picioarele lui. Trase afară victima nefericită. Era tocmai favoritul ei, Coadă-scurtă.

— Ah, ticălosule! strigă amărâtă Nataşa, punând cocoşul sub nasul lui Frânt. Nici măcar nu voiai să mănânci şi totuşi l-ai sugrumat pe Coadă-scurtă!

— A vrut să-ţi facă ţie în ciudă, glumi tata. Apoi adăugă serios: După cum se vede, trebuie să-l punem în lanţ pe tâlharul ăsta.

Înainte îl apăram în fel şi chip pe Frantik, dar de data asta am tăcut.

În aceeaşi zi l-au pus în lanţ.

În colţul grajdului, chiar sub acoperiş, au prins o sârmă groasă pe care au trecut-o prin toată curtea şi i-au legat celălalt capăt de unul din stâlpii cerdacului. Au pus apoi pe această sârmă o verigă de care era prins un lanţ uşor şi lung. Lanţul cu veriga alunecau lesne pe sârmă, astfel încât Frantik nu se simţea în captivitate. Putea să alerge liber prin curte dintr-un capăt în altul. În primele zile, Frânt nu prea stătea mult timp jos, pe pământ. Se temea de câini.

Lângă grajd era o stivă de lemne şi acolo îşi instală Frânt locuinţa. Acolo dormea, făcându-se ghem, îşi

ascundea printre lemne mâncarea şi, stând în picioare sau culcat în vârful stivei, se uita la oamenii şi la animalele care se foiau prin curte.

În general, lui Frânt îi plăcea să se aşeze undeva, sus. Adesea, când stăteam şi beam ceai sau mâncam în cerdac, îl strigam:

— Frantik, Frantik!

Alerga spre cerdac, se căţăra ca un acrobat, ager, pe balustradă şi primea întotdeauna drept recompensă ceva gustos.

Odată, Nataşa ieşi în curte ca să împartă cu Frantik bomboana pe care tocmai o primise. Când se uită, Frantik nicăieri. Ce s-a întâmplat? Unde s-a ascuns?

Pe sârmă nu se vedeau nici veriga, nici lanţul.

— A dispărut Frânt! Veniţi repede!

Ne-am strâns cu toţii imediat. De fapt, cum se putuse întâmpla lucrul acesta, din moment ce sârma era întreagă, iar veriga şi lanţul dispăruseră? Tata începu să examineze sârma, o urmări până la acoperişul grajdului şi, când colo, ce să vezi! Veriga era sus de tot şi lângă ea, lanţul.

— Aici e, l-am găsit! strigă tata. Da’ unde s-a băgat?

Şi tata se uita uimit în sus. Lanţul mergea spre acoperişul grajdului, unde ţineam fânul. De pod era rezemată o scară. Tata se urcă pe scară şi privi înăuntru.

— Hei, bună ziua! Ia te uită la el cum stă! Ah, nesuferitule! izbucni tata în râs. Ia uitaţi-vă numai câtă importanţă îşi dă!

Cu o expresie extrem de caraghioasă, Frantik şedea în faţa intrării, sus, pe grămada de fân, şi admira de la înălţime împrejurimile cantonului.

Văzând capul şi umerii tatii, Frantik se înveseli, dădu din coadă, sări din fân şi se urcă pe umărul lui. Tata coborî cu el şi-l prezentă publicului:

— Daţi-mi voie să vi-l prezint pe tânărul naturalist şi iubitor al naturii!

Frânt se fâstâci şi fugi spre lemnele sale.

În podul cu fân, de-a lungul peretelui, erau cinci cutii

în care aranjaserăm cuibare ca să se ouă găinile vara. În fiecare zi, pe la ora douăsprezece, eu şi Nataşa ne căţăram acolo să strângem ouăle. Aproape toate găinile ouau, în cuibare găseam întotdeauna câte trei-patru ouă. Mama spusese că, dacă strângem două sute, o să ne facă un cadou: mie, o carte, iar Nataşei, o păpuşă.

Aveam vreo sută şi ceva de ouă, când, pe neaşteptate, găinile au început s-o rărească cu ouatul. În cuibare găseam câte două, apoi câte un singur ou şi, până la urmă, niciunul.

Ce s-o fi întâmplat cu găinile? N-or avea mâncare destulă sau ce-o fi? Am încercat să le dăm mai mult de mâncare, niciun rezultat. Poate că, dimpotrivă, s-or fi îngrăşat peste măsură? Câteodată se întâmplă că tocmai din această cauză găinile nu mai ouă. Am început să le dăm mai puţin de mâncare, dar tot nimic n-am făcut.

Eu şi Nataşa renunţaserăm la toate jocurile noastre, la toate celelalte animale. Ne purtam cu mare grijă cu fiecare găină, dar până la două sute de ouă era o distanţă ca de-aici până la stele.

Într-o dimineaţă am auzit în podul cu fân un cotcodăcit neliniştit.

Nataşa mă apucă de mână şi, cu toate că ne aflam cam la o sută de paşi de podul cu fân, îmi spuse în şoaptă:

— A ouat. Asta e Pestruşka mea.

— Nu, Roşcata. Ce, n-o cunoşti după glas?

— Aşa e cum îţi spun, e Pestruşka.

— Hai să vedem!

Ne-am căţărat în pod şi, ca să nu speriem găinile, ne-am strecurat cu grijă spre cuibare, ţinându-ne răsuflarea. În cele din urmă Nataşa şopti numai din buze:

— Stă pe ouă.

— Roşcata? am întrebat eu.

— Nu ştiu, nu se vede bine de-aici. Se târî cu grijă pe burtă mai departe. Parc-ar fi Pestruşka… Ba nu, Roş… Dintr-odată sări în picioare şi strigă furioasă: Ah, ticălosule! Nemernic ce eşti! Am să-ţi arăt eu ţie…

Se auzi zăngănit de lanţ. Şi-atunci l-am zărit pe Frantik sărind din cuibar şi trecând pe lângă noi.

Ca să vezi de ce nu mai găseam ouă! După cum se putea constata, drăguţul de Frantik le strângea el în locul nostru.

Dar oare să fi mâncat el singur toate ouăle care lipseau? Poate că le-a ascuns pe undeva. Pentru orice eventualitate, am început să le căutăm. Şi nu după mult timp am dat peste o grămadă de treisprezece ouă. Ascunzătoarea era destul de bine acoperită cu fân. Dacă nu l-am fi surprins pe Frantik la locul faptei, n-am mai fi găsit în vecii vecilor ouăle-alea. Cineva le-ar fi aruncat jos odată cu fânul sau le-ar fi spart călcând pe ele.

Puţin mai departe am găsit altă grămadă şi apoi, într-un colţ, o a treia. Am găsit în total douăzeci de ouă. Nimic de zis, o provizie bunicică pentru un singur vulpoi mic.

În aceeaşi seară, Frantik a fost judecat. Am hotărât să-i scurtăm lanţul în aşa fel încât să nu poată ajunge decât la stiva de lemne şi pe cerdac.

Dar chiar şi-aşa, cu lanţul atât de scurt, Frânt era destul de şmecher ca să dea iama prin găini. Făcea tot felul de năzbâtii cu o şiretenie nemaipomenită.

Uneori, când îi aduceam mâncarea, o împrăştia în jurul farfuriei, apoi se ducea undeva, într-o parte, se întindea pe o coastă şi închidea ochii: chipurile era frânt de oboseală.

Cocoşul vedea mâncarea împrăştiată, venea în fugă la farfurie şi se minuna:

— O-ho-ho!

Frânt se făcea că doarme buştean, ba chiar se auzea şi cum sforăie. Atunci, cocoşul îşi chema găinile. Se aduna imediat un cârd gălăgios şi începea împărţeala.

Frânt deschidea un ochi şi… Zdup! Găina se zbătea în gura lui şi cârdul se împrăştia cu zgomot în toate părţile.

Frânt înţelegea foarte bine că trebuie să ascundă cât mai repede găina. Ca s-o îngroape i-ar fi trebuit prea mult timp şi nu-l lăsau nici câinii în pace; de aceea o târa pe

stiva de lemne şi-i dădea drumul în jos, în cămara lui, printre două rânduri de lemne.

Să arunce găina în jos era lesne pentru Frânt, dar s-o scoată de-acolo nu putea nicicum, pentru că locul dintre lemne era îngust şi adânc.

Dar asta nu-l tulbura câtuşi de puţin pe hoţomanul nostru roşcat. Era întotdeauna sătul şi prindea găinile nu ca să le mănânce, ci ca să se amuze”.

Erau zile foarte călduroase şi, nu peste multă vreme, rezervele lui Frânt au început să miroasă îngrozitor.

— Ce arome sunt astea? se mira tata strâmbând din nas. Nu se poate respira, pur şi simplu nu poţi trece prin curte. Eu cred că Frânt a făcut vreo boroboaţă.

Şi iată că-ntr-o bună zi Sonia s-a urcat pe stiva de lemne şi-a descoperit acolo depozitul de găini moarte.

Asta era chiar prea de tot!

L-au bătut zdravăn pe Frânt cu nuiaua şi i-au pus resturile de găini drept sub nas.

— Cum de nu ţi-e ruşine să te uiţi în ochii mei! striga la el Nataşa furioasă.

Iar Frânt, urcându-se cu o mutră necăjită pe stiva de lemne, privea înciudat în jur şi se smiorcăia:

— Cah, cah, hrrr!

Un animal atât de vioi şi de zburdalnic cum era

Frantik încă nu avuseserăm. Nu putea sta locului nicio clipă. Dacă nu dormea sau dacă nu era ocupat să pună la cale cine ştie ce năzbâtie, se fâţâia în toate părţile, alerga de la cerdac la podul cu fân sau se căţăra pe cărămizile de lângă cerdac, pe balustradă.

Strângerea proviziilor nu era deloc o treabă uşoară pentru Frânt, deşi ocupaţia asta îi dădea multe emoţii şi-i pricinuia multe neplăceri.

În curând, câinii se obişnuiră cu obiceiul lui Frânt de-a ascunde mâncarea şi, în timp ce el se şmecherea din ce în ce mai mult când era vorba să-şi ascundă proviziile, ei au învăţat din ce în ce mai bine să le descopere. În această 200

privinţă s-au dovedit a fi mult mai ingenioşi decât vulpea.

Nu ştiu de ce Frânt considera că mâncarea poate fi ascunsă numai dacă e aruncată printre lemne sau dacă e îngropată în spatele grajdului, în grămada de gunoi. Celelalte locuri i se păreau nepotrivite.

Ca să nu le găsească câinii şi să nu le atingă, le îmbiba cu mirosul lui puternic; dar asta n-ajuta. Dimpotrivă, câinii găseau astfel şi mai repede proviziile mirositoare ale lui Frantik. Aproape că se şi obişnuiseră cu mirosul lui şi nu li se mai părea respingător.

Frânt era un pui nechibzuit. îl hrăneam întotdeauna până se sătura. De aceea, de jumătate din proviziile făcute uita imediat. Dar de unul său. două locuri îşi amintea şi era foarte mâhnit când, după ce muncea din greu ca să dea la o parte un buştean masiv, nu mai găsea sub el nici urmă din bucata de salam sau din maţele ascunse.

Trist şi amărât, Frânt se ducea spre cerdac, se urca pe balustradă cu coada între picioare şi urla prelung, cu urechile strâns lipite de ceafă:

— Auuu!…

Plescăia din limbă de parcă ar fi vrut să spună: „M-au prădat, îmi fac zile-amare, sărmanul de mine!”

Frânt nu se dădea-n vânt după curăţenie. Se tăvălea

deseori prin gunoi şi în blana lui se încurcau hârtiuţe, funde, zdrenţe de diferite culori, într-un cuvânt, se „împodobea” în aşa hal că-i spuneam „brăduţul”.

— Ia uitaţi-vă, Frânt s-a făcut din nou brăduţ.

Toate încercările Soniei de a-l pieptăna şi de a-i netezi blana n-au dus la niciun rezultat. Abia termina ea de scos din blana lui toate bucăţile de sfoară, cârpele şi-l pieptăna cum se cuvine, că el se şi repezea să se tăvălească din nou în praf. Se căţăra în podul cu fân unde i se agăţau de coadă fel de fel de scaieţi, se juca în grămada de gunoi şi se „gătea” încă şi mai frumos decât înainte.

Frânt se juca întotdeauna fie singur, fie cu Nataşa. Alergau unul după altul, săreau şi se ascundeau. Frânt alerga şi se ascundea în spatele unui butuc, lăsa capul în jos şi începea să se uite la noi. Deşi se vedea foarte bine, lui i se părea, probabil, că ascunzătoare mai bună ca a lui n-are nimeni.

Lui Frânt îi plăceau foarte mult dulciurile. Noi, fără s-o ascultăm pe mama, îi tot căram zahăr. Ca să nu ne descopere, în cazul în care mama ar fi întrebat de unde are Frânt zahăr, l-am dresat să se ridice singur pe labele de dindărăt, să bage botul în buzunar şi să scoată de acolo dulciurile.

Vâram, să zicem, o bucată de zahăr în buzunar şi mergeam încet prin curte. Înţelegând despre ce e vorba, Frânt se apropia imediat, lua zahărul şi fugea cât îl ţineau picioarele.

— Cum aţi îndrăznit să-i daţi iarăşi zahăr lui Frantik? striga mama la neascultătoarele de noi.

— Nu i-a dat nimeni, el singur l-a luat din buzunar. îl luasem pentru mine. Şi mie mi-e ciudă.

Ce se putea face? Zahărul dispărea din zaharniţă şi nimeni nu era de vină.

Frânt se obişnuise să ne caute prin buzunare şi nu scăpăm niciuna nepercheziţionată.

Într-o zi şedea plictisit pe lemnele lui. Dintr-odată s-a auzit zăngănitul inelului de la portiţă şi-n curte-au intrat

doi oameni: o femeie într-o rochie de muselină şi-un bărbat îmbrăcat într-o manta din foaie de cort, cu buzunare uriaşe.

Frantik termină imediat cu căscatul şi coborî gata de treabă de pe stiva de lemne. Zăngănind din lanţ şi nedezlipindu-şi privirile de la buzunarele din foaie de cort, alergă în întâmpinarea vizitatorilor.

— Fiţi atent, fiţi atent, Viktor Vasilievici! strigă femeia, retrăgându-se spre portiţă. Dacă vă apucă de picior, o să fie vai şi-amar.

— Căţelule, n-o să ne muşti? îl întrebă curajos bărbatul pe Frantik.

Nu, n-avea deloc intenţia să muşte. Voia să vadă ce e în buzunare. Nu se putea ca în nişte buzunare atât de mari să nu fie nimic bun.

— Da’ la ce se tot uită?… Asta nu-i câine, după părerea mea. Aveţi grijă, Viktor Vasilievici, o fi vreun animal sălbatic.

Vara Frânt năpârlea foarte tare. Blana-i aspră se împâslea, ca nişte petice, pe şolduri. Coada arăta jumulită şi subţire ca un băţ. Parcă era un cârlig, îndoit şi uscăţiv. Uitându-se la un asemenea monstru, cei doi nu ştiau ce să creadă: e sau nu e o fiară cumplită?

De altfel, Frânt rezolvă singur problema. Imediat ce oaspetele se întoarse pentru o clipă către femeie, făcu o săritură şi-şi băgă botul în buzunarul lui. Asta era! Acolo se afla o bucată de zahăr candel. Frânt se repezi cu el pe cerdac, se aşeză pe treapta de sus şi începu să ronţăie, aprobându-se cu vocea lui subţirică:

— Cah, cah, hrrr!”

Abia atunci musafirul înţelese că această fiinţă ciudată îl jefuise şi izbucni în râs:

— Ia te uită, hoţul! Şi eu tot nu mă dumeream ce vrea de la mine!

— Cum s-a mai năpustit! Credeam c-o să vă smulgă jumătate din şold şi, când colo, umbla după zahăr… Ha, ha, ha!

— Mare hoţoman!

— Şi ce şmecher, şi-a dat seama imediat…

Tata ieşi în goană pe cerdac şi nu putu înţelege ce se întâmplase. Oaspeţii se prăpădeau de râs, iar Frânt ronţăia ceva şi fornăia.

Atunci înţelese şi tata:

— Asta e tot isprava copiilor mei. L-au învăţat fel de fel de şmecherii. Vă rog să nu vă supăraţi. E-un animal neruşinat! Se bagă fără treabă în toate buzunarele…

Dar musafirilor nici nu le trecea prin cap să se supere. Dimpotrivă, erau în admiraţia puiului de vulpe.

Tata le mai povesti şi alte năzbâtii de-ale lui Frantik, iar oaspeţii nu încetau să se mire. Un sfert de oră mai târziu aveam impresia că-i cunoaştem pe aceşti oameni de treabă de mulţi ani. Erau doi tineri învăţători din colonia şcolară forestieră.

Mama îi invită să bea ceai. Eu şi Sonia am pus imediat samovarul. Iulia aduse în cerdac ceştile şi scaunele. Musafirii începură să bea ceai, lăudându-l mereu pe Frantik:

— Ce isteţ, ce minunat e! Ti aveţi de mult? Vă face, oricum, multe necazuri în gospodărie. Ştiţi ceva? Daţi-ni-l nouă, la şcoală. O să se simtă de minune la noi. Şi noi vă dăm în schimb un câine de vânătoare, de rasă. Bine?

Tata ezită. Dar nu era numai asta. Nataşa stătea pe scară şi auzise totul.

— În primul rând Frantik este-al meu, spuse ea cu o voce răguşită, arţăgoasă. Atunci când m-am lovit la nas, mama mi-a spus că Frantik o să fie-al meu. Şi nu vreau să-l dăm pe cine ştie ce prăpădit de căţel.

Învăţătorii zâmbiră văzând-o cât e de războinică şi mânioasă.

— Rămâne-v-ar în gât căţelu’ ăla-al vostru! adăugă Nataşa bătăioasă.

— Natalia! Pleacă imediat de-aici! S-a sălbăticit de tot fetiţa asta, nu te mai poţi înţelege cu ea. Nu e mai bună decât Frânt al ei.

Nataşa coborî mândră de pe scară, îl luă pe Frantik, se urcă cu el în podul cu fân şi, odată ajunsă acolo, îşi şterse lacrimile încăpăţânate şi începu să-i povestească ce mârşăvie voiseră să-i facă –, Frânt ascultă până la capăt, dar nu se întristă câtuşi de puţin şi, prinzând momentul prielnic, îşi vârî botul în buzunarul ei.

În timp ce Nataşa îi spunea tot focul ei lui Frantik în podul cu fân, în cerdac se hotăra soarta amândurora.

Tinerii învăţători începură să-şi laude şcoala forestieră. Amenajaseră o colonie forestieră nu departe de canton pentru copiii cu sănătate mai şubredă. Trebuiau să stea la aer curat, de munte, printre brazii parfumaţi.

— Să fi văzut numai cât erau de pirpirii şi de palizi când au venit aici! Iar acuma nici nu poţi să-i recunoşti. Mănâncă de nu ne mai ajung în niciun fel proviziile şi ţipă mereu să le dăm mai mult. Se caţără pe munte, fac baie în râu şi s-au bronzat ca nişte indieni.

— Dar unde v-aţi instalat cu toată lumea asta?

— La al doilea coborâş, imediat sub deal. Acolo unde s-au ţinut mai înainte cursurile de apicultură.

— Ia te uită! Păi e chiar lângă noi!

— Întocmai!

Mama şi tata s-au gândit imediat la acelaşi lucru:

— Dar dacă…

Învăţătoarea înţelese:

— Le-aţi aduce la noi pe fetele dumneavoastră? De ce nu… Viktor Vasilievici, eu cred că se poate aranja…

— Vă rugăm, Viktor Vasilievici. Cele două fete mai mari învaţă la oraş, dar pe cele două mai mici tare-aş vrea să le dau undeva mai aproape de casă.

— Şcoala noastră o să le placă. La noi e multă libertate. Copiii au o grădină de legume, o livadă, fel de fel de animale. Un băiat a făgăduit că aduce de-acasă vulpea lui dresată şi pedagogul nostru s-a dus împreună cu el ca să-l ajute pe drum. Iar fetiţele dumneavoastră ar putea să-l aducă şi ele pe Frantik.

— Parcă văd cât de bine-au să se simtă la

dumneavoastră, zise mama bucuroasă.

— Eu cu Nataşa ne pricepem foarte bine la animale. Ştim să le hrănim, să avem grijă de ele, se amestecă timidă în discuţie Iulia, din spatele mamei.

Şi ea şi Nataşa visau de mult să meargă la şcoală.

— Dar care e Nataşa? întrebă Viktor Vasilievici. Nu e cea care zicea să-mi rămână în gât căţelul?

— A greşit… explică Iulia, tuşind de emoţie, a greşit, n-a înţeles!

Cei mari începură să se sfătuiască cum să aranjeze cât mai bine problema asta, iar Iulia se strecură în vârful picioarelor din spatele 208

mamei, alergă în curte şi, continuând să tuşească, strigă:

— Nataşa!

— Ce e? răspunse ea ursuză din pod.

Iulia se căţără şi ea şi începu să-i povestească. O jumătate de oră mai târziu, cele două fete coborau şi, ţinând în mâini vulpea care se zbătea, se apropiară de cerdac. Acolo nu mai erau decât părinţii care discutau vesel.

— Unde sunt învăţătorii? întrebă Iulia.

— Au plecat la ei, la şcoală… Ei, Nataşa, ai făcut-o boacănă astăzi, nimic de zis. Ne-a crăpat obrazul de ruşine din cauza ta.

A doua zi tata îl înhămă pe Murgu la droşcă. Mama le puse Iuliei şi Nataşei pălărioare albe şi se duseră cu toţii la şcoală. Nataşa a stat tăcută şi emoţionată tot drumul. Îi era teamă că învăţătorul n-o să vrea s-o primească la şcoală pentru că-i vorbise urât cu o zi înainte. Dac-o primeşte numai pe Iulia, atunci ea ce se face? La şcoală sunt o mulţime de copii, toţi învaţă, se joacă, iar ea…

Nataşa se închise în sine şi se întristă şi mai mult.

Droşca începuse să coboare dealul. Murgu alerga uşor pe drumul moale şi neted. Au mai trecut peste un deal şi dintr-odată, jos, în vale, printre tufişuri, au zărit nişte căsuţe albe.

— Ce orăşel drăguţ, zise mama.

— Mamă, zise Nataşa descleştâânu-şi buzele, eu n-am vrut ieri să spun ce-am spus, dar nu mi-a ieşit cum trebuie. Am vrut să spun numai că la un căţel aşa de mic poate să-i rămână-n gât un os, ca pe la noi peste tot e plin de oase.

Am râs cu toţii.

— Bine! Nu mai născoci tu explicaţii. Viktor Vasilievici nu e omul care să se răfuiască c-o prostuţă ca tine. Nu te mai chinui pentru ce-ai greşit, dar pe viitor să te gândeşti mai mult înainte de-a spune ceva urât.

Droşca coti spre un gard nou de lemn care înconjura ca un inel o grădină şi două case în fundul unei alei. Pe poartă era o plăcuţă pe care scria: „Şcoala forestieră”.

Părinţii priviră zâmbind la Nataşa. Ea era foarte emoţionată. Intrară pe portiţă şi se urcară în cerdac. Fetele stăteau tăcute în droşcă, aşteptândhotărârea. N-au trebuit să aştepte prea mult. În curte s-au auzit glasuri. Tata ieşi şi se îndreptă spre droşcă. În urma lui venea musafirul de ieri.

Nataşa se-nroşi, mai-mai să-i dea lacrimile, şi întoarse capul: fără îndoială, învăţătorul ţine minte totul şi-o să se răzbune pentru ziua de ieri.

— Ei, bună ziua, fetelor! zise învăţătorul cu blândeţe şi deschise larg porţile. Intraţi în curte. În timp ce noi o să mai stăm de vorbă, vă puteţi duce să faceţi cunoştinţă cu copiii. Or să vă arate şi şcoala. Bine?

Descumpănită de tonul blând al învăţătorului, Nataşa făcea o gaură în nisip, cu piciorul gol.

— Kolea, Maşa! strigă învăţătorul spre doi copii rumeni la faţă, ceva mai mari decât Iulia. Uite, faceţi cunoştinţă cu Iulia şi Nataşa şi-arătaţi-le şcoala noastră şi animalele.

Apoi, împreună cu tata, intrară din nou în casă.

— Ce să vă arăt mai întâi, întrebă Kolea, grădina de zarzavaturi, clasele sau animalele?

— Mai întâi clasele, se rugară fetele.

— Atunci hai să mergem.

Ce clase minunate! Două încăperi mari, luminoase, cu bănci şi cu table negre, cu dulapuri pentru cărţi, cu tablouri, hărţi şi tabele atârnate pe pereţi. Nataşa răsuflă uşurată cu atâta zgomot încât pisica adormită de pe pervaz se trezi şi sări speriată în curte. După aceea copiii se duseră în bucătărie. Acolo elevii de serviciu trebăluiau vesel şi cântau.

Acelaşi lucru era şi-n grădina de legume.

Pe urmă le-au arătat grajdul, staulul, vaca, găinile şi puii de curcă. În livadă, într-o curticică împrejmuită cu plasă de sârmă, se foiau tot felul de păsări. Mai departe, într-un colţ, în spatele unui gard de scânduri, se juca voioasă o familie de iepuri de casă.

— Şi curticica asta ştii pentru cine e? o întrebă pe Nataşa unul din noii ei prieteni. În curând o să vină la noi o vulpe, aşa c-am pregătit-o pentru ea.

Era un loc foarte potrivit. O poiană mare, pe coasta dealului, înconjurată de un gard de sârmă. Şi de-o parte şi de alta a plasei de sârmă erau copaci rămuroşi şi tufişuri, aşa că gardul aproape nu se vedea.

— O să se simtă bine-aici, încuviinţă Iulia şi se gândi fără să vrea: „Ce-ar fi să-l aducem şi pe Frânt?”

Şi Nataşa se gândi la asta, pentru că zise cu voce tare:

— Şi eu am acasă un vulpoi.

— Da? Ce spui? Şi e domesticit?

— E domesticit. Dacă vreţi, veniţi la noi la canton, e-aici pe drum, ceva mai sus de trecătoare, şi vi-l arătăm. Frantik al nostru e aşa de vesel şi de drăguţ! O să vă placă, o să vedeţi.

Fetele îşi simţeau inimile ceva mai împăcate. Deşi copiii aceştia erau foarte fericiţi, un vulpoi ca Frânt n-aveau.

— Şi-l mai avem şi pe Mişka, renul. Numai că e cam bătăuş.

Voiau şi ele să le-arate lui Kolea şi Maşei animalele lor.

— Să veniţi neapărat! Veniţi oricând şi puteţi să vă jucaţi cu Frantik oricât doriţi.

— Mulţumim, o să venim… Dar voi n-o să învăţaţi la noi?

— Nu ştim dac-o să ne primească…

Fetele se întoarseră acasă ca ameţite. La şcoală le spuseseră că deocamdată le primesc numai ca externe, dar când o să dea gerul şi-o să fie greu să facă zilnic drumul până la şcoală, or să stea împreună cu toţi ceilalţi.

Şi-aşa au început plimbările zilnice ale fetelor la şcoală şi ale prietenilor lor la canton.

Copiilor le plăcu foarte mult Frânt. îl răsfăţară atât de tare încât acesta începu să-şi închipuie că e o persoană foarte importantă şi nu mai voia pentru nimic în lume să stea nicio clipă fără companie.

În septembrie eu şi Sonia ne-am dus la oraş, iar Iulia şi Nataşa, radiind de bucurie şi mulţumire, o porniră la şcoală, înconjurate de o mulţime de prieteni veseli. La plecare începură să cânte un cântec pe care abia îl învăţaseră:

— Porniţi înainte, tovarăşi…

Glasurile cristaline se revărsau în curte şi lanţul de care îl duceau pe Frânt le bătea tactul.

Mama stătea în cerdac şi zâmbea trist:

— Nataşa, Nataşa!… Până şi Frantik se mai uită o dată înapoi, spre casă, dar ea nu se mai gândeşte decât la şcoala aia a ei. A uitat şi de părinţi, nu mai vrea să se mai uite nici la mama.

Dar nu era aşa. Înainte de-a dispărea dincolo de cotitură, tot grupul se opri, îl ridicară în braţe pe Frantik şi, fluturându-şi şepcile, se despărţiră veseli de mama.

— La revedere, copii, la revedere, spuse mama încet, ca pentru sine.

Cantonul rămase pustiu.

După masă Frânt dormea încolăcindu-se pe butoi. În mijlocul împrejmuirii era aşezat culcat un butoi mare, fără fund şi copac. Din ambele părţi îi făcură nişte galerii de

lemn, din jgheaburi mari. În felul acesta apăruse o vizuină drăguţă de vulpe, cu două ieşiri.

Când ploua, Frânt se instala în vizuină. În ziua aceea, însă, era vreme frumoasă şi se urcase pe „acoperiş”. De dimineaţă au adus-o la Frantik pe Liza. Liza era o vulpe foarte drăgălaşă, veselă şi extrem de blândă.

Vulpile s-au întâmpinat cu răceală. Frânt alerga s-o miroasă pe Liza şi după aceea nu-i mai acordă nicio atenţie. Se-apucă să cotrobăie prin buzunarele copiilor.

La început şi Liza păru că se fereşte de Frânt, dar, când acesta plecă, se luă după el de parc-ar fi fost legată.

Acuma Frânt dormea pe butoi, iar Liza şedea jos, rezemându-se cu spinarea de butoi. Se scărpina îngândurată cu laba din spate după ureche şi, din când în când, se ridica pe vârfuri ca să-l adulmece pe Frânt.

Copiii erau dezamăgiţi. Se aşteptau ca vulpile să sară în sus de bucurie la prima vedere şi când colo…

— Nu-i nimic, nu-i nimic, vor să se grozăvească, le dădea speranţe Viktor Vasilievici.

Şi într-adevăr, au mai trecut vreo trei-patru zile şi Frânt a-nceput să se joace cu Liza. Săreau şi se hârjoneau de parcă erau fraţi.

Cea mai mare bucurie pentru copii era să se-ascundă pe după copaci ca să-i vadă cum se joacă. Spre iarnă, vulpile se îmbrăcară în şube arătoase, pufoase. Erau sănătoase şi vesele şi se jucau atât de frumos că ţi-era mai mare dragul să te uiţi la ele. La începutul lui noiembrie

căzu prima zăpadă şi se porniră gerurile, în clase se făcea focul şi fumul se ridica deasupra grădinii acoperite de zăpadă.

După Anul Nou Viktor Vasilievici spuse:

— Uite ce este, copii, haideţi să facem un gard de scânduri în jurul plasei, pentru că acuma toţi copacii sunt goi şi nu-i mai apără pe Frânt şi Liza nici de vânt, nici de noi.

— Dar de ce trebuie să-i apere de noi, Viktor Vasilievici?

— Pentru că, dacă nu-i tulburăm acuma, la primăvară o să aibă pui.

— Ei, atunci la treabă!

Au meşterit trei pereţi uşori din placaj şi-au început să aştepte sporirea familiei.

Vulpile alergau şi strigau noaptea, Frânt lătra adesea cu vocea lui subţire şi caraghioasă. Apoi Frânt nu-i mai acordă nicio atenţie Lizei, iar Lizei începu să-i crească pântecele.

— O să aibă pui?

— Probabil.

Copiii o răsfăţau pe Liza şi-i dădeau fel de fel de bunătăţi privind-o plini de speranţe:

— Ei, hai, Lizonka, să nu ne faci de ruşine.

Cei mari ne povesteau seara că vulpile mame, atunci când au pui, devin foarte neliniştite.

În primele zile nu e voie să atingi puii, nici chiar să te uiţi la ei, pentru că vulpea începe să se agite, să-i ascundă, să-i îngroape şi adesea îi chinuieşte aşa până îi omoară.

— Aveţi grijă, copii, să nu intraţi în curtea lor până nu vă spun eu că se poate… Puii de vulpe fac ochi la trei săptămâni şi la o lună încep să iasă din vizuină ca să se joace la soare, le spunea Viktor Vasilievici.

A trecut luna martie. La mijlocul lui aprilie Liza a făcut pui.

— Numai să nu vă apropiaţi, să nu le speriaţi, îi rugau pe toţi Nataşa şi Iulia.

Dar copiii n-au rezistat ispitei.

Odată, cea mai mică dintre fetiţe a deschis ferestruica din peretele butoiului şi „a aruncat numai o privire”. Imediat, toată treaba a fost dată peste cap.

Liza alergă toată noaptea, se foi, cărând în dinţi puii unul după altul. Ti îndesa sub rădăcinile copacilor şi-i îngropa în pământul rece, încă ud.

Dimineaţa Iulia a văzut-o că tot îngropa şi dezgropa un pui mic care scâncea. Alergă imediat la învăţător:

— Viktor Vasilievici, repede!… Liza îşi îngroapă puii!

Au luat pe dată puiul pe jumătate mort de lângă mama mult prea grijulie. Pe ceilalţi trei i-au găsit mai pe urmă morţi. Încercau să-l salveze pe ultimul şi-o certau furioşi pe vulpe:

— E-o ticăloasă Liza asta, o nemernică!

— Nu, nu e ea de vină, spuse Viktor Vasilievici. Înseamnă ca unul dintre voi i-a atins puii sau i-a privit. Altfel Liza nu s-ar fi apucat să-i ascundă.

Se aplecă apoi deasupra puiului de vulpe orb care tremura, înfăşurat în vată.

— Viktor Vasilievici, dar ăsta o să se-ncălzească?

— Nu ştiu… poate c-o să se-ncălzească, dar n-are nicio importanţă, pentru că dacă îl punem lângă Liza, o să-l omoare. Am citit undeva că se poate pune un pui de vulpe să sugă la o pisică. Dar de unde să luăm acum o pisică cu pui?

Auzind aşa, Iulia şi Nataşa se îmbrăcară în grabă şi coborâră repede până la vila vecină. Ieri, la rugămintea lui Viktor Vasilievici, duseseră nişte ziare bătrânului paznic şi-i admiraseră pisica cu cei trei pui ai ei.

Îl rugară îndelung, cu multă aprindere:

— …şi-apoi, altfel moare, îşi încheiară ele pledoaria.

— Ştiţi ceva, copii? Pisica mea e bătrână şi n-o să vrea pentru nimic în lume să stea în altă parte. O să fugă oricum înapoi acasă şi-o să-şi care puii îndărăt; pe drum or să îngheţe de frig. Mai bine-aduceţi voi puiul de vulpe la noi şi-o să sugă la pisică pân-o să fie în stare să lingă lapte

din farfurie.

Aşa au şi procedat. Au adus puiul de vulpe la mama adoptivă. Pisica l-a primit în familie fără prea multe fasoane. Rămânând fără copii, Liza se-nvârtea prin curtea ei, nu mai mânca şi era tristă. La început toţi îi reproşau purtarea, dar acum li se făcu milă de ea şi începură s-o mângâie şi mai abitir ca înainte. Şi ce fire minunată au animalele-astea! După cinci zile, Liza se juca din nou veselă şi fără grijă, ca şi cum nu s-ar fi întâmplat nimic. Puiul de vulpe a crescut şi se simţea admirabil la „creşa de vulpi”, cum numeam noi în glumă familia pisicii.

Învăţătorii n-au mai încercat să afle cine privise la puii de vulpe fără învoire făcându-se astfel vinovat de toată nenorocirea. Ştiau cât se poate de bine că şi fără pedeapsă niciunul dintre copii n-o va mai face asta niciodată. Odată, când copiii se odihneau după muncă, a venit vorba de ce-o să se facă fiecare când o să fie mare.

— Eu am să mă fac veterinar, spuse fetiţa cea mică izbucnind în plâns. Dac-aş fi fost veterinar, i-aş fi vindecat pe puii de vulpe îngheţaţi. Eu m-am uitat atunci la ei…

Învăţătorii se priviră în tăcere.

— Ei, hai, nu mai plânge, Mania! N-aveai de unde să ştii c-o să se termine-aşa. Uite, ai răbdare, ai să fii veterinar şi, după învăţătura pe care-ai primit-o cu aceşti pui de vulpe, o să faci mult bine animalelor!

Începură s-o liniştească şi, ca să schimbe vorba, le-nfrebară pe Iulia şi Nataşa:

— Ei, dar voi ce vreţi să vă faceţi când o să fiţi mari?

— O să învăţăm cum trebuie să îngrijim şi să păzim pădurea, răspunseră amândouă fetelentr-un glas. Atâta timp când pădurile noastre dese, neumblate, o să fie-ntregi, or să trăiască în libertate şi animalele în ele. Pădurea este primul prieten, atât pentru animale cât şi pentru om. Aşa ni s-a spus întotdeauna acasă.

— Aşa este, dragile mele, v-aţi gândit bine! O să creşteţi şi-o să fiţi silvicultori, o să-l ajutaţi pe tatăl vostru. Şi să nu uitaţi niciodată că primăvara toate animalele au

pui mici şi lipsiţi de apărare.

— Fiţi fără grijă, Viktor Vasilievici, asta n-o s-o uităm niciodată.

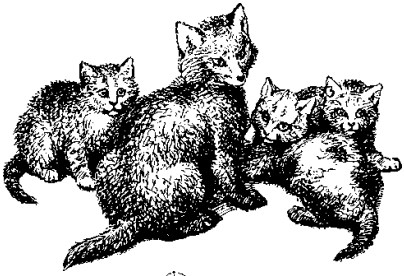

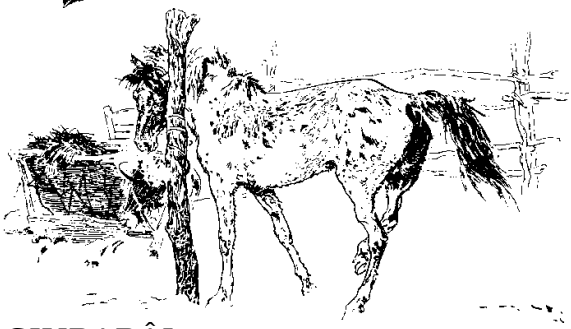

CIUBARÂI

N-am fi avut parte în vecii vecilor de Ciubarâi dacă nu i s-ar fi întâmplat nenorocirea aceea cu prăpastia. Era un cal de prima mână. Cum altfel ni l-ar fi dat nouă, copiilor?

Când l-au adus, era iarnă. Toţi adulţii din casă mergeau împreună cu tata la grajd, discutau despre ceva şi-l tot măsurau cu centimetrul.

— Ce frumuseţe! Asta nu e cal, e o pictură! spuneau ei cu plăcere, întorcându-se în casă, la căldură, cu obrajii roşii şi îngheţaţi.

Ne-am dus şi noi să ne uităm.

Era un armăsar înalt, cu pielea netedă, care dansa în zăpadă, în jurul stâlpului. Se freca cu capul de el, îl muşca şi tot timpul îşi muta greutatea de pe un picior pe altul.

Ne-am apropiat încă puţin. A început să se joace şi cu mai mult foc uitându-se la noi dintr-o parte, cu ochii lui negri.

— Grozav căluţ, spuse Sonia cu convingere. Numai

un singur lucru e neplăcut: d-a din picioare şi se foieşte atâta că nu poţi nici să-l mângâi. Bău! strigă ea cu voce de bas şi se apropie curajoasă de stâlp.

Calul nechează uşor, o apucă apoi pe Sonia cu dinţii de basma şi începu s-o scuture, dând-o când la dreapta, când la stânga.

— O omoară pe Sonia! strigă Nataşa de lângă mine.

Eu şi Iulia ne-am repezit ţipând la Ciubarâi. El se miră şi dădu drumul basmalei. Sonia se trase înapoi.

— Ce cal nebun! Ar trebui dus la balamuc, spuse ea cu amărăciune, să te-apuce de cap aşa, nitam-nisam.

Avea faţă albă – poate de ger, poate de ciudă – se supărase pe Ciubarâi.

Vara, când tata mergea pe uliţă cu Ciubarâi, toţi ieşeau în drum să privească în urma lui.

Câinii se strecurau pe sub porţi şi, încordându-şi muşchii, lătrau cât îi ţinea gura. Niciunul nu reuşise încă să-l apuce pe Ciubarâi de coadă. Rămâneau în urmă, unul după altul, înnebuniţi de ciudă.

Iar dintre cai, niciunul nu încerca măcar să se ia la întrecere cu Ciubarâi. Ar fi fost de-a dreptul caraghios. Să fi văzut cum trecea ca o săgeată, fără să încetinească nicio clipă pasul, străbătând cei 20 de kilometri de la oraş până la căsuţa noastră de pe malul lacului Issâk-Kul!

Acolo, în faţa casei în care locuiam noi, era o luncă verde. Ciubarâi făcea un ocol, se oprea în dreptul cerdacului, îşi întindea gâtul şi necheza o dată tare prelung. Apoi începea să respire absolut normal. Îi dădeau câte-o bucată de pâine sau de zahăr. Ciubarâi primea darul luându-l grijuliu cu buzele şi niciodată nu s-a întâmplat să muşte pe cineva de mână.

— Uitaţi-vă, uitaţi-vă! Ia priviţi cum respiră! se mândrea tata cu Ciubarâi. Vă daţi seama ce plămâni trebuie să aibă?

Toţi îi băgau mâinile pe sub chingă şi ziceau:

— Da, într-adevăr, respiră admirabil!

Asta era Ciubarâi al nostru. Până într-o zi, la mijlocul

verii, când tata a pus şaua pe el şi-a plecat călare peste munţi, la Congresul 224

regional al pădurarilor în oraşul Vernîi, cum se numea pe atunci Alma-Ata.

Trecuse aproape o lună. Tata era tot în delegaţie. Odată, într-o noapte, m-a trezit o furtună. Vântul şi ploaia băteau în geamuri. Se auzeau tunete şi odaia era inundată de lumina fulgerelor. Tocmai mă pregăteam să întreb dacă nu se poate întâmpla ca trăsnetul să omoare pe cineva chiar în pat, când s-a făcut dintr-odată linişte şi de dincolo l-am auzit pe tata vorbind. Noi ne-am bucurat cu toatele foarte mult, ne-am înfăşurat cu plăpumile şi ne-am dus în camera de alături. Pe podea zăcea o haină udă, pe masă era aprins samovarul, iar tata, cu o haină uscată pe el, se încălzea bând ceai fierbinte.

— Ce roşu eşti! am spus noi imediat după ce i-am urat bun sosit. Te-ai bronzat aşa de tare sau ce s-a întâmplat?

— Ce să te bronzezi aici!

— Ai uitat ce ne-ai promis? Ne-ai adus bomboane?

— Nu, nu v-am adus.

— De ce?

— N-am adus şi gata!

— Atunci poate că ne-ai adus alte cadouri?

— Nu, nu v-am adus nimic.

Ne-am uitat una la alta.

— Cum aşa, păi tu singur ai promis…

Tata şi-a strâns tâmplele în palme şi începu să se strâmbe şi să tremure, de parcă i-ar fi fost frig.

— Ia-le de-aici, te rog! îi spuse mamei. Mă doare capul de simt că-mi plesneşte şi-acum mai trebuie să mă şi scuz, să dau explicaţii…

— N-a uitat nimic, a cumpărat de toate şi-ar fi adus acasă totul, dar… în munţi i s-a întâmplat o nenorocire. Plecaţi acuma, hai, duceţi-vă, nu-l mai plictisiţi. Bine că s-a întors măcar el.

Ne-au împins afară din cameră şi-au trântit uşa în

urma noastră. Nu pricepeam absolut nimic.

— Ce nenorocire poate să se întâmple cu bomboanele în munţi?

— S-au topit şi s-au scurs odată cu ploaia. E foarte simplu, zise Nataşa.

— Nu, nu pare să fie asta.

— Aţi citit atâtea cărţi pân-acum şi tot nu ştiţi că în munţi oamenii se rătăcesc.

Sonia ridică dispreţuitoare din umeri şi vârî sub pernă o carte groasă: „Lumea aventurilor”.

— Dacă te-ai rătăcit pe-acolo şi n-ai ce mânca, te repezi la orice, chiar şi la bomboane, 226

mormăi una din noi. Le-o fi mâncat el ca să prindă puteri. Să-i fie de bine…

Apoi am adormit.

Dimineaţa, după ce-a trecut furtuna, totul s-a limpezit.

A ieşit soarele şi-a-nceput să lumineze vârfurile copacilor.

Pământul încă nu se uscase după ploaia şi era rece şi jilav. Am ieşit în curte şi ne-am îndreptat spre grajd.

— Ce ciudat, se miră Sonia, aici e un animal cu totul străin.

— Şi nici nu e prea frumos.

— E mai urât decât Ciubarâi al nostru?

— Ce să-ţi spun! Cu mult mai urât.

— Dar unde-a dispărut Ciubarâi?

Ne-am strâns în jurul căluţului, nu prea arătos, cu ochi ca de peşte.

Căluţul nechează spre noi, se întoarse cu spatele şi începu să cotrobăie în iesle după fân.

— E drăguţ, blând, după cum se pare…

— Nu ne dă niciun fel de atenţie.

— Ba nu, uitaţi-vă, dă din coadă.

— Are nişte ochi foarte originali, zise Sonia.

Dar nu era clar dacă acesta era un lucru bun sau rău pentru calul respectiv.

În timp ce discutam despre calul cel nou, în grajd a intrat un bătrân kîrgîz.

— A, fetelor, bună ziua!

— Bună ziua, bună ziua! Al cui e calul ăsta? Al dumneavoastră?

— Al meu. Vă place? E frumos?

— Da, e drăguţ. Dar nu despre asta e vorba. Vrem să ştim unde e Ciubarâi al nostru?

— Ciubarâi? Kîrgîzul fluieră, dădu din mână şi spuse: A murit. A dispărut.

De cum s-a făcut ziuă, portiţa de la intrare nu se mai oprea. În sătuc toată lumea aflase că tata sosise noaptea şi toţi veneau la el după veşti. Tata nu se simţea bine, avea frisoane foarte puternice. Stătea culcat în pat, învelit cu câteva şube, şi vorbea fără încetare: povestea cum venise acasă prin trecătoarea Koinar.

Ne înghesuiserăm într-un colţ, în spatele patului, sorbeam fiecare cuvânt pe care-l rostea şi nu reuşeam totuşi nicicum să înţelegem lucrul principal: unde dispăruse Ciubarâi?

Abia ajungea să povestească până la mijloc şi veneau alţi. oaspeţi care îl rugau să ia totul de la-nceput.

Tata repeta totul de la-nceput. Şi de fiecare dată se înflăcăra din ce în ce mai mult, vorbea din ce în ce mai tare şi începea să încurce cuvintele.

— Staţi puţin. Nu vedeţi că are febră mare, că aiurează? îl întrerupse la un moment dat unul dintre vecini. Ar trebui să-l învelim cu ceva mai gros. Şi la noapte să ia o aspirină.

Ne-au trimis urgent la spital, după doctor. Spitalul era foarte aproape, peste drum.

Am alergat cât am putut de repede. L-am găsit pe doctor şi i-am transmis rugămintea în mare grabă.

— E foarte grav! strigam noi din fugă. Trebuia să ne grăbim, pentru că altfel tata termina de povestit fără noi.

— A spus că vine! am strigat noi, repezindu-ne în cameră.

— Linişte!…

Mama ne ameninţă cu degetul. Tata se foi, râse şi începu să vorbească foarte repede.

— Când a sărit, a sărit… totul s-a prăbuşit… am pierdut şi arma şi banii şi şaua. Trebuie să-l scoatem, să-l ajutăm. El a sărit aşa… Să-l ajutăm… acum…

Sări din pat.

— Stai culcat, te rog!

În încăpere intră doctorul.

— Totul s-a pierdut… să-l ajut… îi spuse tata.

— Ei, aici mie-mi miroase a febră mare. Şi ce faţă aprinsă!

După aceea totul a fost foarte plicticos. Toţi umblau în vârful picioarelor.

Tata striga mereu că cineva trebuie să tragă pe altcineva. Vorbea, vorbea, vorbea întruna…

În dimineaţa următoare nu ne-au dat voie să mergem la el. Iulia începu să asculte pe la uşă şi se întoarse râzând spre noi.

— Spune fel de fel de copilării.

Se lipi strâns de crăpătura uşii şi mult timp nu se mai dezlipi de-acolo. Noi o tot împungeam:

— Ei, ce e? Spune ceva caraghios?

Dintr-odată se întoarse spre noi cu faţa toată în lacrimi.

— Da, ţie-ţi vine uşor să vorbeşti, dar ei, acolo, spun că are o tumoare în gât…

Spre seară tata s-a simţit şi mai rău, iar doctorul a rămas la noi toată noaptea.

Dimineaţa a mai venit încă un doctor de la spital. S-au sfătuit între ei, apoi au înşirat pe masă fel de fel de cuţite şi foarfeci strălucitoare. Mama, palidă şi înspăimântată, mergea în urma doctorului şi-l ruga:

— N-am să ţip… Nu vă deranjez… O să vedeţi. Daţi-mi voie să vă ajut. Garantez pentru mine… Poate că pot şi eu să ţin câte ceva.

Apoi au adus un lighean. Şi nouă ne-au spus în şoaptă

să nu ne mai încurcăm printre picioarele lor şi mai bine să ne ducem în curte şi să aprindem samovarul. Pe tata îl operau: îi tăiau tumoarea din gât. Dacă nu l-ar fi operat, ar fi putut să se sufoce. Mama ne scoase în cerdac, ne aduse câteva cărţi şi jucăriile Nataşei.

— Nu vă necăjiţi, copii, zise ea, văzând ce mutre facem. Staţi liniştite şi străduiţi-vă să fiţi cuminţi. Poate c-o să se rezolve totul cumva.

Ea plecă. Noi ne străduiam să fim cuminţi. Când cădea o basma, ne repezeam cu toatele s-o ridicăm. Dacă una din noi o lovea pe alta din greşeală cu piciorul, se auzeau imediat scuze şi cea lovită era întrebată dacă n-o doare prea tare. Nataşa descoperi ceva în neregulă între jucăriile ei.

— Cine i-a rupt coada lui Vifor? Şi i-a dezlipit şi şaua? Asta numai tu puteai s-o faci, Olga…

— Ei! m-am încruntat eu. M-am săturat să te tot legi de mine. Habar n-are ce şi cum şi-aruncă vina pe mine. Foarte bine, ia-ţi adio de la cârlionţii tăi.

Sonia mă apucă de mâna care se abătuse asupra cozilor Nataşei:

— Ce-ţi veni? Acuma e momentul să faceţi gălăgie?

— A umblat în cutia mea! Mi-a stricat calul! nu se lăsa Nataşa.

— Bine, mincinoasă nefericită. Dar tu ştii ce zi e astăzi? N-ai decât să spui câte minciuni vrei despre mine, să profiţi de bunătatea mea. Dar eu… nici măcar nu vreau să te văd.

— Bravo! Uite, acuma se cunoaşte cine îl iubeşte pe tata şi cine nu…

M-am aşezat într-un colţ cu o carte în mână şi m-am străduit să nu mai aud acuzaţiile pe care mi le arunca Nataşa din ungherul ei:

— Numai ea e de vină, numai ea! Ştiu eu că ea a fost!

Timpul trecea chinuitor de încet. Cărţile şi jucăriile ne alunecau din mâini. Ne mutam fără rost dintr-un loc într-altul, ascultam fiece foşnet. În urma noastră venea tot

în vârful picioarelor, tristă şi abătută, căţeluşa noastră, Djika.

Simţea că ceva nu e-n regulă în casă şi parcă ne întreba care e necazul, uitându-se stăruitor în ochii noştri.

— Haide, pleacă! N-avem timp de tine astăzi, o alungam noi când încerca să se gudure.

Djika înţelese c-a făcut ceva rău şi, pentru ca s-o iertăm şi să ne-mpăcăm cu ea, se hotărî să se pedepsească singură. Se duse într-un colţ, se aşeză acolo după uşă şi-şi lăsă capul 232

În jos. Din când în când, din colţul ei se auzeau scâncete uşoare:

— Uuu… Uuu…

În cele din urmă uşa camerei se deschise.

Doctorul şi mama ieşiră şi arătau parcă mai slabi, dar fericiţi. Spuseră că tata a fost operat şi că de-acum înainte totul o să fie bine.

Am sărit în sus şi-am zbughit-o imediat de pe cerdac ca să alergăm fericite în jurul casei. Atunci, împingând cu grijă uşa care scârţâia, Djika apăru şi ea din colţul ei.

Se uita la noi şi parcă renăscuse: se lipea cu burta de pământ, sărea în sus… dădea din cap şi, nemaiştiind ce să facă de bucurie, ţâşni din casă înaintea tuturor.

Congresul de la Alma-Ata a durat mai mult decât se prevăzuse.

Tata a hotărât să scurteze drumul pentru ca să mai câştige timp. S-a înţeles cu un pădurar kîrgîz şi-au pornit de-a dreptul pe drumul cel mai scurt, dar şi cel mai primejdios. Trebuiau să urce până aproape de vârf pentru ca apoi să coboare de cealaltă parte a muntelui, în apropiere de lacul Issâk-Kul.

În timpul zilei au ajuns până aproape de vârful muntelui şi-au înnoptat la păstori. La revărsatul zorilor au pornit mai departe.

Ciubarâi stătuse peste două săptămâni la Alma-Ata fără nicio ocupaţie. Se dezobişnuise să mai meargă şi acum îi venea tare greu. Obosise foarte tare încă din prima

zi.

Poteca îngustă, pentru capre, trecea peste stânci acoperite cu muşchi, uneori se înfunda în câte-o prăpastie sau râpă şi-atunci trebuiau să se-ntoarcă şi să caute alt drum. Alteori se pierdea în mijlocul unei grămezi de bolovani şi-atunci Ciubarâi începea să se învârtă neajutorat, zvârlind grămezi întregi de pietriş de sub copite.

Nu, hotărât lucru, poteca asta nu-i era pe măsură şi nici nu se potrivea cu greutatea lui.

Tata văzu că picioarele începuseră să-i tremure, că avea coastele supte şi că în timpul popasurilor lăsa capul în jos cu tristeţe.

Calul micuţ, iute ca o capră, al pădurarului se comporta cu totul altfel. Era un cal kîrgîz, localnic. Se căţăra cu uşurinţă pe vârfurile cele mai ascuţite. Se aşeza pe picioarele de dinapoi şi din această poziţie, aproape şezând, cobora pe coastele abrupte. Şi când călăreţii se opreau să mai fumeze câte o ţigară, dădea liniştit din coadă şi se grăbea să găsească vreun ciulin pe care să-l mănânce la repezeală în chip de gustare.

Soarele era la amiază când călătorii s-au oprit lângă o stâncă înaltă, bătută de vânt. Aceasta era intrarea în gheţarul Koinar.

Valea săpată de gheţar era albă, de un alb strălucitor care făcea să te doară ochii. Zăpada părea moale şi pufoasă. Numai colţurile negre ale stâncilor, care ici şi colo ieşeau de sub învelişul de nea, îţi arătau că trebuie să fii cu multă băgare de seamă, dacă nu vrei să rămâi pe-acolo pentru totdeauna.

Bătea un vânt puternic, tăios. Zăpada se ridica în trâmbe. Şi lucrul cel mai neplăcut era că nori negri începeau să acopere treptat cerul.

Călătorii îşi grăbeau caii. Ciubarâi se şi poticnise de câteva ori, căzuse şi-şi zdrelise genunchii până la sânge. Şi calul kîrgîz era obosit, iar stăpânul lui, când văzu norii, începu să strige jalnic şi să se vaiete.

U-uuu! făcea vântul cu zgomot, alergând prin trecătoarea îngustă ca o pâlnie. Apoi se izbea de unul din pereţi şi acesta parcă răspundea cu un sunet profund: Huuu!

În cele din urmă, Ciubarâi, istovit, abia îşi mai mişca picioarele. Apoi se opri de tot. Tata se dădu jos şi-o porni alături de el. Încercă să-l ia pe Ciubarâi de căpăstru, dar calul se încăpăţână. Trebuia să-l tragă cu forţă.

Să mergi pe poteca îngustă, abruptă, într-o şubă lungă, şi să mai trebuiască să tragi după tine un cal, nu e prea uşor. Fără să vrea, tata se-nfuriase: doar kîrgîzul mergea călare pe mârţoaga lui! Şi aici, ditamai armăsarul… bine hrănit, îngrijit!… Iritat, trase de căpăstru. Ciubarâi scutură din cap şi începu să meargă de-a-ndărătelea.

— A, aşa! Nu binevoieşti să mergi în căpăstru! Bine…

Încălecă din nou şi-l plesni de câteva ori cu biciul. Până atunci nu-l bătuse niciodată. Ciubarâi, tremurând şi chircindu-se, se grăbi să coboare coasta…

În jos, la ieşirea din trecătoare, un nor mare, negru se lăfăia ca un urs blănos. Îi ajunsese din urmă pe călători, îi depăşise şi acum învăluia valea. Se făcu şi mai întuneric.

Un fulger albastru brăzdă cerul. Se auzi un tunet. Cine n-a auzit niciodată un tunet în munţi nu e nici măcar în stare să-şi închipuie cum sună. Se năpusteşte din cerul negru ca păcura de parcă ar ieşi din străfundurile unei prăpăstii şi de pe pământ îi răspunde ecoul înfricoşător al stâncilor uriaşe. Apoi ecoul repetă, amplifică încă şi mai mult corul acesta înspăimântător. Te asurzeşte, te face să te lipeşti de pământ.

Omul se simte mic şi neputincios

În faţa forţelor dezlănţuite ale naturii. Până şi pe cel mai viteaz îl cuprinde spaima atunci când îşi dă seama de toată neputinţa lui. Poteca era acoperită de zăpadă. Mergeau pe bâjbâite. Furtuna se înteţi. Începu un uragan de zăpadă. Întunericul adus de nori lăsă locul întunecimii de smoală a nopţii.

Călătorii îşi grăbeau caii ca să iasă cât mai repede din gheţar. Kjrghizul îl asigurase pe tata că până la locul unde se termina zăpada nu era mai mult de un kilometru.

Dintr-odată Ciubarâi se opri. Tata trase de frâu o dată, de două ori. Calul nu voia deloc să se urnească. îl lovi cu cravaşa. Calul schiţă o mişcare înainte, dar se opri din nou, se încăpăţână şi se dădu într-o parte.

Arăta prin tot comportamentul său că aici e foarte primejdios şi că nu există niciun fel de drum. Dar tata îl obligă să se supună.

Ciubarâi se ridică pe picioarele de dinapoi, făcu o săritură uriaşă…

Ceea ce s-a întâmplat în clipa următoare a fost aproape de neînţeles pentru tata. Zbură din şa şi se lovi de zăpada îngheţată.

Locul pe care Ciubarâi refuzase să meargă era un pod fals. Între două stânci căzuse multă zăpadă, care depăşise buza prăpastiei şi apoi îngheţase, formând un fel de punte. Totul părea foarte solid şi trainic. Dar sub el se căsca prăpastie, adâncă, înfricoşătoare.

În momentul în care Ciubarâi a sărit şi s-a sprijinit cu

toată greutatea pe picioarele din faţă, gheaţa n-a rezistat şi s-a rupt. Calul a căzut pe burtă. A mai făcut un efort şi-a mai sărit o dată. Picioarele din faţă s-au eliberat, în schimb cele din spate s-au afundat şi mai tare.

Începu, să se zbată desperat. Se arunca în toate părţile şi împroşca zăpadă. Pe neaşteptate, întreaga avalanşă se mişcă din loc lăsându-se cu toată greutatea pe calul nefericit. Ciubarâi necheză o dată trist, de parcă şi-ar fi luat 238

rămas bun de la stăpân. Sângele îi ţâşni pe gură.

Şi aşa, stând pe picioarele dindărăt, pe jumătate strivit de zăpadă, cu coama ridicată, dispărea încet în prăpastie.

Kîrgîzul văzuse cum avalanşa de zăpadă dispăruse în adâncul prăpastiei. La lumina intermitentă a fulgerelor nu putea distinge foarte bine totul şi se gândi că dispăruseră amândoi, şi calul şi călăreţul.

Se dădu jos din şa, se aşează pe zăpadă şi începu să plângă.

Nu se ştie cât timp s-a jeluit şi s-ar mai fi jeluit deasupra prăpastiei, dacă n-ar fi observat că şi calul lui se depărtase cu câţiva metri. Se târî după el în patru labe. Calul lăsase capul în jos şi mirosea drumul. Păşea cu grijă înainte. Kîrgîzul porni după el, în patru labe, tremurând din toate mădularele de frică.

Iată că se termină şi porţiunea cu zăpadă. Calul se opri şi se uită în jur. Kîrgîzul prinse căpăstrul şi se urcă în şa. Două ore mai târziu stătea la căldura focului din cătunul kîrgîz şi povestea cum diavolul îl luase pe silvicultor în prăpastie.

Fulgerul care brăzdase cerul când dispăruse Ciubarâi se stinse. Se lăsă o beznă deasă. Tata se ridică şi privi încordat în direcţia în care cu puţin timp înainte se zbătuse bietul cal.

— Nu se poate, nu se poate… se îmbărbăta el cu glas tare. Ce cal deştept! Cu câtă-nverşunare s-a luptat ca să-mi salveze mie viaţa…

Şi aştepta plin de speranţă un alt fulger. Iată, acum-acum o s-apară din nou şi la lumina lui o să-l vadă iarăşi pe Ciubarâi. Trebuie doar să se căznească să-l ţină T de căpăstru. O să se caţere singur… sigur c-o să se poată căţăra.

Fulgerul brăzdă cerul ca o rachetă. Şi tata văzu… prăpastia întunecoasă şi stâlpul de zăpadă albă care dansa pe mormântul lui Ciubarâi.

Singur în gheţarul dezlănţuit…

După primii paşi căzu într-o râpă. În jurul lui ninsese cu fulgi mari.

Adunându-şi forţele, începu să fluiere şi să-l strige pe pădurar:

— O-ooo! U-uuu!

Ascultă o clipă. Uraganul se înteţi.

„Nu, nu-i aici! Poate că pe undeva pe-aproape, dar parcă poţi s-auzi ceva!”

Simţi că-i degeră urechile şi-şi îndesă şi mai mult Căciula. Degetele îi înţepeniseră şi nu mai putea să lendoaie. Simţea o dorinţă puternică să se învelească în şubă, să se culce în zăpadă şi să doarmă. Dar îşi birui această dorinţă şi-o porni la drum, discutând şi certându-se cu el însuşi. Se poticnea, cădea, se înfunda în nămeţi. Se ridica din nou şi pornea mai departe, tot mai departe, fără să ştie încotro merge. Şuba era lungă şi i se-ncurca printre picioare. Curând tata obosi, începu să gâfâie şi să transpire. Ajungând la nişte pietre, se aşeză să-şi mai tragă sufletul şi să fumeze o ţigară. Dar tutunul şi pipa erau sub şa, pe cal, iar calul…

„Ce-i asta? Oare nu-i un vis urât? Nu-i un coşmar? Nu aiurez? Ciubarâi mi-a salvat viaţa… Nu, nu poate să piară…”

De desperare începu să dea din cap, luă câţiva pumni de zăpadă, o înghiţi şi se ridică. Faţa îi ardea, capul îi era uşor, iar picioarele i se înmuiau de oboseală.

Strălucea un soare arzător de munte. Vântul tăios şuiera dinspre gheţar. Maci alpini, portocalii, se desenau

sub cerul albastru.

Doi kîrgîzi coborâră de pe cai şi se aplecară deasupra omului care dormea pe pietre.

„Cine-i ăsta? De unde vine? Unde-i calul, armele?” ar fi vrut să întrebe fiecare din ei. Dar, credincioşi obiceiurilor lor, kîrgîzii nu se mirau. Se aşezară pe vine, fără grabă, scoaseră o cutiuţă cu tutun de mestecat, îşi luară câteva fire în gură şi se uitară unul la altul. Unui bărbat în toată firea nu-i stă bine să se mire. Kîrgîzii mestecau tutun în tăcere, scuipau într-o parte şi se gândeau.

Între timp mai veni încă un călăreţ, un bătrân înalt, costeliv. Înnoptase în cătunul în care nimerise pădurarul kîrgîz şi auzise povestirea acestuia.

— Asta trebuie să fie de la cantonul. Aşadar a scăpat? Şi djighiţii au pornit din cătun ca să-i tragă corpul din prăpastie. Scoală, omule! Nu e voie să dormi la soare!

Tata săltă capul cu greutate. Cum îi mai vuia! în urechi auzea numai tunete. Se uită buimac la toţi cei din jur şi se culcă la loc. Atunci bătrânul îl apucă de umeri, îl ridică, îl aşeză pe calul lui şi spre seară i-aduse acasă la noi.

A trecut aproape o lună. Tata s-a făcut bine. După o boală grea însănătoşirea e întotdeauna prilej de mare bucurie. Zile întregi fluiera cântecele vesele. Mânca bine, dormea mult şi râdea foarte des. îl priveam mustrător.

— Sigur, el râde, spuneam noi, strângându-ne în spatele grajdului. Da’ de ce-a omorât calul? Ce i-a făcut lui Ciubarâi?

Odată ne-au spus să aerisim paturile. Am luat în braţe pernele şi plăpumile şi-am pornit în şir prin curte. Soarele ardea din plin. Per242

nele se-nfierbântaseră, de parc-ar fi stat pe plită. Le-am întors pe partea cealaltă şi-am început să ne lăudăm care mai de care cât de bine-am aerisit noi aşternuturile.

— A mea e cea mai fierbinte dintre toate! striga Nataşa. Uită-te, încearc-o, aşază-te pe ea… Nici nu poţi să stai…

Se aşeza pe pernă, apoi sărea şi ne îndemna să facem acelaşi lucru.

— Iar eu pe-a mea am s-o bat cu bătătorul, ca să nu mai rămână niciun fel de microbi într-însa.

Bătătoarele bufneau ritmic.

— Asta e! După asemenea treabă nu mai poţi scoate niciun firicel de praf.

— Să mai vedem!

Şi mi-am luat avânt.

Odată cu lovitura s-a auzit şi ţipătul desperat al Iuliei:

— Nu mai bate! M-ai lovit chiar în cap…

— Păi de ce vii pe la spate?

— Şi tu de ce ridici mâna atât de sus?

— Da’ nici nu te-am văzut!

— „Nu m-ai văzut!” Ar fi trebuit să te uiţi…

— Acuma ce-i de făcut? Lasă capul pe spate şi-o să se oprească sângele…

Când văzu sângele curgând, Iulia începu să plângă în hohote.

Între timp, de după colţ apăru în goană Sonia.

— Nu mai urla, aşteaptă, spuse ea grăbită. Au adus veşti despre Ciubarâi. A venit un cazac şi povesteşte despre el pe cerdac.

Şi dispăru imediat, luând-o cu ea şi pe Nataşa.

Despre Ciubarâi? Veşti? Ce veşti mai puteau veni despre Ciubarâi?

Am ridicat din umeri.

Iulia îşi şterse ochii cu şorţul şi-şi suflă nasul care se făcuse ca o pătlăgică. Mă simţeam foarte vinovată că se nimerise-aşa de prost. Am rugat-o să mă ierte. Am făcut pace şi-am alergat amândouă spre casă.

Cazacul începuse să povestească. Îşi dăduse căciula pe ceafă şi-şi pusese puşca-ntre genunchi. Se înflăcărase şi dădea din mâini. Toţi ascultau cu atenţie, îi sorbeau cuvintele.

— Linişte, ne spuseră când ne-am apropiat gâfâind, e

vorba de Ciubarâi.

— Şi cum vă spuneam, iau un gât de vodcă să-mi fac curaj, dau jos de pe mine şuba şi zic: „Ei, n-aveţi decât să vă temeţi de diavolul acela al vostru, dar mie nu-mi pasă de el. Şi la urma urmei, diavolii ăştia ai voştri nici nu există. Haide, legaţi-mi o funie pe după piept şi daţi-mi drumu-n jos. Şi să n-aveţi nici 244

O grijă: am să v-aduc înapoi şi şaua şi tot”. Ei, kîrgîzii ce să zică? Sigur, s-au bucurat. Din pricina superstiţiei, se temeau să coboare în prăpastie. M-au legat bine de-a curmezişul şi mi-au dat drumu’. Mă lăsam încet pe gheaţă. Era o pantă a dracului de abruptă! „Ei, mă gândeam eu, dacă scapă ăştia funia, s-a zis cu mine, n-am să mai ştiu nici cum mă cheamă”. Când cobori, e mai bine să nici nu te uiţi în jos: nu se vede fundul prăpastiei. O prăpastie fără fund, ca să zic aşa. Mă bălăbăneam ca un vierme atârnat de frânghia aia. Dintr-odată – stop! O bucată mare de gheaţă ieşea dintr-un perete, ca un fel de poliţă, şi-mi tăia drumul. M-am oprit şi m-am proptit pe ea cu amândouă picioarele. Când colo, ce să vezi! maică preacurată! Cine horcăie aici? El! Era băgat cu totu-n zăpadă. Alb, degerat, coada şi coama un sloi de gheaţă. Din nas îi atârnau numai sloiuri. Deasupra ochilor, în loc de gene, avea ţurţuri. Stăte Inn picioare. Se lipise pe peretele de gheaţă şi-ngheţase odată cu el. Iar sub poliţa aia…

Cazacul se strâmbă şi dădu din cap. Apoi continuă, înflăcărându-se şi mai tare:

— Ca să vezi, animal, animal dar la ce l-a dus mintea. De trei zile stătea aşa, nemişcat, îşi rotea numai ochii şi-i tresăltau nările. M-am lipit de el. „Ce nefericit”, mi-am zis. Cel mai trist era că n-aveam cum să-l ajut. Şi calul, cu o fărâmă de nădejde în ochi, mă sorbea din priviri. Ei, ce-i de făcut? Am tras de funie de trei ori, aşa cum ne înţeleseserăm. Au început să mă ridice. Da’ calul!… Când a văzut că plec şi-l las din nou singur, a întors capul după mine. În ochi i-au apărut lacrimi şi-a început să scâncească încet, de parcă-mi spunea: „Ajută-mă, te rog, frăţioare, nu

pleca, nu mă lăsa să-ngheţ de viu!”

Sonia întoarse capul. Iulia strânse în mâini şorţul cu care se ştergea la ochi. Nataşa se apropie de povestitor, îl mângâie pe genunchi cu mâna ei mică şi fierbinte şi şopti:

— Şi mai departe, mai departe cum a fost?

— Când am ajuns sus, kîrgîzii s-au strâns în jurul meu. „De ce n-ai luat şaua şi sacul de pe el cu tine?” Atunci m-am înfuriat. „Asta-i o fiinţă vie, poate c-o să moară şi voi mă bateţi la cap cu şaua voastră. Trebuie neapărat să salvăm calul”, zic eu. Da’ ei dădeau din cap: „Da’ nici nu se poate! Dac-a căzut acolo, n-are decât să-şi dea duhul tot acolo. Omul e mai de preţ decât calul”. Ei o ţineau pe-a lor, eu o ţineam pe-a mea. Atunci kîrgîzul a spus că vrea şi el să coboare cu mine. Am luat scânduri, frânghii şi haide! L-am căutat din nou. Dacă n-ar fi strigat calul, am fi trecut pe lângă el. Era alb şi-n zăpadă se pierdea cu totul…

Cazacul tăcu şi-şi făcu de lucru cu tutunul şi ţigara. Dar ţigara răsucită rămase nelipită pentru că toţi îl copleşiră imediat cu întrebările:

— Ei, şi ce-a fost? L-aţi tras cu frânghiile sau nu l-aţi tras?

— Aţi izbutit până la urmă?

— Şi cum, chiar e viu?

— Trei zile în gheaţă! Ce glumă e asta?

— Nu mai aveam nicio nădejde. Da’ am reuşit totuşi să-l tragem afară. L-am înfăşurat în frânghii, i-am pus scânduri sub burtă şi haide… Au tras, au tras… până l-au scos afară. Am desfăcut frânghiile. Dintr-odată au început să iasă aburi din el. Ciubarâi s-a încălzit, a transpirat, pielea a-nceput să ise-ncreţească. Stătea acolo culcat, ud leoarcă, slab şi nici nu putea să-şi ridice capul. Am luat o sticlă de vodcă şi i-am turnat pe gât! Ciubarâi a băut, dar tot nu putea decât să clatine din cap. L-am învelit cu pături. Gemea şi stătea lungit acolo. Kîrgîzii toţi într-un glas spuneau c-o să moară. „Oricum, tot o să moară”, ziceau ei. Da’ eu o ţineam una şi bună: „Daţi-i un răgaz şi-o

să-şi revină”. Până la urmă a ieşit pe-a mea. Şi-a revenit…

Cazacul a zâmbit larg. Nataşa îl mângâie din nou pe genunchi.

Ciubarâi nu putea să ridice capul şi multă vreme nici nu se putea apropia de mâncare. Dar după aceea, când s-a uscat, i s-a făcut o foame de lup. I-au dat puţin ovăz. Au topit zăpadă într-un căzănel şi l-au adăpat cu apă călduţă. Apoi l-au pus pe picioare. Nu putea păşi şi tot cădea-ntr-o parte. Au scos frâiele şi şaua grea de pe el şi sprijinindu-l din toate părţile au reuşit să-l facă să coboare din munţi. Ciubarâi cădea din cincisprezece în cincisprezece paşi. îl lăsau să stea culcat un timp, apoi îl ridicau din nou şixaşa, aproape pe braţe, l-au dus mai departe. Ciubarâi trebuia să se lupte pentru fiecare pas care îl depărta de mormântul său de gheaţă. Gheţarul rămăsese în urmă. Până la cătun nu mai era mult. Dar kîrgîzii erau istoviţi şi-au hotărât să lase calul în drum. Din nou viaţa lui Ciubarâi a atârnat de un fir de păr. Aşa slab şi bolnav cum era, l-ar fi mâncat lupii noaptea. Între timp, printre vârfurile brazilor s-a zărit un foculeţ şi un câine kîrgîz lătră nu departe.

Din cătun veneau ajutoare.

— E viu! se auziră mai multe exclamaţii. Chiar e viu?

— E viu, e viu! L-am scos viu din mormânt.

Încă vreo câteva sute de paşi şovăielnici şi tremuraţi şi Ciubarâi se prăbuşi lângă focul de tabără al satului. Oamenii veneau în fugă spre el. Veneau în fugă şi căţei lăţoşi să-l miroasă. Iepele treceau pe lângă el nechezând şi fornăind uşor.

Iar Ciubarâi zăcea culcat, întinzându-şi capul mare pe iarba moale, şi gemea din greu.

Ciubarâi a stat mai mult de-o lună în munţi, la păşune. Veştile despre el veneau una după alta: astăzi Ciubarâi s-a ridicat în picioare, astăzi a putut să meargă, a nechezat.

Ne bucura fiecare nouă victorie a lui Ciubarâi asupra bolii.

— Îl aduc mâine dimineaţă pe Ciubarâi, am auzit noi odată la masă.

— I-am pregătit de mult grajdul, să grăbi Sonia să spună.

Tata privi repede la ea şi zâmbi oarecum încurcat. Cu câteva zile mai înainte făcuse o plimbare prin pădure şi trecuse şi pe la Ciubarâi.

— N-a mai rămas nimic din calul pe care-l ştiam. Acuma-i ca o remuşcare vie, spuse el, şi noi n-am înţeles nimic.

Apoi Nataşa începu să ne întrebe:

— Ce-a avut Ciubarâi? L-a durut ceva? Tata spunea că are un fel de muşcare.

— Remuşcare, o corectă Iulia. Nu, pur şi simplu s-a îmbolnăvit la un plămân. A îngheţat cu spatele lipit de peretele de gheaţă şi-a răcit. Dar după aceea s-a făcut bine. Are nevoie de doi plămâni, dar lui i-a rămas numai unul.

— Dar muşcarea?

— Ce „muşcare”? Ce tot repeţi cuvinte pe care nu le-nţelegi?

— Sonia, Sonia, remuşcarea e o boală?

— O, şi încă ce boală! Cum se mai suferă din cauza ei!

— Şi Ciubarâi suferă?

— Cine?

— Ciubarâi.

— Pfui, ce prostie!

Se întoarse indignată spre mine şi zise despre Nataşa:

— Asta pentru că toţi microbii se bagă în discuţiile oamenilor mari.

Noi fuseserăm întotdeauna mândre de Ciubarâi.

Iar acuma, aflând că îl aduc acasă, am hotărât să-i organizăm o primire sărbătorească.

— Să vedeţi ce cal avem noi, spuneam peste tot în sat, a stat timp de trei zile într-o trecătoare îngheţată şi n-are nimic. Are un singur plămân bolnav. Mâine o să-l aducă acasă pe Ciubarâi al nostru. Haideţi cu noi să-l întâmpinăm.

După aceste discuţii, dimineaţa eram înconjurate de o droaie întreagă de copii.

Am pornit râzând şi cântând. Pe drum tot povesteam cât de grozav e Ciubarâi al nostru:

— Pentru alţi cai ar fi fost foarte greu, dar să-l vedeţi pe Ciubarâi al nostru.

Am străbătut vreo patru kilometri. Am ajuns la capătul uliţei principale. Am băut apă din sticle – deşi, ca să spunem drept, nimănui nu-i ardea de băut – şi ne-am întors acasă.

Pe drum trecea fel de fel de lume. Kîrgîzii mergeau în grupuri de câte cinci-zece oameni. Treceau şi călăreţi singuratici. Căruţele greoaie se hurducau pe bolovani. Călăreţii aveau fel de fel de cai, unii călăreau chiar pe tauri sau pe vaci. Vedeai câte-un kîrgîz călare pe un cal mic şi firav şi alături nevastă-sa călare pe-o vacă. Femeia avea în braţe un copil, iar vaca avea un viţel legat de coadă. Întregul grup se zdruncina în mers, iar copilul şi

viţelul urlau din răsputeri, încercând să se acopere unul pe altul.

Priveam stăruitor la toţi cei întâlniţi pe drum. Mai erau şi unii care duceau cai de căpăstru sau îi mânau de la spate. Dar pe splendidul nostru Ciubarâi nu l-am văzut nicăieri.

— Nu, astăzi n-au să-l aducă, ne-am zis noi în cele din urmă şi-am plecat acasă. N-au să-l aducă astăzi! am strigat noi deschizând portiţa dinspre grădină.

— Pe cine? Pe Ciubarâi? Păi e de mult aici! Ce, nu l-aţi recunoscut?

— Cum axşa? L-au adus? Cum de nu l-am văzut? Dar unde e? în grajd?

De nerăbdare nu izbuteam să tragem zăvorul greu; ne împingeam, ne stânjeneam una pe alta. 252

— Lasă-mă pe mine, eu…

— Stai puţin, nu aşa…

— Lasă mai bine să încerc eu…

Nu mai aveam răbdare. Voiam să ne uităm la Ciubarâi, să-l mângâiem, să-i dăm zahăr, să simţim cu câtă grijă ia zahărul cu buzele din palmele noastre.

Cum o să simtă că-i aducem zahăr, o să necheze vesel şi-o să sară-n sus de bucurie, în cele din urmă am intrat în grajd.

O mârţoagă slabă, costelivă, ca un fel de cârpă mototolită, zăcea într-un colţ, pe paie. A ridicat cu greu capul în direcţia noastră şi-a gemut răguşit. Se înecă în loc să necheze şi începu să tuşească.

— Asta-i Ciubarâi? am strigat noi cu amărăciune.

— Săracul de el, săracul de el…

— Nu, nu se poate…

— Ei, şi ce-i cu asta? Acum e mai bun decât înainte… şi mai înţelept.

— Acuma e chiar foarte, foarte bun, zise Nataşa, abia ţinându-şi lacrimile.

— Na, Ciubarâi, mănâncă, se apropie Iulia de el.

Eu şi Sonia am tăcut multă vreme. Dar atunci când

mi-am descleştat buzele, primele mele cuvinte fură:

— Deci asta însemna „remuşcare vie”…Cum am putea să-l dăm cuiva, aşa bolnav cum e!

— Da, spuse şi Sonia oftând şi adăugă cu multă hotărâre: N-o să-i lăsăm să-l dea nimănui.

Am stat până seara chircite în jurul lui şi l-am mângâiat. Vorbeam în şoaptă de parcă ne-am fi temut să nu-l obosim. La ceai am venit tăcute şi hotărâte.

— Ei, ce e? ne-au întrebat ai noştri.

— E tare bun, cuminte, înţelept…

— Dar n-aţi observat că…

— Ce să observăm? E mult mai bine.

— Da, şi mie îmi place mai mult acuma.

— Şi mie.

— Şi mie.

Patru glasuri răsunară unul după altul. Nimeni n-a rămas în urmă. Acum Ciubarâi avea nevoie de noi, să-l apărăm. Să nu-i fie frică, n-o să-l lăsăm.

Mama se uită la feţele noastre emoţionate.

— Ce fete grozave am, zise ea.

În aceeaşi seară tata şi mama se certară. Se înfuriară şi ţipau de se auzea în toată casa.

— Nu-l dau nimănui, venea de dincolo de uşă vocea răsunătoare a mamei.

— Dar înţelege odată, oricum o să moară!

— Şi ce dacă! Lasă să moară! Dacă moare, moare şi gata. Dar poate că se-nzdrăveneşte. El ţi-a salvat viaţa, aşa că acum are dreptul să-şi trăiască zilele în linişte.

— Dar pentru drumurile mele eu am nevoie de un cal şi nu de un pensionar!

— Foarte bine. Cumpără-ţi alt cal. Şi pe Ciubarâi dă-l copiilor. Dacă reuşesc să-l facă bine, norocul lor.

Sonia nu s-a mai putut abţine şi-a-nceput să bată din palme.

— Bravo, mamă, bravo!

Împinse uşa şi ne năpustirăm toate în cameră cu mutrele încurcate, dar fericite.

Dimineaţa l-am găsit pe Ciubarâi în aceeaşi poziţie ca şi aseară. Numai paiele din jurul lui erau împrăştiate şi fărâmiţate. În coamă i se agăţaseră o mulţime de fire de fân. Se vedea că se zbătuse încercând să se ridice în picioare. Drumul lung făcut cu o zi mai înainte îi luase şi ultimele puteri.

Când ne-am apropiat de el, a încercat din nou să se ridice. Îşi întinse picioarele din faţă, făcu un efort şi se săltă puţin.

Zadarnic.

Picioarele din spate şi coapsele nu-l ascultau deloc. Ciubarâi se răsturnă greoi, oftă şi se lovi cu capul de aşternutul de paie. Apoi încercă din nou.

— Se ridică!… Hai să-l ajutăm.

Sonia puse umărul. Am ajutat-o şi eu. Văzusem cum făcea odată un vizitiu când îi. căzuse calul.

— Hai, hai!

Iulia şi Nataşa apucară picioarele pe care Ciubarâi nu putea să le mişte şi încercau să le găsească un punct de sprijin.

— Haideţi, haideţi că se ridică! Haide, Ciubarâi!

— Ah, lua-te-ar…

— De ce ţipi?

— Păi dacă ţie ţi-ar face asta…

Ciubarâi stătea acum în picioare. Sonia se strâmba de durere şi strângea din dinţi: una din copitele lui Ciubarâi era pe piciorul ei gol.

M-am repezit s-o ajut.

— Nu, nu, nu-l împinge-aşa… Ridică-i numai puţin piciorul… Aşa, bine.

Sonia ermurdară pe picior de gunoi. Prin gunoi se vedea o vânătaie uriaşă.

— Nu-i nimic, o să-mi treacă, zise Sonia hotărâtă.

Nataşa găsi undeva în fundul grajdului o hârtie murdară, o stropi cu salivă şi i-o lipi Soniei pe rană.

— Altfel o să te nenorocească muştele, explică ea cu un aer grav de doctor cu experienţă.

Cât timp Ciubarâi n-a putut să pască singur în luncă, îi culegeam iarbă cu mâinile. Stătea culcat nu departe de grajd. Uneori acolo era soare, dar oricum iarba din jurul lui nu era niciodată ofilită: îi căram mereu alta proaspătă, în plus, îi mai aduceam tot ce ne cădea în mână: ovăz, coji de pâine, zahăr. Când amestecau uruiala pentru vacă, găseam întotdeauna o clipă când să luăm pentru Ciubarâi tărâţe sau sfeclă. Sau puneam trifoi uscat, îl amestecam cu pastă caldă de făină, adăugam sare „după gust” şi îl tratam apoi pe bolnavul nostru.

Multă vreme Ciubarâi a rămas tot urât şi costeliv, dar nouă ni se părea foarte frumos.

Dimineaţa îl pieptănam cu peria şi cu ţesala, îi împleteam coama, moţul şi coada în cosiţe groase şi le despleteam. Legam fiecare cosiţă cu cârpe colorate la capăt. Nataşa vorbea orentregi cu calul, străduindu-se să-i găsească o pieptănătură cât mai frumoasă. Ciubarâi asculta cu plăcere vocea şi râsetele ei. Zăcea culcat şi capul lui mare venea tocmai în dreptul pieptului fetiţei. Uneori îi şoptea câte ceva la ureche.

Calul scutura din cap, iar Nataşa se îneca de râs şi spunea:

— Ba nu, e-adevărat! De ce dai din cap? Nu crezi?

Ciubarâi se obişnuise să ne-nvârtim mereu în jurul lui, să vorbim cu el. Fără noi se plictisea. Şi când dispăream undeva, îşi încorda toate puterile, tuşea şi începea să necheze. Şi noi ne simţeam bine cu Ciubarâi. Ne strângeam în jurul lui chiar ca să citim.

Cei de-acasă începuseră să bombăne:

— Ar trebui să vă luaţi şi aşternuturile şi să vă mutaţi cu totul în grajd.

Dar truda noastră n-a fost zadarnică.

Ciubarâi se simţea din ce în ce mai bine cu fiecare zi. Mai întâi a început să se plimbe prin curte, mişcându-se cu multă grijă. Apoi, încet-încet a coborât spre grădină şi spre lac. Stătea acolo, pe mal, se încălzea la soare şi dormita.

La scăldătoare era întotdeauna foarte plăcut. Ne bălăceam toată ziua cu alte zeci de copii şi când ieşeam pe mal, Ciubarâi întindea spre noi nările fremătânde.

— Ciubarâi, Ciubarâi! îl strigam noi din apă.

Ciubarâi ridica încet capul şi se uita fix la oglinda albastră a lacului. Privind la capetele noastre tunse, rotunde, ca nişte bile, începea să meargă şi el pe mal, să necheze şi uneori chiar intra în apă. îl apucam de coamă şi-l trăgeam spre adânc. Ciubarâi se proptea în picioare. Mai întâi n-avea curajul să intre unde era apa prea mare, dar cu timpul s-a obişnuit şi-a-nceput să-i placă scăldatul.

Odată mama a vrut să ne trimită să cumpărăm ceva. A strigat după noi prin curte şi, pentru că nu ne-a găsit, a pornit să ne caute la scăldătoare. Mijindu-şi ochii, s-a oprit pe un podeţ care ieşea mult deasupra apei şi-a început să ne strige.

Din apă au apărut dintr-odată câteva capete de câini, capul păros al lui Ciubarâi şi o droaie de capete de copii, care ţipau ca nişte pui de draci. Înconjurat de noi, Ciubarâi ieşi din apă, fornăi, se scutură şi începu să-şi încreţească pielea, ca un câine.

— Ştiţi c-arată mai bine?! se miră mama.

Asta a fost ultima zi de boală a lui Ciubarâi. Au mai trecut câteva săptămâni. Şi iată că într-o zi, în curte s-au auzit strigăte vesele. Pe lângă fereastră trecea un cal bine hrănit şi ţesălat cu grijă. Pe spinarea lui călăreau patru fetiţe cu căciuliţe roşii.

Sonia era prima şi luase căpăstrul în mână. În spatele ei stătea Iulia, care o ţinea de mijloc. După ea, exact în aceeaşi poziţie, şedeam eu şi ultima era Nataşa, care se aşezase chiar deasupra cozii.

Ciubarâi era gătit de sărbătoare: în coamă şi în coadă

avea fel de fel de funde multicolore. Deasupra moţului din frunte îi puseserăm un boboc de mac roşu. Întreaga procesiune avea un aspect cât se poate de solemn.

— Pruuu! zise Sonia, trăgând de căpăstru. Ei, am plecat la oraş. Trebuie să cumpărăm ceva? Am putea…

— Ia te uită la ele! Tocmai la oraş. E cam departe. Dar dacă vreţi să vă plimbaţi pe-aici, prin jurul casei, treaba voastră. Aveţi grijă ca nu cumva Nataşa…

— Haide, Ciubarâi, dă din picioare! Hop-la!

Cele patru căciuliţe roşii săltară. Iar Ciubarâi, cu pas moale, ne purtă pe drumul larg şi plin de praf.

Petreceam cam o jumătate de zi călare pe cal. Călăream şi cu şa şi fără şa, săream peste şanţuri, obstacole, învăţam să descălecăm şi să încălecăm. Mie şi Soniei, care eram mai mari, ne era mai uşor, pentru Iulia şi Nataşa era mai greu, fiindcă erau încă mici de statură. Nataşa trebuia să se urce în şa din trei mişcări: mai întâi se prindea cu mâinile de scară, apoi se punea cu burta pe şa şi abia după aceea se întorcea şi se aşeza călare aşa cum trebuie. Dar aceste mici dificultăţi nu deranjau pe nimeni.

— Mare scofală c-aţi învăţat să călăriţi! mai bine învăţaţi să cădeţi. Atunci am să spun şi eu: asta da, bravo! glumi odată tata.

Toată ziua următoare am făcut exerciţii cum să cădem de pe cal: trebuia să trecem pe lângă un loc unde împrăştiaserăm paie şi, fără să încetinim mersul, să cădem de pe cal. Multă vreme nu prea ne-a reuşit. Mâinile parcă ni se agăţau singure de căpăstru. Şi-apoi, nu era deloc plăcut să cazi.

— E foarte greu să cazi, am recunoscut noi faţă de tata.

— Dar aţi încercat?

— Am încercat. Dar n-am putut. Numai Sonia…

Şi i-am povestit despre exerciţiile noastre.

Pe nesimţite a venit iarna. În fiecare zi îl înhămam pe Ciubarâi la sanie şi mergeam cu el la oraş, la şcoală. Se

obişnuise să vină la ora şapte în faţa casei. Îi puneam hamurile şi mai departe el singur deschidea portiţa cu botul şi ieşea să ne aştepte în faţa cerdacului.

Eu şi Sonia (Iulia şi Nataşa pe atunci nu mergeau încă la şcoală) alergam cu ghiozdanele în mâini, ne urcam în sanie şi-l grăbeam:

— Mai repede, mai repede, Ciubarâi, că-ntârziem…

Adesea, acasă toţi erau ocupaţi şi-atunci o puneau pe Iulia să facă pe vizitiul. îmbrăcată într-un palton de postav gros, cu o căciulă cu urechi şi cu mănuşi mari, cu un singur deget, Iulia se urca pe capră. l-ar în cerdac cearta obişnuită dintre mama şi Nataşa era-n toi:

— Vreau şi eu să merg cu ele! Da’ ce, eu sunt pedepsită, de ce să stau acasă?

— De ce vrei tu să dai de bucluc dacă n-ai nevoie?

— Da’ ce, parcă dacă stau acasă nu dau de bucluc?

— O să-ţi degere nasul!

— Şi ce dacă?

— Şi ce-o să faci atunci fără nas? Nu, nu te las… Dă-i drumul, Iulia!

— Nu, stai, aşteaptă-mă… Au, aşteaptă-mă şi pe mine!

Strigătele şi ţipetele nu încetau până când Nataşa, cu faţa strălucind biruitoare şi cu lacrimi în ochi, se urca în sanie trăgându-şi nasul.

Iulia fluiera o dată scurt, Ciubarâi pornea şi o luam în jos, pe drumul neted, acoperit de zăpadă.

Iulia mâna admirabil. Să fi auzit cum plescăia din limbă şi cum liniştea calul când trecea pe la curbe mai periculoase:

— O-ooo, o-ooo!

În zilele de iarmaroc drumul era foarte animat: era plin de sănii, troici şi alte atelaje care se grăbeau să ajungă la târg.

Lume nu era prea multă. De obicei mergeam noi şi două-trei sănii din vecini. Întotdeauna îi provocam la întrecere. Îi. ajungeam din urmă şi strigam:

— Hei, ţineţi-vă bine!

Se auzeau râsete, toţi se înviorau, pocneau din bice. Ciubarâi tremura de nerăbdare şi trăgea de frâu.

— Ooo… ooo… îl liniştea Iulia cu vocea ei joasă şi ochii începeau să-i strălucească.

Caii vecinilor alergau cât îi ţineau picioarele. Noi îi ajungeam din urmă. Drumul era îngust. Deodată se făcea puţin loc.

— Diii! striga Iulia tare.

Săream toate în picioare. Era momentul cel mai palpitant. Parcă cineva luase sania şi-o aşezase înainte… Uite, acuma sunt la egalitate… Boturile celorlalţi cai, care gâfâie din greu, ne trec prin faţa ochilor şi rămân în urmă.

Ciubarâi, înfierbântat, întinde pasul şi zboară înainte.

În sania noastră domneşte bucuria triumfului.

— Mai încet, mai încet! strigă după noi lumea din sănii şi de pe jos.

— Ooo… şşş… mai încet, mai încet, Ciubarâi! Să-i aşteptăm şi pe melcii ăştia.

Ne oprim şi-aşteptăm, generoase, să vină şi vecinii. Vizitiul lor e un bătrânel răutăcios.

— Ia te uită, ce obrăznicături! Am să-i spun eu silvicultorului să nu vă mai lase singure. Ce modă mai e şi asta? Să laşi copiii fără vizitiu!

— Da’ ce? Vă supărăm noi cu ceva?

— Vreţi să schilodiţi oamenii? Aşa se merge? Chiar astăzi am să-i spun tatălui vostru. O să-i spun eu cum stă treaba.

În sania noastră s-a făcut brusc linişte.

— Ce mijlocaş grozav aveţi! se entuziasmă Sonia ca din senin.

— Ia nu-ncerca să mă duci pe mine cu zăhărelul!

— Dar noi n-am lovit pe nimeni pân-acuma cu sania, iar dumneavoastră aţi lovit ieri o sanie.

— Bine, bine. Mai stăm noi de vorbă! Ce limbi ascuţite au! mormăia bătrânelul înciudat iarăşi. O să vedeţi voi. Şi-o să se termine şi cu plimbările voastre.

Cum aşa, oare n-au să ne mai lase să mânăm? Bătrânul o să se ducă să se plângă. O să spună: gonesc ca nişte nebune, nici nu se uită pe unde merg.

Eram de-a dreptul îngrijorate.

La şcoală m-au scos la lecţie, la geografie.

— Ia să ne spui, că tot stai în bancă şi nu faci nimic. Mai bine ieşi la tablă şi-arată-ne cu creionul pe hartă cum ai merge tu pe Volga de la gură spre izvoare? De la gură spre izvoare, e clar?

Am ieşit la tablă. Stăteam lângă hartă şi mă tot gândeam la drumul nostru cu sania.

— Ei, ce este? mă întrebă profesorul. Nu ştii cum trebuie să mergi?

Şi iată că-i răspund ca prin vis:

— Sigur că ştiu. Cu grijă, spun eu. Noi mergem întotdeauna foarte atent şi n-am lovit niciodată pe nimeni.

Ce-au mai râs de mine pe chestia asta!

Cine nu-l văzuse pe Ciubarâi mai înainte nu putea să creadă că stătuse trei zile în prăpastia îngheţată.

Era din nou voinic şi frumos. Numai că nu-şi mai ţinea capul la fel de mândru ca înainte, uneori i se mai umflau picioarele. Când urca câte-o pantă mai abruptă, începea să gâfâie, iar când ajungea sus, îi trebuia mult timp până să-şi recapete suflul. În schimb, la vale, pe drum drept, Ciubarâi atingea aproape aceleaşi performanţe ca şi înainte.

Odată, plecând de la şcoală, zburam vesele cu sania.

Nu ne depărtaserăm prea mult de sat. În faţa noastră, nu departe de sat, pe cărare mergea un drumeţ singuratic. Iulia fluieră şi-l depăşirăm într-o clipită. Când colo, ce să vezi? Omul ne făcea semn cu mâna şi râdea.

— Staţi c-ăsta-i tata! Să-l luăm cu noi!

— Ptruuu! Haide, tată, urcă!

Ciubarâi dansa pe loc. Tata se apropie şi, cu zâmbetul încă pe buze, se uita la cal:

— Ce cal grozav s-a făcut Ciubarâi al meu din nou. O să trebuiască să vă cumpăr un catâr, nu-i aşa?

— Păi, sigur, cumpără-ne! E foarte bine. Tata nu se mai sătura uitându-se la cal. Întinse mâna vrând să-l bată pe gât.

Dar Ciubarâi tresări şi se smulse într-o parte. Îşi strânse urechile pe lângă cap şi-şi arătă dinţii. În ochi i se aprinse o licărire răutăcioasă.

— Ce-i cu tine, frăţioare? Tot mai eşti supărat pe mine?

Nici noi nu puteam înţelege ce l-a apucat pe Ciubarâi. Tata încercă încă o dată, dar Ciubarâi se înfurie din nou.

— Ei, bine, lasă. Plecaţi…

— Şi tu?

— Nu, eu mai am puţină treabă.

Iulia îl lăsă pe tata să treacă înainte şi să se depărteze destul de mult. Atunci apucă hăţurile şi trecurăm ca fulgerul pe lângă dânsul.

Eram foarte mirate şi bucuroase de promisiunea pe care ne-o făcuse: Ciubarâi să fie-al nostru, ba să ne mai cumpere şi-un catâr! Ne-am tot socotit o zi întreagă cum o să împărţim. Am hotărât să facem în felul următor: una să meargă călare pe catâr, celelalte trei pe cal, pe Ciubarâi. Minunat!

La masă tata îi spuse mamei:

— Ciubarâi al nostru arată foarte bine. Cred c-aş putea să-l iau din nou la drum. Iar copiilor le-am promis în locul lui un catâr.

— În locul lui Ciubarâi? am strigat noi într-un glas.

— Ei, păi sigur.

— Mai întâi ni l-aţi dat şi-acuma ni-l luaţi!

— Nişte părinţi buni nu se poartă aşa, spuse Sonia cu vocea tremurând. Sigur, tată, acum o să ne spui să ieşim din cameră, dar o să plecăm şi singure, numai că… asta nu-i frumos!

Se ridică şi se duse mândră spre uşă. Eu şi Iulia o urmarăm în tăcere.

— Mamă! strigă Nataşa, dându-se jos de pe scaun şi

venind spre noi. De ce taci?

Mama ne luă apărarea. A vorbit multă vreme în şoaptă.

— Nu pot să le dau un cal sănătos, voinic, în chip de jucărie, răspunse tata cu voce tare.

— De ce în chip de jucărie? Se duc cu el la şcoală, se duc la cumpărături. Ciubarâi face toată treaba de-acasă. Şi pentru drumuri mai lungi tot nu-i bun. Dacă răceşte din nou? Tu, oricum, ai un cal de serviciu pentru asta. Şi-n fond, poţi să-ţi cumperi orice fel de cal. Da' pe Ciubarâi copiii l-au făcut sănătos…

— Dar tocmai că mie îmi place Ciubarâi. Şi-apoi eu cred că nu trebuie să ne potrivim la toate mofturile copiilor.

Au tăcut. Noi ne uitam cu tristeţe una la alta: degeaba ne mai lăudaserăm că-l avem pe Ciubarâi! Acum c-o să mai fie?

Ciubarâi a rezolvat singur această dispută.

Zilele cumplite petrecute în gheţar şi boala lungă se întipăriseră pentru totdeauna în mintea calului. Se temea de tata, se temea de chipul şi de glasul lui…

Din mâna lui se temea să primească indiferent ce i-ar fi dat şi-ntotdeauna îşi strângea urechile pe lângă cap când tata încerca să-l mângâie.

Tatii nu-i plăcea deloc treaba asta. Înainte Ciubarâi îl iubea foarte mult şi tata încercă să se-mprietenească din nou cu el.

Într-o seară veni acasă foarte bine dispus. Trecând pe lângă grajd, se hotărî să intre la Ciubarâi şi să-l trateze cu un măr.

În grajd era întuneric. Tata se apropie de iesle. Calul fornăi supărat.

— Ei, ce e? Nu m-ai recunoscut? îl întrebă tata împăciuitor.

Nu era asta. Ciubarâi îl recunoscuse din primul moment. Se încordă şi lovi cu picioarele în perete, puternic. Tata se aruncă într-un colţ. Calul se linişti şi

rămase cu privirile aţintite în întuneric.

— Ciubarâi, Ciubarâi! Ce-i cu tine? Să dai tu în mine? în stăpânul tău? Ah, bestie nesuferită!

Câteva zile mai târziu la noi în curte fu adus un trăpaş cenușiu.

— Numai bun de înşeuat, spuse tata foarte mulţumit. Stai pe el ca-n fotoliu şi-auzi cum îţi şuieră vântul în urechi, iar în urma lui se ridică trâmbe de praf pe uliţă.

Noi eram ocupate în spatele grajdului să ne jucăm „de-a sălbaticii din insula Fidji”.

La puţină vreme după aceasta, tata se împăcă definitiv cu Ciubarâi, dar n-a mai încercat în niciun fel să ni-l ia.

În satul Ozernîi s-a mutat un doctor nou. Era un om vesel, gras, cu buzunarele întotdeauna pline de bomboane, cârlige de undiţă şi diverse alte lucruri minunate şi folositoare. Pe Ciubarâi al nostru îl botezase „era glaciară”.

Ne plăcea foarte mult că se exprima frumos, ca un savant. Ne plăceau foarte mult şi buzunarele lui. Copiii doctorului erau de vârsta noastră. Şi totul ar fi fost minunat dacă n-ar fi fost caii la mijloc.

Murgii doctorului nu ne dădeau pace. În fiecare zi zburau spre şcoală înaintea lui Ciubarâi. Erau nişte cai minunaţi, murgii ăştia ai doctorului, trebuie să recunoaştem. Da’ credeţi că treaba asta ne plăcea?

Încă din prima zi copiii doctorului au început să-şi bată joc de Ciubarâi.

— Ce vă tot băgaţi şi voi cu „era” voastră pe lângă Orlik şi Zmeiok ai noştri!

— Da, numai că Ciubarâi, dac-ar vrea…

— Şi, mă rog, de ce nu vrea?

— Nu merită să se ia la întrecere cu oricine.

— „Cu oricine!”… Lăudăroaselor!

Ne-am stăpânit multă vreme. De-acasă nu ne dădeau voie să ne luăm la întrecere pe drum. Ne amenințaseră că nu ne mai lasă calul. Iar copiii doctorului credeau că ne e

frică şi ne tot întărâtau.

Până la urmă n-am mai răbdat.

— Bine. Numai să vă sculaţi mai devreme. O să vedem noi care pe care.

A doua zi, la şase dimineaţa, am ieşit pe poartă şi i-am aşteptat în drum.

Iulia îşi legă cu grijă şnururile de la căciulă sub bărbie.

Ne tot uitam spre casa doctorului. Porţile lor erau date în lături. Perechea de cai murgi stătea în fundul curţii. Iată, acuma ies cu toţii, se urcă. Au pornit…

Bocănind cu copitele, caii trecură pe podeţ şi dispărură după cotitură. Aha, uite-i…

— Dă-i drumul! am strigat eu dintr-odată, cu o voce stranie.

Sania se urni din loc. Din cauza şocului îmi clănţăniră dinţii. Am ieşit la câmp. Alergarea trebuia să-nceapă imediat după prima cotitură şi să se termine în vale, lângă moară, în faţa stâlpilor de piatră.

Aveam emoţii pentru Ciubarâi şi nu spuneam niciuna nimic. Era un ger năprasnic, dar Iulia îşi scoase mănuşile.

— Mi-e cald, zise ea şi le aruncă în fundul saniei.

Săniile se alăturară şi pornirăm.

Mi-a rămas foarte bine întipărită în minte această dimineaţă. Deasupra câmpului alb se înălţa un fum rece. Soarele abia începea să se întrezărească. Pe drumul neted, pustiu, două sănii alunecau şuierând.

Iulia nu îndrăznea să lase adversarul să i-o ia înainte, aşa cum făcea câteodată, ci se străduia să ţină pasul cu el.

Ciubarâi alerga minunat. Aşteptam primul loc mai larg. După aceea totul o să fie clar. Acolo, după cotitură, drumul este atât de îngust, încât două sănii nu pot trece una lângă alta. O să trebuiască fie s-o luăm înainte, fie să lăsăm să ne depăşească sania doctorului.

Iulia ştia foarte bine lucrul ăsta şi se grăbea cât putea. Ne apropiam din ce în ce de locul cu pricina şi amândouă săniile erau tot alături.

Dincolo de cotitură era un coborâş şi apoi un urcuş uşor. Nu departe era un drum mai 272

273

vechi, aproape părăsit.

Pe-acolo şi coborâşul şi urcuşul erau mult mai scurte, dar şi mult mai abrupte.

Iulia se uită la noi.

— Hai pe ăla vechi! zise Sonia arătând cu mâna.

Pe când sania doctorului zbura înainte, noi am cotit brusc şi-am luat-o prin nămeţi, am ieşit pe drumul vechi, am zbughit-o în jos, apoi ne-am căţărat pe dâmb chiar sub nasul cailor murgi.

— Tii! exclamă vizitiul kîrgîz. Ce grozav!

Acuma problema era să nu-i lăsăm să străbată trecătoarea îngustă de lângă râu.

Din spate se auzeau loviturile de bici. Vizitiul doctorului, înciudat, dădea cu sete în murgi. Ciubarâi al nostru zbura înainte în josul malului. Şi iată că încep să se vadă stâlpii de piatră…

Ultima cotitură.

— Acuma…

Sania se răsuci brusc, se răsturnă şi noi toate nemprăştiarăm pe gheaţă care-ncotro. În cădere am mai apucat să văd cum murgii, suflând din greu, ajungeau la finiş. După ce ne-a aruncat pe noi, sania s-a îndreptat, Iulia se lovise serios, dar rămăsese în sanie. A ieşit din nou în

drum şi l-a oprit pe Ciubarâi. Se uita încurcată la noi cum ne adunam căciulile şi cărţile, frecându-ne în acelaşi timp locurile lovite.

Vizitiul doctorului şi fata cea mai mare s-au apropiat în fugă de noi.

Ne-au întrebat îngrijoraţi, ascunzându-şi satisfacţia:

— Ei, ce-aţi păţit? Sunteţi întregi? Nu v-aţi rupt oasele?

— Nu ni le-am rupt, mormăi Sonia.

Copiii doctorului zâmbeau cu gura până la urechi. Se întoarseră, strigară ceva şi perechea de murgi porni liniştită mai departe.

Atunci am început să ne numărăm vânătăile.

Sonia îşi scrântise degetul mare, Iulia îşi spărsese dinţii de partea din faţă a saniei şi scuipa mereu sânge, Nataşa avea un cucui în frunte şi-o vânătaie la nas, iar eu mă lovisem la picior.

Pe toate ne durea câte ceva. Dar durerea cea mai mare era alta: că murgii ajunseseră primii.

Spre primăvară Ciubarâi se întremase de tot şi era din nou acelaşi diavol zburdalnic de mai înainte. Cum uitam să încuiem poarta, o zbughea în uliţă şi începea să se hârjonească cu alţi cai.

Ba uneori se apuca să se lupte chiar şi când era înhămat. Dacă vedea un cal pe partea cealaltă a uliţei, îşi ciulea urechile, îşi încorda gâtul, întorcea sania şi, apropiindu-se de celălalt, începea să-l adulmece.

Caii stăteau aşa, nară în nară, mult timp, cu gâtul îndoit, bătând pe loc din picioare. Apoi dintr-odată fornăiau, dădeau din cap şi începeau din nou să se miroasă.

Aşa se petreceau lucrurile când era înhămat. Când era fără hamuri, treaba era cu totul alta. Se miroseau o dată, de două ori şi haţ! cu dinţii în coama celuilalt. Sau se întorceau cu spatele şi îşi dădeau câte-o copită serioasă.

Primăvara, pe colinele din jurul satului păşteau mulţi cai. Ciubarâi era atras irezistibil de ei. Şi dacă reuşea s-

ajungă până la cai, se întorcea acasă hărtănit, zdrelit, plin de răni.

Într-o zi l-au lovit aşa de rău la un ochi c-a făcut albeaţă. Multă vreme ne-am mai necăjit cu el: îi suflam pudră de zahăr în ochi ca să-l vindecăm.

Şi altă dată, din cauza unei lovituri, a făcut un buboi foarte serios sub încheietura piciorului din faţă. Îi puneam comprese calde, alungam muştele care se repezeau ca nişte nori negri pe rană. O săptămână întreagă a mirosit la noi a iodoform ca la farmaciei

„Ciubarâi fuge la cai şi ăia o să-l omoare! încuiaţi porţile, că altfel fuge. Încuiaţi grajdul. Ciubarâi… Cine-a lăsat portiţa deschisă?” Numai asta se auzea în curtea noastră zile întregi.

Mai aveam şi alte animale, domestice şi sălbatice, dar de niciunul n-aveam atâta grijă ca de Ciubarâi.

Din cauza lui Ciubarâi, care era aşa de năvalnic, Nataşa se certă cu educatoarea ei de la grădiniţă. Nu s-au putut nicicum pune de acord.

— Care sunt animalele domestice şi care sunt animalele sălbatice? a fost întrebată Nataşa.

— Cele care stau acasă sunt domestice, iar cele care fug de-acasă sunt sălbatice.

— Bine, dă-mi exemplu de un animal sălbatic.

— Calul, răspunse Nataşa fără să stea prea mult pe gânduri, apoi adăugă în chip de explicaţie: Ciubarâi fuge mereu de-acasă.

— Bine şi-atunci care sunt animalele domestice?

— Domestice? Vulpea, lupul. Ei nu fug nicăieri. Se bagă numai în coteţ.

Ce putea să facă educatoarea decât să râdă în hohote?

— Ia te uită. Ce încurcătură e-n capul tău!

Nataşa s-a supărat.

— Nu, nu e niciun fel de încurcătură. Armăsarul este animalul cel mai sălbatic, fuge mereu. În schimb vulpea aleargă numai pe dulapuri, ca să caute zahăr. Şi ştiu foarte

bine lucrul ăsta pentru că vulpea stă la noi de trei ani. Şi lupii la fel. Şi niciunul din ei nu fuge nicăieri.

Astfel încât nu s-au putut înţelege.

Educatoarea n-a încercat să-i demonstreze că excepţiile nu fac decât să confirme regula.

Iar Nataşa, când a mai crescut, a înţeles şi ea şi râdea de greşeala de-atunci.

Sonia şi cu mine ne-am îmbolnăvit de oreion. Ni se umflase gâtul, nu aveam voie să ieşim din casă. Stăteam închise într-o cameră la care scria pe uşă „Oreion”, izolate de toţi, şi ne era urât.

Afară era soare, zburau rândunicile. Pretutindeni înflorea liliacul şi copiii, prietenii noştri, mergeau pe câmp să întâmpine ziua de 1 Mai.

Iuliei şi Nataşei le-au dat voie să meargă la ei. Au venit în fugă ia fereastra noastră, cu feţele bucălate şi bronzate, şi şi-au lipit de geam nasurile care începuseră să se cojească de soare. Au strigat ceva. Încercau să ne povestească nu ştiu ce şi râdeau. Apoi l-au adus lângă fereastră pe Ciubarâi. Se uita şi el prin geam la noi.

Dincolo de gard se vedeau căruţele lungi, pline de copii. Învăţătorul din Mihailovka, educatoarea de la grădiniţă cu o ghitară… Cineva adusese şi-un aparat de fotografiat… Se aduna din ce în ce mai multă lume.

Totul era vesel, primăvăratic şi plin de viaţă.

Nataşa se urcă într-un.na din căruţe, iar Iulia şi doi dintre copiii doctorului mergeau călare. Mama ieşi la portiţă, le făcu semn cu mâna, iar pe Iulia o ameninţă cu degetul. Apoi veni la noi să ne schimbe compresele.

— Mamă, de ce ai ameninţat-o pe Iulia?

— Aşa, ca să nu uite că trebuie să meargă cu grijă.

Iulia călărea pe lângă căruţă şi nu uitase deloc. Dar copiii doctorului… erau ca nişte diavoli! Se şi apropiară de ea ca să se ia la întrecere. N-a avut încotro şi-a trebuit să le facă pe plac.

Au lăsat căruţele să le-o ia înainte. S-au oprit, s-au strâns la un loc şi-au început să se târguiască până unde să

meargă.

Cu o zi înainte plouase. Câmpul umed se întindea până departe, spre mynţi, şi se pierdea în adâncul trecătorii. Acolo unde dispărea drumul se vedea un copac uscat.

— Să alergăm până la copac!

Au numărat până la trei şi-au pornit.

— Uitaţi-vă, s-au luat la întrecere! strigau cei din căruţe.

Trei viţeluşe de un an stăteau la marginea drumului. Întorseseră capul spre cai şi aşteptau. Apoi dădură din coadă, scoaseră un strigăt şi se năpustiră înainte. Din nefericire, una din ele se opri chiar sub botul lui Ciubarâi. Calul căzu în genunchi, iar Iulia zbură smulsă din şa şi ateriză direct pe pământ.

— Cum mă uitam eu, povestea mai târziu Nataşa, am văzut că ea a căzut, iar capul i s-a rostogolit într-o parte, ca un pepene! Vai, ce m-am speriat! Am sărit din căruţă, am alergat şi, când colo, ce să vezi? Era numai căciuliţa.

Iar Iulia stătea culcată, cu ochii închişi. Ciubarâi stătea şi el alături şi se scutura. Apoi a început s-o împingă cu botul. Atunci au venit şi ceilalţi şi calul s-a speriat. Am început să strig: „Prindeţi-l pe Ciubarâi!” şi m-am repezit după el.

Până să-şi dea seama învăţătorii, picioruşele Nataşei o şi porniseră în urmărirea lui Ciubarâi. Toţi îşi pierduseră cumpătul şi cum să nu şi-l piardă căci una dintre fetiţe zăcea leşinată, iar cealaltă dispăruse nu se ştie unde!

Fără să stea mult pe gânduri, învăţătorul din Mihailovka porni după Nataşa. Tabloul era încântător: un armăsar alerga pe drum în jos, jucându-se şi alintându-se, în urma lui, cu paltonul descheiat şi ţinându-şi cu mâna căciuliţa, care-i alunecase pe ceafă, fugea o fetiţă durdulie, iar după ea venea în goană învăţătojul ţinându-şi cu mâna ochelarii, care ameninţau să-i cadă de pe nas.

— Nataşa, Nataşa, stai puţin! strigă învăţătorul făcându-i semn să se oprească.

În acelaşi momenfochelarii îi alunecară de pe nas. Numai asta mai lipsea! învăţătorul se opri, se aşeză în patru labe şi acolo rămase, împotmolit în noroi. Între timp, Nataşa tropăia vajnic fără să-l scape nicio clipă din ochi pe Ciubarâi.

— Ciubarâi, Ciubarâi! Stai măcar o clipă pe loc!

Şi Ciubarâi, de parc-ar fi înţeles, alergă din ce în ce mai încet până se opri de tot. Ridică botul şi se uită la vaci.

Ei, Nataşa, acum să te vedem. Jos cu şoșonii, că nu fac decât să te-ncurce. Unu, doi, trei şi şoșonii zburară fiecare în altă parte. Uf, ce căldură! Paltonul şi căciula o porniră şi ele după şoșoni.

— Ciubarâi, Ciubarâi! Ptruuu!

Nataşa îşi strânse poala rochiei şi se prefăcu că-i aduce ovăz. Calul o privi neîncrezător, scutură din cap, se depărtă la câţiva paşi şi-i aruncă încă o privire.

— Ptruuu, ptruuu! îi strigă Nataşa desperată. Se apropia făcându-se că amestecă ovăzul şi că-l aruncă pe jos şi pe urmă că-l strânge.

Ciubarâi întinse gâtul, mişcă din nări şi se uită în poala Nataşei.

Nataşa apucă imediat de căpăstru. L-a prins! Acuma nu mai avea de ce să se prefacă. Dădu drumul rochiei. Lui Ciubarâi nu-i venea să creadă că l-a păcălit şi începu să caute ovăzul. Îi suflă Nataşei în faţă, o trase cu dinţii de rochie şi-o muşcă de burtă.

O necăji aşa până când Nataşa îl plesni pe gâtul mare, lucios.

— Mai bine-ai îndoi gâtul, prostule, că trebuie să trec frâul pe partea cealaltă.

Aşa, acum totul e bine. Mai rămâne numai să încalece. Credeţi că e uşor lucru, când scările sunt atât de sus că nici nu poţi ajunge până la ele? Nataşa se uită în jur.

Nu departe de drum era un bolovan mare, îl aduse pe Ciubarâi lângă bolovan, se urcă în şa şi porni înapoi, gâfâind din cauza soarelui şi-a alergăturii.

Primul pe care-l întâlni fu învăţătorul. Culesese pe

drum paltonul şi şoșonii Nataşei şi se tot mira, neştiind de unde apăruseră acolo aceste lucruri. În schimb, nu-şi mai găsise ochelarii şi se uita la Nataşa strângând din ochi, îngândurat şi concentrat.

Nataşa se gândi că e supărat pentru că trecuse pe lângă el. îl opri pe Ciubarâi şi tuşi, învăţătorul nu-i dădu nicio atenţie.

— Atunci daţi-mi şoșonii, nu se mai putu abţine Nataşa. Mergeţi acasă?

— A, tu erai? Nu te-am recunoscut pe cal. Unde-ai dispărut? Ciubarâi ar fi găsit drumul spre casă şi fără tine.

— Păi tocmai de-asta mă temeam cel mai mult. Dacar fi ajuns singur, acasă, s-ar fi speriat cu toţii. Mama ar fi putut să-şi închipuie că Iulia a murit de tot. Tocmai deaceea am 282

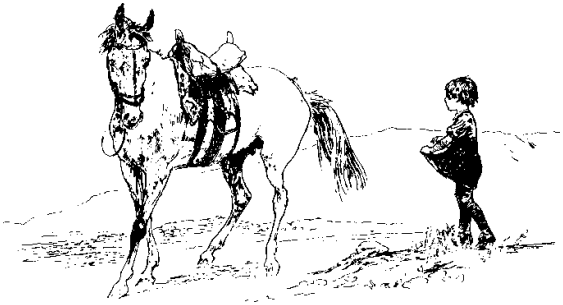

alergat după el, ca să nu-i dau drumul singur.

— Ia te uită, ce isteaţă! Mie nici nu mi-a trecut prin cap aşa ceva. Aşadar l-ai prins aici, pe drum, nu acasă?

Învăţătorul porni alături de cal. Nataşa îi povesti cum l-a păcălit pe Ciubarâi. El asculta cu atenţie. Se uită de câteva ori la faţa sinceră a fetiţei, dădu din cap şi izbucni în râs.

— Ei, bravo ţie! în schimb, uite, eu mi-am pierdut ochelarii şi-acuma nu ştiu ce să fac.

— Unde i-aţi pierdut?

— Păi, cam pe-acolo…

— Staţi să-i căutăm. Ţineţi-l pe Ciubarâi.

Nataşa descălecă şi începu să meargă aplecată.

— Uite-i! strigă ea dintr-odată, ridicând ochelarii

murdari de noroi.

— Ei, altă viaţă, se înveseli învăţătorul, îşi şterse ochelarii cu batista şi spuse: Unde mergem acuma? Acasă sau la Iulia?

— De ce să mergem acasă? Vă rog să nu spuneţi nimic celor de-acasă. Iulia poate s-o păţească, ba pot să ni-l ia chiar şi pe Ciubarâi. Mai bine să mergem cât mai repede la Iulia. Dacă vreţi, încălecaţi în spatele meu... Nu aşa! Trebuie să încălecaţi din partea stângă.

Învăţătorul, zâmbind la tonul de comandă al Nataşei, se urcă pe cal. Ciubarâi întoarse capul şi se uită mirat. Simţise imediat că bărbatul acesta nu era un călăreţ prea bun. Numai ce ridică piciorul, Ciubarâi. se întoarse şi-l muşcă. Omul se aşează în şa, îşi frecă locul muşcat şi-şi îndreptă ochelarii. – Mână tu, că eu nu ştiu, spuse încurcat.

Acuma şi Nataşa întoarse capul şi se uită mirată la omul acesta mare şi ciudat.

Rana de la cap a Iuliei se vindecă repede şi apoi totul intră pe vechiul făgaş. Dar pe Iulia multă vreme după aceea a mai durut-o capul.

— Poate că e de la lovitură, spunea doctorul.

Durerile o chinuiră pe Iulia un an întreg. Şi colac peste pupăză, iarna Sonia îşi rupse o mână. Într-o seară se întorcea acasă pe lângă fântâna unde se adăpau caii. Acolo erau nişte iepe. Ciubarâi începu să se fâţâie şi să danseze pe gheaţă şi-n cele din urmă căzu. Căzu şi Sonia şi-şi rupse mâna. Osul se fracturase în două locuri, la încheietură şi puţin mai jos de cot. Durerea era atât de mare că, după cum spunea Sonia, „a simţit dintr-odată un fel de gust dulce în gură şi-a văzut numai stele în faţa ochilor”.

Între timp, veni un cunoscut. Se apropie în grabă, o ridică pe Sonia şi ajută calul să se ridice.

— Ce e, te doare?

— Foarte tare, spuse Sonia printre dinţi. Vai, nu m-atingeţi la mână! Duceţi-mă acasă! Luaţi-l pe Ciubarâi de căpăstru.

Eu şi cu mama depănam lână. Deodată s-a deschis uşa. În cameră au pătruns vălătuci de abur, apoi a intrat Sonia, ţinându-şi mâna îndoită. După ea apăru şi cunoscutul nostru care o sprijinea.

Căciula îi zburase de pe cap, Sonia era ciufulită şi una din sprâncene i se ridicase sus de tot, aşa cum sentâmpla mamei, până aproape de rădăcina părului.

— Vă rog să nu vă speriaţi, spuse Sonia, mi-am rupt mâna şi-atât. Dar Ciubarâi n-are nicio vină. Şi el a căzut şi s-a lovit.

Mama făcu ochii mari şi se apucă cu mâinile de cap:

— Mi-aţi mâncat jumătate din viaţă cu Ciubarâi al vostru! Nu mai ştiu ce să mă fac cu voi!

Ce-a mai fost pe urmă! Toţi alergau, se foiau. Se apucară să-i scoată Soniei paltonul. Dar numai cât i-au atins mâneca şi Sonia a început să ţipe. I-au tăiat mâneca. I-au scos mâna, care se umflase ca un butuc. Cineva spuse că trebuie s-o vâre în apă fierbinte. Apoi s-au pus pe ceartă:

— De ce în apă fierbinte? Trebuie în apă rece!

Au scos-o din apa fierbinte şi-au băgat-o în apă rece. Sonia se învineţise de durere. Tăcu cât tăcu, dar deodată izbucni:

— Au, au! Cum mă mai doare!

În sfârşit a venit tata cu doctorul cel grăsuliu. Acesta se aplecă deasupra Soniei şi plesni din palme de indignare. Au luat imediat apa de-acolo şi-au început să pregătească feşe, un fel de beţişoare şi ceva alb ca o cretă.

Doctorul îşi scoase haina, îşi suflecă mânecile şi se apropie de Sonia. Mama şi tata o ţineau de umeri. Sonia urla îngrozitor:

— Auuu! Nu mai pot! şi dădu doctorului cu piciorul în burtă.

Omul sări ca o minge.

— Fetiţa tatii, fetiţa tatii…

De durere, Sonia leşină.

Îi fixară mâna în aţele, i-o înfăşurară în feşe şi-i

dădură Soniei nişte picături. Apoi au culcat-o. Dar nu putea să stea liniştită. Mâna o durea atât de rău că Sonia s-a plimbat toată noaptea prin cameră. Când mă trezeam, o auzeam cum umblă dintr-un colţ în altul, îşi leagănă mâna bandajată şi jeleşte cu lacrimi în ochi:

— Auu, auuu!

Noi eram prietene bune cu Ciubarâi şi Ciubarâi avea tot atâta încredere în noi, cât aveam şi noi în el.

— Ciubarâi al nostru n-o să ne lase! N-o să mai greşească, spuneam noi mereu.

Şi era adevărat, Ciubarâi nu greşise niciodată. Fie pentru că îşi petrecea tot timpul cu noi şi noi îl răsfăţăm în fel şi chip, fie pentru că era inteligent şi pricepea totul (fapt de care noi nu ne îndoiam nicio clipă), dar adevărul e că ne înţelegeam admirabil. Stăteam adesea de vorbă cu el şi era atât de sensibil încât îşi dădea seama după glas în ce dispoziţie sufletească se află stăpânele lui.

Odată ne-au trimis pe mine şi Nataşa la oraş, după cumpărături. Când am ajuns la piaţă, am descălecat şi-am intrat printre tarabe să cumpăr. Nataşa şi Ciubarâi se dădură mai într-o parte.

Ceva mai târziu, când mă uit după ei, ce să vezi? în jurul lui Ciubarâi se strânsese lume, îl mângâiau şi râdeau.

După ce-am terminat cu cumpărăturile, ne-am aşezat la umbră, i-am dat lui Ciubarâi nişte trifoi, ne-am făcut socotelile şi-am verificat cumpărăturile. Aşteptam să treacă zăduful ca să ne putem duce acasă.

Atunci mi-am adus aminte că trebuie să dau o fugă şi până la cizmar.

Am lăsat calul şi lucrurile în grija Nataşei şi-am alergat în celălalt capăt al oraşului.

Când m-am întors, începuse să se întunece.

Nataşa îmi povesti că din nou veniseră nişte „nenea” la ea şi-o întrebaseră dacă locuieşte departe.

— Eu le-am spus că stăm lângă lac… Iar ei aveau un cal tare frumos!

Nu prea îmi plăcuse mie povestea asta. Chiar în ajun

auzisem că vecinilor le furaseră doi cai.

— Mai bine hai să mergem mai repede acasă, Nataşa. Să nu se întâmple ceva cu Ciubarâi din cauza ăstora.

Ne-am strâns înfrigurate lucrurile. Dar până ne-am strâns lucrurile, pân-am legat boccelele, până l-am adăpat pe Ciubarâi, s-a făcut întuneric de tot. Drumul trecea printr-un loc foarte întunecos. Mai trebuia să trecem şi-un râu, prin vad. Apoi aveam de urcat un deal. După aceea, până la lac, era drum drept.

Am ieşit pe o alee şi Ciubarâi a pornit cu mersul lui minunat. Nataşa se ţinea strâns cu mâinile de mine... Mergeam fără şa. Ea stătea în spatele meu, iar eu ţineam hăţurile. N-am apucat să străbatem doi kilometri când m-am convins că-n urma noastră vine cineva.

— Nataşa, treci tu-n faţă, am zis eu oprind calul.

— De ce?

— Pentru c-o s-o luăm acuma foarte repede şi, dacă stai în spate, poţi să cazi. În faţă, te ţii de coamă.

Nataşa trecu repede în faţă.

— Ei, haide, Ciubarâi, la druni!

Ciubarâi se smulse din loc şi-o porni. Niciodată n-a alergat aşa de bine ca în noaptea aceea. A început să sufle vântul şi copacii se aplecau înapoi.

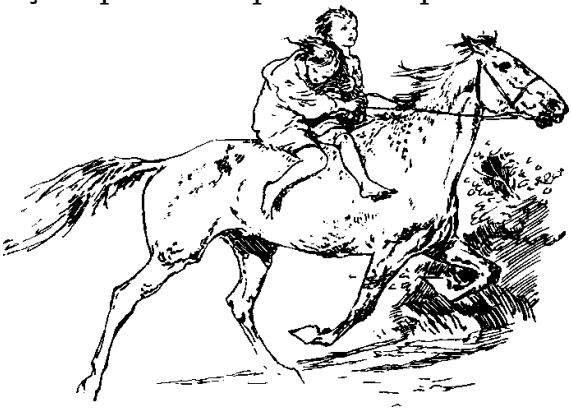

Problema era s-ajungem până la moară. Pe morar îl cunoşteam şi, dacă l-am fi rugat, nu ne-ar fi refuzat şi ne-ar fi dus pân-acasă. Vântul ne sufla în spate şi zgomotul făcut de urmăritori se auzea din ce în ce mai aproape. Calul care

alerga după noi veneală trap întins.

Mi-am dat seama că n-avem scăpare şi m-am hotărât să recurg la un şiretlic primejdios: să ne ascundem până când urmăritorii or să treacă de noi.

Am cotit brusc din drum, ne-am vârât sub un copac rămuros şi ne-am oprit.

Urmăritorii erau din ce în ce mai aproape. Ciubarâi se încorda. Am încremenit: era o iapă! Urmăritorii aveau o iapă! Asta însemna că Ciubarâi o să necheze cu siguranţă.

— De cine ne-am ascuns? mă întrebă în şoaptă Nataşa.

— Taci, Nataşa, taci!... Ciubarâi, să taci şi tu, am şoptit eu fără să vreau, mângâindu-l pe gâtul fierbinte.

În lumina lunii s-a văzut o umbră uşoară.

Nataşa îi şopti lui Ciubarâi ceva. Tremuram de parc-aveam friguri amândouă.

Iapa dispăru dincolo de cotitură.

— Înseamnă c-au trecut, nu-i aşa?

— Aşteaptă! mai stăm puţin... Sunt încă foarte aproape.

În clipa aia, Ciubarâi ridică botul, ascultă puţin şi nechează zgomotos.

Asta era! Am oftat...

Mai întâi un cal, apoi încă unul şi încă unul răspunseră la nechezatul lui. Pe drum veneau nişte căruţe. Credeam că merg spre lac şi-am sărit în sus de bucurie. Nu mai era nevoie să-l deranjăm pe morar. În urma căruţelor puteam să mergem foarte bine şi noi.

Am trecut de moară. Mai departe drumurile noastre se despărţeau. Căruţele au luat-o la stânga şi noi am rămas din nou singuri.

Era lună plină şi drumul era neted şi alb, ca o pânză.

— Haide, Ciubarâi, zboară!

Nici n-apucaseră bine căruţele să dispară din vedere, când se auzi din nou zgomotul binecunoscut de copite în spatele nostru.

Nataşa se prinse de coama lui Ciubarâi. Eu

strângeam bine calul cu genunchii şi-aproape că nu mai era nevoie să-l mân.

Pe drumul luminat de lună se mişca o umbră neagră.

— Ciubarâi, toate speranţele noastre sunt în tine. Hai!

Ciubarâi o luă la goană. Spaima şi emoţia noastră i se transmiseseră şi lui. Era o goană turbată.

Iată şi primele luminiţe ale satului. Am intrat în zbor pe uliţă, am făcut cotul… şi ne-am trezit în iarbă, în faţa portiţei noastre. Ciubarâi se oprise-atât de brusc c-am zburat amândouă peste capul lui.

În cerdac sunară nişte paşi. Cineva ieşi cu un felinar în mână.

— Am auzit foarte bine. Alerga ca un nebun şi-apoi s-a oprit în faţa porţii noastre, răsună vocea Soniei.

Ciubarâi nechează.

— Aha? Vezi? Ciubarâi! Ele sunt, ele sunt!

— V-aţi şi întors? strigă mama din cerdac.

— Noi suntem! Deschideţi! am răspuns eu cu glasul uşor tremurând. De ce nu deschideţi?

L-am luat pe Ciubarâi de frâu şi-am intrat pe poartă.

— Dragul meu, înţeleptul meu, îi şoptea Nataşa.

— Nataşa, ai grijă să nu spui nimănui nimic despre asta.

Dar n-am reuşit să ţinem în secret aventura noastră. Sonia şi Iulia s-au dus să se uite la Ciubarâi şi s-au întors c-o gură cât toate zilele:

— Ce-aţi făcut cu Ciubarâi? Duceţi-vă să vă uitaţi la el cum arată! Nici pân-acum nu şi-a recăpătat suflarea.

— Ce porcărie! Să goniţi în halul ăsta! N-o să mai luaţi niciodată calul!

— N-am gonit, răspunse Nataşa pierdută şi se uită la mine, am mers încet.

— „Am mers încet”! Ce tot spui la minciuni! Se vede imediat după cum arată calul.

— Aşa e, Nataşa, de ce nu spui adevărul? Am mers foarte repede, am alergat din toate puterile.

— Dar de ce mi-ai spus să nu spun la nimeni?

— Ce să nu spuneţi? se interesă imediat mama.

— C-am alergat cu calul.

Mi-am dat seama că pe Nataşa o luase gura pe dinainte şi-am povestit tot.

Ne obişnuiserăm în aşa măsură să împărţim totul cu Ciubarâi că-i dădeam orice ne cădea în mână. Într-o zi Iulia mânca o chiftea. Ciubarâi se întinse spre ea. Iulia rupse o jumătate şi i-o dădu. Ciubarâi o mâncă cu poftă şi mai ceru.

Altă dată eram la plimbare. Ne pregăteam tocmai să ne întoarcem acasă şi mâncam ultimele provizii, ca să nu le mai cărăm cu noi înapoi. Ne săturaserăm cu toţii, dar mai aveam o sticlă de lapte şi-o bucată de pâine. Am dat pâinea câinelui, iar laptele l-am răsturnat în pălăria Iuliei şi i l-am oferit în glumă lui Ciubarâi. A băut tot până la ultima picătură şi-a mâncat la sfârşit şi-o bucată de pâine.

E clar că dup-aceea i-am uluit de multe ori pe cei mari când susţineam, în discuţiile noastre, că şi caii mănâncă laptele şi chiftele.

— De unde vă vine ideea asta?

— De la Ciubarâi al nostru. Mănâncă toate astea cu multă plăcere.

Când mergeam prin pădure, în desişurile cele mai întunecoase, se întâmpla să ne rătă294

cim, dar eram sigure întotdeauna că Ciubarâi o să ne scoată din încurcătură. Îi dădeam drumul din frâu şi Ciubarâi găsea singur drumul înapoi.

Îmi amintesc cum am mers odată la Mihailovka după cartofi. Satul era pe un deal şi urcuşul până acolo era foarte abrupt. Cu o zi înainte fusese lapoviţă, apoi venise un ger năprasnic şi-acum era un alunecuş cumplit.

În faţa noastră mai mergeau trei sănii, dar toate trei se opriseră la poalele urcuşului. Caii refuzau să urce: făceau câţiva paşi în sus şi-apoi săniile îi trăgeau înapoi. Noi am sărit înainte:

— Haide, Ciubarâi!

Am văzut cu satisfacţie că Ciubarâi intră ascultător în zăpadă.

Am început să urcăm. Încă de la primii paşi ne-am dat seama că făcusem o greşeală îngrozitoare.

Cu o zi înainte tot drumul fusese inundat de apă şi-acum îngheţase. Urcuşul era neînchipuit de greu. Ciubarâi aluneca mereu.

Poteca era foarte îngustă, ca o panglică, în stânga se înălţa peretele de gheaţă, în dreapta se căsca prăpastia.

Înapoi nu ne mai puteam întoarce. Vrând-nevrând trebuia să mergem înainte. Cei de jos ne

tot strigau ceva, dar noi n-auzeam nimic şi ne uitam înspăimântate la Ciubarâi.

Se căţăra şi cădea. Din nou se căţăra şi din nou cădea, încordându-şi apoi toate forţele.

Capătul drumului era aproape.

În vârful dealului apărură nişte oameni. În momentul ăsta Ciubarâi căzu în genunchi.

— Hai Ciubarâi! se rugă Sonia, ţinându-se de vârful saniei.

Ciubarâi, suflând din greu, alunecă pe genunchi. De sus veneau în fugă ţăranii. Unul îl apucă de căpăstru, altul îl sprijini dintr-o parte, al treilea împinse sania de la spate.

— Ei, hai! strigau ţăranii într-un glas. Hai încă un pic, dragule!

Noi ne ridicaserăm în picioare şi nu ne venea să credem ochilor.

— Asta da, cal! Nu se lasă nicicum! Şi în genunchi, dar tot ajunge.

Ne-am revenit şi-am început să ne uităm recunoscătoare la Ciubarâi. Stătea în picioare înconjurat de oameni. Întinse înainte piciorul din faţă, care-i tremura, şi, obosit, îşi puse capul pe el. Pieptul i se umfla ritmic. Am simţit şi eu o durere:

— Cum respiră! Şi asta numai din cauza noastră!

La puţin timp după aceea, Ciubarâi s-a îmbolnăvit. Odată, când am intrat în grajd, am văzut că stătea culcat şi, alături de el, fânul era neatins.

— Ciubarâi! Ce-i cu tine? Nu cumva te-ai îmbolnăvit din nou?

Ne-am speriat foarte tare, dar ne-am zis să mai aşteptăm până la prânz.

Acasă erau nişte neînţelegeri şi când Sonia a început să vorbească despre Ciubarâi, mama şi tata îi răspunseră:

— N-avem timp de asta acuma, nu ne mai bateţi la cap.

Ciubarâi rămase culcat până seara. Noaptea l-am învelit cu o pătură, l-am adăpat cu apă caldă şi i-am adus fânul mai aproape.

A băut cu poftă, dar de fân nu s-a atins.

Seara ne-am sfătuit.

Iar în zori Sonia şi cu mine am pornit pe jos la oraş, la un prieten al tatii, care era medic veterinar. Oraşul era departe.

Se lăsase un ger straşnic. Obrajii ni se înroşiseră, de gene ne atârnau steluţe de gheaţă, iar în vârfurile degetelor simţeam nişte înţepături nemiloase. Dar nu dădeam atenţie nici gerului, nici oboselii. Mergeam în tăcere şi în zgomotul monoton al zăpezii ne gândeam la boala lui Ciubarâi.

Doctorul era acasă. Stătea lângă samovar, se ospăta cu clătite cu smântână şi era foarte vesel.

— A, amazoanele! strigă el când ne văzu. Haideţi să mâncăm nişte clătite împreună.

— Mulţumim, dar nu pentru asta am venit.

Am dat bună ziua şi ne-am oprit tulburate lângă perete.

Din cauza căldurii din cameră începusem să tremur. Iar ochii Soniei străluceau mai tare decât arama samovarului.

— Văd că vi s-a întâmplat ceva. Ia spuneţi, ce este? Tata şi mama sunt sănătoşi?

— S-a bolnăvit Ciubarâi.

— Ei, nu mai spuneţi! Şi ce are?

I-am povestit tot ce reuşiserăm să observăm: nu se mai ridică în picioare, nu vrea să mănânce deloc. Şi, de fapt, nu e foarte sănătos fiindcă a stat trei zile într-un gheţar şi-acuma are numai un singur plămân…

— Aşaaa! Aţi făcut foarte bine c-aţi venit acum la mine. Poate c-o să-l mai vindecăm o dată. Am să vin, fetiţelor, vin sigur, dar mai târziu, spre seară.

— Spre seară? Dar dacă… acuma nu puteţi? Ai noştri acasă se ceartă. Nu le-ajung banii. Şi nimănui nu-i pasă că s-a bolnăvit un cal. Poate să şi moară. Nu le pasă deloc!

Sonia întinse pe nesimţite mâna spre mine. N-aveam cumva din întâmplare o batistă?

M-am căutat prin buzunare: n-aveam. O uitasem şi eu. Atunci se şterse cu mâneca la nas şi zise dând din mână, ca să nu se observe:

— Aveţi muşte pe aici.

Doctorul se uită la ea şi spuse zâmbind:

— Ei, haide, nu plânge!

Ne-am înveselit dintr-odată: acuma o să meargă. Şi, într-adevăr, se ridică să pornească cu noi.

— Nevastă, dă copiilor nişte ceai fierbinte.

Eu mă duc să-mi caut pâslarii şi să iau medicamentele.

Ne-au aşezat la masă. Doctorul glumea mereu cu noi.

— Ei, eu sunt gata. Voi cum aţi venit, amazoanelor? Călare sau cu sania?

— Nu, am venit pe jos. Am plecat devreme, la ora

cinci. Acasă toţi dormeau.

— Cum aşa? Aţi venit pe jos tocmai de la lac?

— Da, de-acasă.

— Amazoanelor, acuma chiar c-aţi început să-mi plăceţi.

Doctorul şi soţia lui s-au uitat unul la altul şi el s-a dus să-nhame calul.

Am băut ceai pe săturate. I-am mulţumit gazdei şi-am ieşit după doctor. Pe drum l-am tot întrebat dac-a vindecat mulţi cai. Ne-a spus că foarte mulţi. Eram liniştite.

Sătucul apăru în depărtare. Se vedea şi poarta noastră. Nici n-am apucat să intrăm pe pod că poarta s-a deschis singură. Erau Iulia cu Nataşa; ieşeau mereu în drum să vadă dacă nu venim. De cum ne-au zărit, au tras zăvorul şi-au deschis poarta larg în faţa noastră.

Ne-am dus imediat la grajd.

Ciubarâi zăcea în aceeaşi poziţie. Doctorul începu să-l examineze cu atenţie. Încercă să-l 300

ridice, dar Ciubarâi nu se putea ţine pe picioare. Căzu pe pământ şi gemu. Nataşa izbucni în plâns. Ne uitam înspăimântate la doctor.

— E rău, copii. E foarte rău. Ciubarâi al vostru e paralizat. Nu mai e nimic de făcut. Nu mai trăieşte decât vreo două-trei zile. Mai bine să ne facem pomană cu el şi să-l omorâm dintr-odată. Aşa, nu durează decât o secundă. Altfel, o să se chinuiască, sărmanul de el… Ce-i cu voi? Ce vă uitaţi aşa la mine? Unde-i tatăl vostru?

Se duse în casă, iar noi am rămas cu Ciubarâi. Nu îndrăzneam să ne uităm, una la alta, în cele din urmă am ridicat capul. Nu mai văzusem niciodată nişte feţe atât de îndurerate…

Spre seară lui Ciubarâi i se făcu şi mai rău. Începu să geamă şi să se izbească de pământ. Noi, desperate, ne învârteam în jurul lui.

Dimineaţa, eu şi Sonia ne-am dus la tata:

— Ciubarâi se chinuieşte… am spus eu cu greutate, de parcă-mi rămăsese-un nod în gât.

— Dine, zise tata. Ştiu. Doctorul mi-a spus ce-l cu el. Nu vă mai necăjiţi, prostuţelor, durează numai o clipă.

Scoase cutia în care ţinea revolverul. Ne-am ascuns prin colţuri ca să nu ne mai uităm una la alta.

Dar sunt sigură că toate s-au dus să-şi ia rămas bun.

— Unde sunt fetele? se miră mama. De ce nu vine niciuna la masă?

— Lasă-le, zise tata.

Am stat ascunse până noaptea târziu. Aşa sunt marile dureri. Şi nimeni dintre ai casei n-a văzut cum nişte fetiţe triste şi plânse ieşeau pe rând din grajdul lui Ciubarâi.